

Medjina

- BESIMI NË MELEKË DHE NDIKIMI I TIJ NË JETËN E UMETIT
SHEJH SALIH EL FEUZAN
- DËLIRJA, EDUKIMI DHE NEVOJA E MUSLIMANËVE PËR TO
SHEJH MUHAMED NASIRUDIN EL ALBANI
- ARGUMENTET NGA UNGJILLI SE ISAI ALEJHIS-SELAM
ËSHTË ROB ADHURUESDHE NUK KA HISE NË ADHURIM
SHEJH MUHAMED EL HILALI
- BASHKËJETESA E MIRË MES BURRIT DHE GRUAS
SHEJH ABDULLAH EL BUHARI
- HISTORIA E NUHUT ALEJHIS-SELAM
SHEJH ABDURRAHMAN ES-SA'DIJ

REVISTË ELEKTRONIKE FETARE
VITI I PARË, NUMRI I DYTË
SHABAN 1441 / PRILL 2020

PËRMBAJTJA

AKIDE DHE TEUHID

- [Besimi në melekë dhe ndikimi i tij në jetën e umetit](#) – Shejh Salih el Feuzan

MENHEXH

- [Dëlrirja, edukimi dhe nevoja muslimanëve për to](#) – Shejh Muhamed Nasirudin el Albani

TEFSIR

- [Baza në Tefsir \(pjesa 2\)](#) – Shejh Muhamed el Uthejmin

HADITH

- [Hadithe të zgjedhura në nxitje për sinqeritet dhe paralajmërim nga gënjeshtria](#)

FIK'H

- [Forma e marrjes së abdesit](#) – Shejh Muhamed el Uthejmin
- [Gjërat që e prishin abdesin](#) – Shejh Muhamed el Uthejmin
- [Gjërat që e bëjnë të obliguar guslin](#) – Shejh Muhamed el Uthejmin
- [Kapitulli i agjëritimit nga libri “Menhexh es-salikin”](#) - Shejh AbdurRahman es-Sa’dij

GRUPACIONET

- [Argumentet nga Ungjilli se Isai alejhis-selam është robe adhurues dhe nuk ka hise në adhurim \(pjesa 2\)](#) – Shejh Muhamed el Hilali

FAMILJA

- [Bashkëjetesa e mirë mes burrit dhe gruas](#) – Shejh Abdullah el Buhari

HISTORI DHE BIOGRAFI

- [Historia e Nuhut alejhis-selam](#) – Shejh AbdurRahman es-Sa’dij

MORAL

- [Nxitja për sinqeritet dhe distancim nga gënjeshtria](#) – Imam Muhamed ibën Hibban el Bustij

BESIMI NË MELEKË DHE NDIKIMI I TIJ NË JETËN E UMETIT

SHEJH SALIH EL FEUZAN

HYRJE

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit.

Lavdi Allahut, Zotit të krijesave. Salavatet dhe selamet qofshin mbi Pejgamberin tonë Muhamed, familjen dhe gjithë shokët e tij. Më pas:

Vërtetë çështja e Imanit (besimit) është madhështore, sepse është baza mbi të cilin qëndron lumturia në këtë botë dhe në tjetrën. Imani është prej gradave më të rëndësishme të fesë. Kur Xhibrili alejhis-selam shkoi tek Pejgamberi, sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, në prezencë të shokëve të tij, e pyeti rreth Islamit, Imanit dhe Ihsanit, dhe i tha: “O Muhamed, më trego për Islamin.” Ai tha: **“Islami është të dëshmosh se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut dhe se Muhamedi është i Dërguari i Tij, të falësh namazin, të japësh zekatin, të agjërosh Ramazanin dhe të vizitosh Qaben nëse ke mundësi.”**¹ Pra, Islamin e ka shpjeguar me veprimin e pesë shtyllave: Shehadeti, falja e namazit, dhënia e zekatit, agjërimi i Ramazanit dhe vizita e Qabes.

Xhibrili tha: “Ke thënë të vërtetën! Më trego për Imanin.” Ai tha: **“Imani është të besosh Allahun, melekët e Tij, Pejgamberët e Tij, Librat e Tij, Ditën e Gjykimit, dhe Kaderin; qoftë i mirë apo i keq.”**² Pra, Imanin e ka shpjeguar me besimin në këto gjashtë shtylla: besimi në Allahun, melekët e Tij, Librat e Tij, Pejgamberët e Tij, Ditën e Gjykimit, dhe në Kader; qoftë i mirë apo i keq.

Tha: “Më trego për Ihsanin.” Ai tha: **“Ihsani është të adhurosh Allahun sikur je duke e parë, edhe pse ti nuk e sheh Atë, Ai të sheh ty.”**³

Pra, ka sqaruar se Ihsani ka një shtyllë të vetme, që është: të adhurosh Allahun sikur je duke e parë, edhe pse ti nuk e sheh Atë, Ai të sheh ty.

¹ Buhariu, tefsirul Kuran (4499); Muslimi, el Iman (10), Nesaiu, el Imanu ue sheraiuhu (4991); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (64); Ahmedi (2/426).

² Buhariu, el Iman (50); Muslimi, el Iman (10); Nesaiu, el Imanu ue sheraiuhu (4991); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (64); Ahmedi (2/426).

³ Buhariu, tefsirul Kuran (4499); Muslimi, el Iman (10); Nesaiu, el Imanu ue sheraiuhu (4991); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (64); Ahmedi (2/426).

Këto janë tre gradat e fesë: Islami, pastaj Imani dhe pastaj Ihsani. Secila gradë ka shtyllat e veta.

Shtylla e diçkaje: d.m.th. mbi të cilën ngrihet. Shtylla e shtëpisë është ajo mbi të cilën ngrihet. Imani ngrihet mbi këto gjashtë shtylla dhe nëse njëra shtyllë bie, atëherë njeriu nuk e beson Allahun, sepse ka humbur njëren prej shtyllave të Imanit.

Imani ngrihet mbi shtyllat e tij, sikurse edhe ndërtesa ngrihet mbi shtyllat e saja. Këto gjashtë shtylla janë të përmendura në Kuran; herë përmenden së bashku dhe herë pjesërisht. Allahu i Lartësuar thotë:

وَلِكِنَّ الْإِيمَانَ مِنَ اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

“Mirëpo bamirësia është kush e beson Allahun, Ditën e Gjykimit, melekët, librat dhe pejgamberët.”⁴ Allahu xhel-le ue ala’ ka përmendur në këtë ajet fisnik pesë prej shtyllave të Imanit. Allahu i Lartësuar thotë:

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

“I Dërguari beson në atë (Kuranin) që i është shpallur nga Zoti i tij e po ashtu dhe besimtarët: të gjithë besojnë në Allahun, melekët e Tij, librat e Tij dhe të dërguarit e Tij.”⁵ Ka përmendur katër shtylla, ndërsa të tjera herë përmend dy prej tyre: besimin në Allahun dhe Ditën e Fundit. Allahu i Lartësuar thotë:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

“Ata që besojnë (në Kuran), çifutët, të krishterët dhe sabi’inët⁶ - kushdo prej tyre që beson Allahun dhe Ditën e Fundit.”⁷ Në këtë ajet ka përmendur dy shtylla: besimin në Allahun dhe Ditën e Fundit. Sa i përket besimit në kader, Allahu i Lartësuar e ka përmendur në thënien e Tij:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

⁴ El Bekare: 177.

⁵ El Bekare: 285.

⁶ Një sekt i krishterë. (shp)

⁷ El Bekare: 62.

“Vërtetë Ne çdo gjë e kemi krijuar me kader (masë të paracaktuar).”⁸ Dhe e ka përmendur në thënien e Tij:

وَحَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا

“Ka krijuar çdo gjë dhe e ka rregulluar si duhet.”⁹

⁸ El Kamer: 49.

⁹ El Furkan: 2.

DOMETHËNIA E BESIMIT NË MELEKË

Tema në të cilën jemi është: besimi në melekë, e cila është shtyllë prej shtyllave të besimit, kuptimi i së cilës është: besimi në egzistencën e tyre dhe në punët që ata i bëjnë në këtë Gjithësi.

Melekët janë krijesa prej krijesave të Allahut që i ka krijuar për adhurimin e Tij, dhe për zbatimin e urdhërave të Tij në Gjithësi. Allahu i dërgon melekët që të zbatojnë urdhërin e Tij. Ata janë krijesa prej botës së fshehtë të cilët nuk i shikojmë, mirëpo i besojmë me besim të prerë që nuk pranon dyshim, sepse Allahu subhanehu ue teala ka lajmëruar për ta, sikurse ka lajmëruar për ta Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, në mënyrë të prerë që na bën t'i besojmë.

NGA ÇFARË JANË KRIJUAR MELEKËT?

Melekët janë krijuar nga nuri (drita), sikurse ka ardhur në hadith, se Allahu subhanehu ue teala i ka krijuar melekët nga nuri, shejtanët nga zjarri dhe njerëzit nga balta.

CILËSITË E MELEKËVE

❖ **E para:** ata janë ushtria më madhështore e Allahut nga bota e fshehtë; numrin, formën dhe fizionominë e tyre e di vetëm Allahu i Lartësuar.

Prej cilësive të tyre: e para: ata janë ushtria më madhështore e Allahut. Allahu i Lartësuar thotë:

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

“Të Allahut janë ushtritë e qiejve dhe të Tokës.”¹⁰ Ndërsa kur ka përmendur rojtarët e Zjarrit, ka thënë:

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

“Atij i rrinë roje nëntëmbëdhjetë (melekë).”¹¹ Allahu i Lartësuar gjithashtu ka thënë:

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً، وَمَا جَعَلْنَا عِدَّةَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا

“Ne kemi bërë rojtarë të Zjarrit vetëm melekë dhe numrin e tyre e kemi bërë provë për mosbesimtarët.”¹²

Rojtarët e Zjarrit, d.m.th. se për Xhehenemin janë nëntëmbëdhjetë melekë, të cilët e ruajnë, kujdesen, ndezin zjarrin dhe kryejnë punët e tij.

Disa mosbesimtarë, kur dëgjuan për numrin e rojtarëve të Zjarrit, ata sikur e nënçmuan këtë numër dhe njëri tha: unë mjaftoj për ju kundër tyre, d.m.th. që nëse ai hyn në Zjarr, do të ndeshet me ta, do t’i mundë dhe do të dalë nga Zjarri. Ai po tallej dhe lodronte, mirëpo Allahu i Lartësuar iu kundërpërgjigj me thënien:

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً

“Ne kemi bërë rojtarë të Zjarrit vetëm melekë.”¹³ Pra, nuk janë prej njerëzve.

¹⁰ El Fet’h: 4.

¹¹ El Muddethir: 30.

¹² El Muddethir: 31.

¹³ El Muddethir: 31.

Nëse ky pretendon për veten e vet se është i fortë, dhe se mund t'i bëjë ballë një numër prej njerëzve, atëherë ai nuk mund të përballojë asnjë prej melekëve. Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً ۖ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا ۖ وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ ۖ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۗ

“Ne kemi bërë rojtarë të Zjarrit vetëm melekë”,¹⁴ d.m.th. nuk i ka bërë prej njerëzve apo xhindëve, “dhe numrin e tyre e kemi bërë sprovë për mosbesimtarët, me qëllim që të binden ata që u është dhënë Libri e t’u shtohet besimi atyre që besojnë; që të mos dyshojnë ata që u është dhënë Libri dhe besimtarët e vërtetë, dhe që të thonë ata që kanë sëmundjen e dyshimit në zemër”¹⁵ d.m.th. mosbesimtarët: “Ç’ka dashur të thotë Allahu me këtë shembull?”¹⁶ Ata gënjejnë dhe këtë numër melekësh e shohin si të vogël. Si mundet ky Zjarr i madh, në të cilin janë gjithë këto krijesa, mos të ketë më shumë se nëntëmbëdhjetë melekë.

Allahu i Lartësuar thotë:

وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا

“Dhe numrin e tyre e kemi bërë sprovë për mosbesimtarët.”¹⁷ Vetëm Allahu e di madhësitinë e melekëve, vetëm Allahu e di sa ka prej ushtrive të qiejve dhe Tokës, nuk e dinë mosbesimtarët dhe as ndokush tjetër.

❖ **E dyta:** fizionomia e tyre është madhështore.

Allahu i Lartësuar e ka përmendur këtë gjë në thënien e Tij:

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ۗ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

¹⁴ El Muddethir: 31.

¹⁵ El Muddethir: 31.

¹⁶ El Muddethir: 31.

¹⁷ El Muddethir: 31.

“Lavdi Allahut, Krijuesit të qiejve dhe Tokës, i Cili i ka bërë melekët të dërguar me nga dy, tre dhe katër krahë.”¹⁸ D.m.th. ka prej tyre që kanë dy krahë, ka me tre, me katër, dhe ka prej tyre me më shumë. Pejgamberi sal-Allah u alejhi ue sel-lem e ka parë Xhibrilin me gjashtëqind krahë, ku secili krah kishte zënë horizontin. Ky është një prej melekëve, dhe Allahu e ka cilësuar se është shumë i fortë. Allahu i Lartësuar ka thënë::

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ

“Atë ia ka mësuar atij një (melek) shumë i fuqishëm.”¹⁹ D.m.th. Xhibrili alejhis-selam. Allahu i Lartësuar ka thënë::

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ

“I bukur dhe i fuqishëm, që iu paraqit qartë.”²⁰

❖ **E treta:** melekët kanë fuqi shumë të madhe me lejen e Allahut.

Prej argumenteve të fuqisë së tyre, është se po ta urdhëronte Allahu ndonjërin prej tyre të ulërinte në këtë botë, të gjitha krijesat do të vdisnin. Kështu ka ndodhur me popullin e Themudit, të cilët i mbyti ulërima. Xhibrili i ulëriti një herë të vetme:

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُخْتَطِرِ

“Ne dërguam mbi ta një ulurimë të vetme e ata u bënë si sana e copëtuar (dhe shkelur).”²¹ Zemrat i lanë, vdekën dhe u bënë si sana e copëtuar (shkelur).

Arabët e kishin zakon që kur hynin në shtëpi, të mblidhni drunj, t'i jepnin barë deleve dhe bagëtime. Ky barë thahej dhe bëhej sanë, dhe populli i Themudit me gjithë fuqinë dhe pushtetin që kishin, u bënë si sana e copëtuar në plemë si rrjedhojë e një ulërimë të Xhibrilit.

Allahu e ka urdhëruar Xhibrilin që të ngrejë popullin e Lutit, që janë shtatë qytete me njerëz, me ndërtesa, orendi dhe kafshë. Ai i mbajti mbi njërin krah të tij, i ngriti saqë melekët e dëgjuan të lehurën e qenëve dhe

¹⁸ Fatir: 1.

¹⁹ En-Nexhm: 5.

²⁰ En-Nexhm: 6.

²¹ El Kamer: 31.

këndimin e gjelave të tyre, më pas i ktheu përmbys. Allahu e shembi tokën bashkë me ta.

Ky është një shembull i fuqisë së melekëve, alejhimus-selam.

Israfil i alejhis-selam është i ngarkuari për t'i fryrë surit, dhe suri është: briri i cili i mbledh gjithë shpirtrat e njerëzve, nga i pari deri tek i fundit. Israfil do t'i bie një herë të vetme surit, dhe shpirtrat dalin nga ky sur dhe shkojnë tek trupat e tyre. Kjo është fryerja e ringjalljes, dhe para saj është fryerja e vdekjes, nga ku vdesë çdokush që është në qiej dhe në Tokë, përveç atyre që dëshiron Allahu. Allahu az-ze ue xhel-le thotë:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ

“Kur do t'i fryhet Surit, do të vdesin të gjithë ata që gjenden në qiej dhe në Tokë, përveç atyre që do Allahu.”²²

Më pas i fryhet edhe një herë, e kjo është fryerja e ringjalljes:

فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ

“Dhe ata përnjëherë do të ngjallen e do të presin.”²³

Ky është një prej melekëve të Gjithëmëshirshmit, e kjo është një prej punëve të tij që e urdhëron Allahu. Pra, melekët janë krijesa madhështore prej krijesave të Allahut, të cilët i ka krijuar që ta adhurojnë dhe zbatojnë urdhërat e Tij. Allahu i Lartësuar ka thënë::

بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ (26) لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ (27) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِّنْ حَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ

“Jo, ata (melekët) janë adhurues të nderuar (të Allahut). Ata nuk flasin para (Fjalës së) Tij dhe veprojnë me Urdhrin e Tij. Ai e di se ç'ka para tyre (ç'kanë vepruar) dhe ç'ka pas tyre (çfarë do të veprojnë), ndërsa ata ndërmjetsojnë vetëm për atë me të cilin Ai është i kënaqur, e prej frikës së Tij qëndrojnë me nderim dhe frikë (se mos i ndëshkon).”²⁴ Ky është përshkrim i melekëve.

²² Ez-Zumer: 68.

²³ Ez-Zumer: 68.

²⁴ El Enbija': 26-28.

PUNËT ME TË CILAT JANË NGARKUAR MELEKËT

Melekët kanë punë, ku secili prej tyre është i ngarkuar me një të tillë që nuk e lë pa bërë, përkundrazi ai e bën atë, e zbaton urdhërin e Allahut dhe nuk e kundërshton. Allahu i Lartësuar thotë:

عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

“Atë (Zjarrin) e mbikëqyrin melekë të fuqishëm e të ashpër, të cilët kurrë nuk i kundërshtojnë urdhërat e Allahut, por i zbatojnë menjëherë ato.”²⁵

Prej punëve të tyre:

❖ **Së pari:** ata që kujdesen për Xhehenemin.

Janë ata të cilët quhen “Rojtarë të Xhehenemit”, d.m.th. janë të ngarkuar me Zjarrin dhe ndëshkimin e banorëve të tij.

❖ **Së dyti:** ka prej melekëve që janë të ngarkuar me bartjen e Arshit të Allahut subhanehu ue teala. Allahu i Lartësuar thotë:

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا

“Ata (melekët) që e mbajnë Arshin dhe ata që janë rreth tij, e madhërojnë Zotin e tyre me falënderim dhe i besojnë Atij. Ata kërkojnë falje për besimtarët, duke thënë: “O Zoti ynë, Ti përfshin çdo gjë me mëshirën dhe diturinë Tënde, prandaj fali ata që janë penduar.”²⁶ Allahu i Lartësuar thotë:

وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ

“Kurse tetë prej tyre (melekëve) do të mbajnë Arshin e Zotit tënd.”²⁷

Numri i bartësve të Arshit:

²⁵ Et-Tahrim: 6.

²⁶ Gafir: 7.

²⁷ El Hakkah: 17.

Bartësit e Arshit janë katër, më pas në Ditën e Kiametit numri i tyre shtohet dhe bëhet tetë. Arshi është krijesa më e madhe dhe më madhështore e Allahut, të cilin e mbajnë tetë melekë Ditën e Kiametit, gjë e cila tregon për fuqinë e melekut, sepse ata mbajnë këtë Arsh madhështor që është krijesa më e madhe dhe më madhështore. E gjithë kjo tregon për fuqinë dhe fizionominë e tyre të madhe.

❖ **Së treti:** ka prej tyre që janë të ngarkuar me Shpalljen, sikurse thotë Allahu i Lartësuar:

يُنزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ

“Ai dërgon melekët (Xhibrilin) me shpirt (Shpallje) kujt të dojë prej robërve të Tij (duke u thënë): “Paralajmëroni se s’ka të adhuruar me të drejtë përveç Meje, prandaj të më kini frikë Mua.”²⁸

“Shpirt” ka kuptimin Shpallje. Thuhet “shpirt” sepse i gjallëron zemrat ashtu sikur shiu gjallëron tokën, dhe ashtu si shpirti i krijuar i gjallëron trupat e krijesave.

“Shpirt” ka kuptimin “Kuran”, Allahu i Lartësuar i thotë Pejgamberit të Tij:

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۗ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ

“Dhe kështu, Ne të kemi dërguar ty shpirt (Kuran) me urdhërin dhe vullnetin Tonë.”²⁹ “Shpirt” do të thotë “Kuran”, sepse Kurani i gjallëron zemrat e besimtarëve. Ashtu siç gjallërohet toka me shi, ashtu edhe zemrat e besimtarëve gjallërohen me Kuran.

“Shpirt” vjen edhe me kuptimin se është Xhibrili alejhis-selam, i cili është meleku më i madh, më i miri dhe i nderuari. Ai ka zbritur me Kuranin nga Allahu për tek Muhamedi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, Allahu i Lartësuar ka thënë::

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193) عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ

“Atë e zbriti Shpirti i besueshëm (Xhibrili), në zemrën tënde (o Muhamed) që të jesh nga ata që paralajmërojnë. E zbriti në gjuhën e

²⁸ En-Nahl: 2.

²⁹ Esh-Shura: 52.

qartë arabe.³⁰ Pra, Xhibrili ia ka zbritur Pejgamberit sal-Allah u alejhi ue sel-lem Kuranin, ndërsa ai ia ka përcjellë umetit të vet. Në një ajet tjetër thuhet:

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ

“Thuaj: “Atë (Kuranin) e ka zbritur Ruhul Kudus nga Zoti yt.”³¹ D.m.th. e ka zbritur Xhibrili dhe ai është Ruhul Kudus.

Cilësitë e Xhibrilit alejhis-selam:

Allahu i Lartësuar e ka cilësuar Xhibrilin me cilësi madhështore: Ai ka thënë:

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ (15) الْجَوَارِ الْكُنَّسِ (16) وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ (17) وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ (18)
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ (19) ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ (20) مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ

“Betohem për ata (planete) që tërhiqen, që lindin e perëndojnë, për natën kur bie terri e për agimin kur nis të zbardhë, se ky (Kuran) është Fjalë e (kumtuar prej) një të Dërguari fisnik (prej Xhibrilit), që zotëron fuqi dhe pozitë të lartë te Zoti i Arshit, e që është i dëgjuar atje dhe besnik.”³²

Cilësia e parë: fuqia, Allahu i Lartësuar ka thënë:

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ

“Që zotëron fuqi dhe pozitë të lartë te Zoti i Arshit.”³³ Allahu është Zoti i Arshit, ndërsa **“që zotëron fuqi”**³⁴, është cilësi e Xhibrilit alejhis-selam.

Cilësia e dytë: ka pozitë: **“dhe pozitë të lartë”**,³⁵ d.m.th. që ka pozitë tek Allahu që askush veç tij nuk mund ta arrijë.

Cilësia e tretë: bindja: **“e që është i dëgjuar atje”**,³⁶ të gjithë melekët i binden me urdhër prej Allahut të Lartësuar.

³⁰ Esh-Shuara': 193-195.

³¹ En-Nahl: 102.

³² Et-Tekuir: 15-21.

³³ Et-Tekuir: 20.

³⁴ Et-Tekuir: 20.

³⁵ Et-Tekuir: 20.

³⁶ Et-Tekuir: 21.

Cilësia e katërt: besnikëria: **“dhe besnik”**,³⁷ d.m.th. është besnik në Shpallje, që nuk shton në fjalë dhe as mangëson, mirëpo e përcjell ashtu siç ia ka shpallur Allahu.

Shikimi i Xhibrilit alejhis-selam nga ana e Pejgamberit, sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ (22) وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ

“Shoku juaj (Muhamedi) nuk është i marrë”³⁸ sikurse kanë thënë mosbesimtarët. **“Ai e ka parë atë (Xhibrilin) në horizontin e qartë.”**³⁹ Muhamedi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, e ka parë Xhibrilin në horizont dy herë:

Hera e parë: ka qënë në fushën e Mekës. Ai ka ngritur kokën dhe ka parë Xhibrilin në qiell me gjashtëqind krahë, çdo krah e zinte horizontin.

Hera e dytë:

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى (13) عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَا

“Ndërkohë që ai e ka parë atë edhe një herë tjetër, te Sidretul Muntehe.”⁴⁰ Natën e Israsë dhe Miraxhit, Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, e ka parë Xhibrilin në fizionominë e tij që e ka krijuar Allahu në qiej.

Këto janë prej cilësive të Xhibrilit alejhis-selam. Po ashtu Allahu i Lartësuar thotë:

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ

“Vërtetë ky (Kuran) është vërtet fjalë e (përcjellë prej) një të Dërguari të nderuar (Xhibrilit).” D.m.th. Kurani Fjala e Allahut të Lartësuar, mirëpo në këtë ajet është përkatësuar (si përcjellje) e Xhibrilit sepse ai ia ka përcjellë Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, ai ia ka thënë Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, duke e përcjellë nga Allahu. Kurani është Fjala e Allahut, dhe fjala i përkatësohet atij që e ka thënë fillimisht, dhe nuk i

³⁷ Et-Tekuir: 21.

³⁸ Et-Tekuir: 22.

³⁹ Et-Tekuir: 23.

⁴⁰ En-Nexhm: 13-14.

përkatësohet atij që e pëcjell, mirëpo në këtë rast i është përkatësuar Xhibrilit nga aspekti i përcjelljes.

❖ **Së katërti:** ka prej melekëve që janë të ngarkuar me punë të tjera.

1. Mikaili është i ngakuar me shiun që zbret nga qielli. Ai e sjell dhe e zbret aty ku e ka urdhëruar Allahu sunbhanehu ue tealë.

2. Israfil është i ngakuar t'i fryjë surit kur të dëshirojë Allahu ringjalljen e krijesave nga varret e tyre. Trupat do të dalin nga varret, do të plotësohen dhe do të mbesë vetëm shpirti, në atë moment Israfil i fryn surit me urdhër prej Allahut, dhe shpirtrat do të shkojnë nëpër trupa, të cilat do të mbijnë dhe dalin nga këto varre, e më pas do të shkojnë ku t'i urdhërojë Allahu. Allahu i Lartësuar thotë:

يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ

“Ditën, në të cilën do të dalin nga varrezat duke vrapuar, sikur të ishin duke nxituar drejt një podi.”⁴¹ Po ashtu, Allahu i Lartësuar ka thënë:

حُشَعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ (7) مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ۗ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ

“Do të dalin nga varret, sikur të ishin karkaleca të shpërndarë, duke shpejtuar drejt Lajmëtarit. Atëherë, mosbesimtarët do të thonë: “Kjo është ditë e vështirë!”⁴²

Këta tre melekë janë të ngarkuar me punë të jetës: Xhibrili është i ngarkuar me Shpalljen që është jetë për zemrat, Mikaili është i ngakuar me shiun që është jetë për tokën pas vdekjes së saj, kurse Israfil është i ngarkuar me fryerjen në sur që është jetë për trupat. Për këtë, Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem, kur ngrihej natën, pasi bënte tekbirin fillestar për namaz, thoshte në hapje: **“O Allah! O Zoti i Xhibrit, Mikailit dhe Israfil! O Krijuesi i qiejve dhe Tokës...”**⁴³ deri në fund të lutjes.

⁴¹ El Mearixh: 43.

⁴² El Kamer: 7-8.

⁴³ Muslimi, salatul musafirin ue kasruha (770); Tirmidhiu, ed-da'uaat (3420); Nesaiu, kijamul-lejli ue tetauau en-nehar (1625); Ibën Maxheh, ikamet-us-salah ues-sunnetu fijha (1357); Ahmedi (6/156).

Këta janë melekët më të mëdhenj, për shkak të punëve të tyre të mëdha.

❖ **Së pesti:** ka melekë të ngarkuar me fetusin në barkun e gruas.

Sikure transmetohet në hadithin e Abdullah ibën Mes'udit se ka thënë: Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem na ka treguar dhe ai është besniku që i besohet fjala: **“Vërtetë ndonjëri prej jush formohet në barkun e nënës së tij si ujë (nutfeh) për dyzet ditë, më pas formohet si copë mishi i varur (alekah) për dyzet të tjera, më pas formohet si mish i përtypur (mudgah) për dyzet të tjera, më pas i dërgohet meleku i cili i fryn shpirtin dhe urdhërohet me katër gjëra: t'i shkruajë rriskun, vdekjen, veprat e tij, dhe i lumtur apo i trishtuar.”**⁴⁴

Allahu e dërgon këtë melek për këtë detyrë madhështore.

❖ **Së gjashti:** ka melekë të ngarkuar me marrjen e shpirtit.

Kur afati i jetës përfundon, vjen meleku i vdekjes. Allahu i Lartësuar ka thënë:

قُلْ يَتَوَفَّاكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

“Thuaju: “Shpirtin do t’jua marrë meleku i vdekjes.”⁴⁵ Meleku i vdekjes ka ndihmëtarët e tij. Allahu i Lartësuar ka thënë:

إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْعِرُونَ (61) ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ؕ

“Kur ndonjërit nga ju i vjen vdekja, ia marrin shpirtin (melekët), duke mos bërë kurrfarë lëshimi. Pastaj të gjithë do të kthehen tek Allahu, Zoti tyre i vërtetë.”⁴⁶ Vdekja i është përkatësuar melekëve, melekut të vdekjes dhe Allahut. Allahu i Lartësuar ka thënë:

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا

“Allahu ua merr shpirtrat atyre që u ka ardhur çasti i vdekjes.”⁴⁷ Vdekja i është përkatësuar Allahut sepse Ai subhanehu ue teala ka urdhëruar për të. Vdekja i është përkatësuar melekëve sepse ata e ndërmarrin atë punë,

⁴⁴ Buhariu, bed’ul khalk (3036); Muslimi, el kader (2643); Tirmidhiu, el kader (2137); Ebu Daudi, es-Sunneh (4708); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (76); Ahmedi (1/430).

⁴⁵ Es-Sexhdeh: 11.

⁴⁶ El En’am: 61-62.

⁴⁷ Ez-Zumer: 42.

duke e mbledhë shpirtin dhe duke e drejtuar nga trupi i njeriut për në fyt. Po ashtu, vdekja i është përkatësuar melekut të vdekjes:

فُلن يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

“Thuaju: “Shpirtin do t’jua marrë meleku i vdekjes”,⁴⁸ sepse ai është i ngarkuar që ta marrë shpirtin, kur ai mblidhet në fazën e fundit.

❖ **Së shtati:** ka melekë që janë të ngarkuar me shënimin dhe ruajtjen e veprave të njeriut.

Sikurse thuhet në hadith: **“Ndërrohen për ju melekë natën dhe melekë ditën.”⁴⁹** Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ (10) كِرَامًا كَاتِبِينَ (11) يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

“Vërtetë mbi ju ka rojtarë (melekë që ju vëzhgojnë), shënues të nderuar, që dinë gjithçka që bëni.”⁵⁰

Cdo njeri ka dy melekë bashkë me të:

Secili prej nesh ka dy melekë bashkë me të që janë të ngarkuar për të. Njëri melek është në të djathtë dhe shkruan veprat e mira, dhe një tjetër është në të majtë dhe shkruan veprat e këqija. Allahu i Lartësuar ka thënë:

إِذْ يَتَلَفَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ (17) مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“Dy melekë i rrinë atij, njëri nga e djathta dhe njëri nga e majta, dhe për çdo fjalë që ai thotë, ka pranë vetes një mbikëqyrës të gatshëm (për ta shënuar atë).”⁵¹ Këta rojtarë e shoqërojnë njeriun në udhëtim, në ndenjje, në të gjitha gjëndjet e tij, në namaz dhe në sexhde të tij. Ata e shoqërojnë dhe nuk i ndahen, përveçse në raste të veçanta: sikur kryerja e nevojës, mirëpo ata i shkruajnë fjalët dhe veprat e tij.

Melekët shkruajnë nijetet dhe qëllimet:

Ka argumente se melekët shkruajnë nijetet dhe qëllimet që njeriu ka në zemër dhe çfarë ka nijet të bëjë. Andaj, njeriu shpërblehet për nijetin e

⁴⁸ Es-Sexhdeh: 11.

⁴⁹ Buhariu, mauakit es-salah (530), Muslimi, el mesaxhid ue mauadius-salah (632), Nesaiu, es-salah (485), Ahmedi (2/486), Maliku, en-nidau lis-salah (413).

⁵⁰ El Infitar: 10-12.

⁵¹ Kaf: 17-18.

mirë, sepse është vepër e zemrës, dhe ndëshkohet për nijetin e keq, sepse është vepër e zemrës.

Këta melekë janë të ngarkuar me njeriun që nga koha kur arrin moshën e pjekurisë dhe derisa të ndërrojë jetë. Ata shkruajnë veprat që njeriu i ka bërë gjatë jetës, qofshin nijete, vepra, fjalë etj.

Pozita e namazit të sabahut dhe të iqindisë në mesin e namazeve të tjera:

Pejgamberi sal-Allah u alejhi ue sel-lem, ka thënë: **“Ndërrohen për ju melekë natën dhe melekë ditën, të cilët bashkohen në namazin e iqindisë dhe të sabahut.”**⁵² Për këtë arsye, këto dy namaze janë namazet me të mira. Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۗ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

“Dhe lexo Kuran në sabah”,⁵³ d.m.th. në namazin e sabahut, **“vërtetë, leximi në sabah është i dëshmuar.”**⁵⁴ Janë prezentë melekët e natës dhe të ditës. Ata bashkohen në namazin e sabahut bashkë me muslimanët dhe dëgjojnë Kuranin që lexohet në namaz. Ata bashkohen në namazin e iqindisë dhe Allahu i pyet – kurse Ai është më i Dituri – se si i latë robërit e Mi? Thonë: “I gjetëm duke u falë, i lamë duke u falë”, d.m.th. ata zbritën ndërsa ne po falnim namazin e iqindisë, e prezantuan namazin bashkë me ne, u ngjitën dhe ne po falnim sabahun.

Për këtë, namazi i iqindisë është namazi i mesëm, për të cilin Allahu ka nxitur për të dhe ka thënë:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ

“Falini rregullisht namazet, e sidomos atë të mesmin.”⁵⁵ D.m.th. namazin e iqindisë, sepse atë e prezantojnë melekët e natës dhe të ditës (të ngarkuarit për shënimin e veprave të njeriut).

Thirrje për gjynahqarët:

⁵² Buhariu, mauakit es-salah (530); Muslimi, el mesaxhid ue mauadius-salah (632); Nesaiu, es-salah (485); Ahmedi (2/486); Maliku, en-nidau lis-salah (413).

⁵³ El Isra': 78.

⁵⁴ El Isra': 78.

⁵⁵ El Bekare: 238.

Ku janë ata të cilët nuk prezantojnë namazin e sabahut, flejnë në krevatet e tyre dhe nuk prezantojnë në këtë tubim bashkë me melekët e të Gjithëmëshirshmit në çdo natë?! Ku melekët e të Gjithëmëshirshmit lajmërojnë për ta tek *el Meleul Eala*⁵⁶: “I gjetëm duke u falë, i lamë duke u falë.”

Çfarë përfitoi ai që nuk prezantoi namazin e sabahut dhe i dha përparësi gjumit? Çfarë përfitoi ai që përtoi në namazin e iqindisë dhe i dha përparësi gjumit apo punëve të tjera?

Në hadith është transmetuar: **“Kujt i ikën namazi i iqindisë, është sikur t’i jenë hequr familja dhe pasuria e tij.”**⁵⁷ Kurse në një hadith tjetër: **“Atëherë i janë shkatërruar punët e tij.”**⁵⁸ D.m.th. atij që i del nga koha e saj. Nëse i ka dalë namazi nga koha, atëherë i ka ikur namazi.

❖ **Së teti:** ka melekë që janë të ngarkuar me mbrojtjen e njeriut nga rreziqet.

Njeriu ecën nëpër rreziqe, mirëpo Allahu ka ngarkuar melekët e Tij që ta mbrojnë nga rreziqet që i ka caktuar në këtë jetë. Kjo tokë mbi të cilën njeriu jeton, ka rreziqe, ka kafshë grabitqare, ka gjarpërinj, akrepë, ka njerëz zullumqarë, kërcënues dhe të padrejtë, mirëpo Allahu i ka bërë këta melekë përcjellës dhe mbrojtës. Allahu i Lartësuar ka thënë:

لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّن بَيْن يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ

“Njeriu ka përcjellës (melekë), para tij dhe pas tij.”⁵⁹ E mbrojnë atë me urdhër prej Allahut. Përderisa Allahu i ka shkruar të jetë mirë, këta melekë e mbrojnë që mos ta dëmtojë askush atë. E kur t’i vijë vdekja e tij, me lejen e Allahut, këta melekë largohen prej tij; njëri nga përpara dhe tjetri nga mbrapa.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۗ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ ۗ

⁵⁶ Krijesat që janë lart tek Allahu. (shp)

⁵⁷ Buhariu, kitabul menakib (3407); Muslimi, kitabul mesaxhid ue mauadius-salah (636); Tirmidhiu, kitabu es-salah (175); Nesaiu, kitabu es-salah (479); Ibën Maxheh, kitabu es-salah (685); Ahmedi (2/102 dhe 2/145); Maliku, kitabu vukut es-salah (21); Darimiu, kitabu es-salah (1230 dhe 1231).

⁵⁸ Buhariu, mauakit es-salah (528); Nesaiu, es-salah (474); Ibën Maxheh, es-salah (694); Ahmedi (5/357).

⁵⁹ Er-Ra’d: 11.

“Vërtetë Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli, derisa ata të ndryshojnë ç’kanë në vetet e tyre. Kur Ai dëshiron ta ndëshkojë një popull, askush nuk mund ta pengojë Atë.”⁶⁰ Nëse vjen caktimi i Allahut dhe Allahu dëshiron që të vdesë ky njeri, atëherë melekët që e përcjellin dhe e mbrojnë largohen prej tij, sepse ata nuk mund të largojnë prej njeriut urdhërin e Allahut. Këta janë melekët përcjellës (mbrojtës).

❖ **Së nënti:** ka melekë që janë të ngarkuar në këtë Gjithësi me punë që i di vetëm Allahu.

Ka melekë të ngarkuar me detërat, melekë të ngarkuar me lumenjt, melekë të ngarkuar me erërat dhe ka të tjerë të ngarkuar me punë të shumta.

Kjo Gjithësi, në të cilën ndodhin gjithë këto gjëra njëra pas tjetrës, të gjitha këto ndodhin me caktimin e Allahut subhanehu ue teala, ndërsa melekët zbatojnë atë për të cilën i ka urdhëruar Ai.

⁶⁰ Er-Ra’d: 11.

OBLIGUESHMËRIA E BESIMIT NË MELEKË DHE NË TË GJITHA PUNËT E TYRE

Ka prej melekëve që Allahu na i ka treguar me emër, sikur Xhibrili, Mikaili, Israfil dhe Maliku rojtari i Zjarrit. Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَنَادُوا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُتُوكَ ۖ

“Ata do të thërrasin: “O Malik! (Më mirë) Le të na vdesë Zoti yt!”⁶¹ Dhe ka prej tyre që Allahu nuk na i ka treguar me emër, mirëpo ne i besojmë të gjithë melekët e Allahut azze ue xhel-le; ata që ia dimë emrin dhe ata që nuk ia dimë. Po ashtu i besojmë punët që ata i bëjnë me urdhër prej Allahut të Lartësuar.

Ka melekë të cilët bëjnë adhurim në qiej gjithmonë, bëjnë ruku dhe sexhde. Në çdo pëllëmbë të qiejve ka një melek i cili ose bën ruku, ose bën sexhde. Pra, ka melekë që vetëm Allahu ka njohuri rreth tyre, andaj ne besojmë në përgjithësi ata që nuk ua njohim emrat, dhe i besojmë në mënyrë specifike ata që ua njohim. Ne i duam ata, sepse janë krijesat më këshilluese dhe dashamire për njerëzit, sepse i urdhërojnë për mirë dhe kërkojnë falje për ta. Allahu i Lartësuar thotë:

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا

“Ata (melekë), që e mbajnë Arshin dhe ata që janë rreth tij, e madhërojnë Zotin e tyre me falenderim dhe i besojnë Atij. Ata kërkojnë falje për besimtarët.”⁶²

⁶¹ Ez-Zukhruf: 77.

⁶² Gafir: 7.

DALLIMET MES PUNËVE TË MELEKËVE DHE PUNËVE TË SHEJTANËVE

Dallimi i parë: melekët e madhërojnë Zotin e tyre me falenderim, kërkojnë falje për ata që janë në Tokë, dhe janë krijesat më këshilluese dhe dashamire për njerëzit. Kurse shejtani është krijesa më mashtruese për njeriun, sepse shejtani është zotuar për humbjen e njeriut, për devijimin dhe shkatërrimin e tyre sa të ketë mundësi. Allahu azze ue xhel-le ka thënë:

إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

“Vërtetë ne i kemi bërë shejtanët miq të atyre që nuk besojnë.”⁶³

Dallimi i dytë: melekët i urdhërojnë njerëzit për mirë, kurse shejtanët i nxisin dhe urdhërojnë për keq. Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ

“Atij që shmanget nga përkujtimi i të Gjithëmëshirshmit (Kurani), Ne do t’ia caktojmë një shejtan, që do t’i bëhet shok i pandashëm.”⁶⁴ Vetëm përkujtimi i Allahut (dhikri) e mbron njeriun nga shejtani.

Dallimi i tretë: përkujtimi i Allahut (dhikri) i dëbon dhe largon shejtanët nga njeriu, kurse melekët prezantojnë tek ai. Për këtë, shejtani është quajtur cytës i cili fshihet pasi cyt. Nëse njeriu e lë përkujtimin e Allahut, i vjen shejtani, e nëse e përkujton Allahun, melekët e rrethojnë, sikurse thuhet në hadith: **“Çdo grup njerëzish që tubohen në një prej shtëpiave të Allahut, për të lexuar Librin e Allahut dhe që ta mësojnë atë mes tyre, vetëm se zbret qetësia mbi ta, mëshira i mbulon, melekët i rrethojnë, dhe Allahu i përmend me lëvdata tek melekët afër Tij.”**⁶⁵

⁶³ El Earaf: 27.

⁶⁴ Ez-Zukhruf: 36.

⁶⁵ Muslimi, edh-dhikru ued-dua uet-teubeh uel istighfar (2699); Tirmidhiu, el kiraet (2945); Ebu Daudi, es-salah (1455); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (225); Ahmedi (2/252).

VENDET KU PREZANTOJNË MELEKËT

Ka melekë të cilët udhëtojnë nëpër Tokë, në kërkim të tubimeve ku përkujtohet Allahu. Nëse shikojnë një tubim ku përkujtohet Allahu, thonë: “Ejani tek ajo që po kërkonit!”

Përkujtimi i Allahut të Lartësuar është shumë llojesh, ku prej tyre është:

1- Leximi i Kuranit. Ai që lexon Kuranin, e përkujton Allahun e Lartësuar.

2- Ai që falet e përkujton Allahun.

3- Ai që thotë subhanAllah (i Lartësuar qoftë Allahu), që thotë estagfirUllah (kërkoj falje nga Allahu), që thotë Allahu ekber (Allahu është më i madhi) dhe thotë La ilahe il-lAllah (nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut), ky e përkujton Allahun dhe melekët tubohen tek ai, kurse shejtanët largohen.

4- Ata të cilët studiojnë në librat e Fesë, që ulen nëpër tubime dhe mësojnë fenë, ata e përkujtojnë Allahun dhe melekët tubohen tek ata.

VENDET KU PREZANTOJNË SHEJTANËT

1- Ata të cilët angazhohen me dëfrim muzike dhe veglash muzikore, ata i përfshijnë dhe grumbullohen shejtanët, kurse melekët largohen prej tyre.

2- Ai që mban fotografi në shtëpinë e tij, nuk i hyjnë melekët, sikurse thuhet në hadith: **“Vërtetë melekët nuk hyjnë në një shtëpi ku ka qen apo fotografi.”**⁶⁶ Melekët e të Gjithëmëshirshmit nuk hyjnë në shtëpitë ku ka fotografi, qofshin ato të varura në mure, apo të ruajtura në korniza dhe albume kujtimesh, apo që përdoren për zbukurimin e mureve dhe shtëpive.

Këto fotografi janë fotografi frymorësh, ato i largojnë melekët dhe nuk hyjnë në këtë shtëpi ku ka të tilla fotografi. Mirëpo, fotografitë e lejuara janë atë që mbahen për domosdoshmëri, sikur letërnjoftimi, pasaporta dhe karta e identitetit; këto janë lejuar për domosdoshmëri. Këto nuk merren për t’u madhëruar dhe bëjnë përjashtim. Po ashtu (përjashtim bëjnë) edhe fotografitë të cilat shkelen dhe ulesh mbi to. Fjala është për fotografitë të cilat varen për përkujtim, që ruhen për t’u krekosur me to; këto janë ato që ndalohen, janë ato të panevojshmet, këto i afrojnë shejtanët nëpër shtëpia dhe ndalojnë nga hyrja e melekëve.

⁶⁶ Nesaiu, et-taharah (261); Ebu Daudi, et-taharah (227); Ibën Maxheh, el-libas (3650); Ahmedi (1/107); Darimiu, el ist’idhan (2663).

NDIKIMI I BESIMIT NË MELEKË TEK JETA E NJERIUT

Besimi në melekë, ka ndikim madhështor në jetën e njeriut. Nëse njeriu e ndjen këtë gjë, atëherë ai do të ruhet. Nëse njoftohet se ka melekë të ngarkuar për të, të cilët ndërrohen natën dhe ditën për të, atëherë ai do të ruhet se mos t'i shkruajnë ndonjë gjë të papërshtatshme për të. Po të dinte se ka zbulues që e ndjekin, a nuk do të ruhej nga frika se mos t'i kapin ndonjë fjalë apo vepër që mund të dëmtohet nga pasojat e saj?!

Si mos të ruhet nga melekët të cilët nuk i sheh?! Njerëzit i shikon dhe ruhesh nga ai që të mbikqyr, ndërsa melekët të shikojnë dhe ti nuk i sheh. Prej njerëzve mund të ruhesh, mund të hysh në shtëpi, ose mund të ndrydhesh në një vend që nuk e dinë se ku je, mirëpo melekët hyjnë bashkë me ty në çdo vend. Allahu azze ue xhel-le u ka dhënë mundësinë të shkojnë në çdo vend që i ka urdhëruar, për këtë Allahu ka tërhequr vëmendjen dhe ka thënë:

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ (10) كِرَامًا كَاتِبِينَ (11) يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

“Vërtetë mbi ju ka rojtarë (melekë që ju vëzhgojnë), shënues të nderuar, që dinë gjithçka që bëni.”⁶⁷ Këtë e ka thënë Allahu azze ue xhel-le që të tregohesh i vëmendshëm.

Ky është fryti i besimit në melekë, se njeriu e ruan veten nga fjalët dhe veprat e këqija që i shkruhen dhe për të cilat jep llogari rreth tyre Ditën e Gjykimit.

⁶⁷ El Infitar: 10-12.

ASGJË NUK I FSHIHET ALLAHUT TË LARTËSUAR

Allahu azze ue xhel-le ka thënë:

إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ

“Për çdo njeri ka mbikëqyrës.”⁶⁸ Allahu i Lartësuar ka thënë:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“Ne jemi më pranë tij se damari i qafës së vet.”⁶⁹ A e dini se çfarë është damari? Damari i njeriut është ai që kalon nëpër qafë, në të cilin kalon gjaku. Një është djathtas dhe një majtas. Ata gjenden në qafë dhe në ta kalon gjaku që furnizon trupin.

Allahu thotë:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“Ne jemi më pranë tij se damari i qafës së vet.”⁷⁰

Sikurse ka thënë Allahu i Lartësuar:

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۗ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Ai është i Pari dhe i Fundit, i Larti (dhe i Dukshmi me argumentet Tuaja) dhe i Padukshmi (me sy). Ai është i Dijshëm për çdo gjë.”⁷¹

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, ka thënë në komentimin e kësaj: **“Ti je i pari, asgjë nuk është përpara Teje. Ti je i Fundit, asgjë nuk është pas Teje. Ti je i Larti (dhe i Dukshmi me argumentet Tuaja), asgjë nuk është mbi Ty. Ti je i Padukshmi (me sy), asgjë nuk t’i fsheh gjërat.”**⁷²

Pra, asgjë nuk i fshihet Allahut azze ue xhel-le në tokë apo në det, brënda shtëpisë, në shkretëtirë, në treg, në xhami, në skenë, në vendet e defrimit, në çdo vend, në vendet e adhurimit apo të gjynahut. Asgjë nuk i fshihet Allahut dhe asgjë nuk mund t’i mbulohet. Për këtë, kur Xhibrili alejhis-salam e ka pyetur Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për

⁶⁸ Et-Tarik: 4.

⁶⁹ Kaf: 16.

⁷⁰ Kaf: 16.

⁷¹ El Hadid: 3.

⁷² Muslimi, edh-dhikru ued-dua uet-teubeh uel istighfar (2713), Tirmidhiu, ed-da’auat (3481), Ebu Daudi, el edeb (5051), Ibën Maxheh, ed-dua (3831), Ahmedi (2/536).

Ihsanin, ai është përgjigjur: **“Ihsani është ta adhurosh Allahun sikur je duke e parë, edhe pse ti nuk e sheh, vërtetë Ai të shikon ty.”**⁷³

Nëse njeriu e ndjen se melekët janë bashkë me të dhe po ashtu e ndjen se Allahu thotë:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ (16) إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ (17) مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“Ne jemi më pranë tij se damari i qafës së vet. Dy melekë i rrinë atij, njëri nga e djathta dhe njëri nga e majta, dhe për çdo fjalë që ai thotë, ka pranë vetes një mbikëqyrës të gatshëm (për ta shënuar atë).”⁷⁴

أَمْ يَحْسُبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ ۗ بَلَىٰ ۗ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

“Vallë, a mos kujtojnë ata se Ne nuk i dëgjojmë fjalët e tyre tinzare dhe bisedat e tyre të fshehta? Pa dyshim, Ne dëgjojmë, ndërsa të dërguarit Tanë (melekët) që janë pranë tyre, shënojnë.”⁷⁵ Allahu dëgjon fjalët tinzare dhe bisedat e fshehta, ndërsa melekët shkruajnë dhe shënojnë. E gjithë kjo bën pjesë tek ndikimi që ka besimi në melekë.

⁷³ Buhariu, tefsirul Kuran (4499); Muslimi, el iman (10), Nesaiu, el iman ue sheraiuhu (4991); Ibën Maxheh, el mukaddimeh (64); Ahmedi (2/426).

⁷⁴ Kaf: 16-18.

⁷⁵ Ez-Zukhruf: 80.

PËRKUJTOJI MELEKËT ME QËLLIM QË T'I DUASH ATA

Përkujtimi i melekëve nuk bëhet vetëm për aspektin e të njohurit me një gjë, sikur leximi i një historie apo të ngjashme. Mirëpo, melekët i përkujtojmë me qëllim që të përgatitemi dhe të ruhemi se mos na shënojnë diçka për të cilën Allahu i Lartësuar na merr në llogari, madje i përkujtojmë me qëllim që t'i duam ata, sepse Allahu i Lartësuar i don ata, dhe ne i duam sepse janë krijesat më të mira tek Allahu.

كِرَامٍ بَرَّةٍ

“Të mirët (të nderuarit tek Allahu) dhe të devotshmit.”⁷⁶

Me rëndësi është që ne të njohim vlerën dhe pozitën e melekëve, e t'i duam ata sepse Allahu i don. Sa i përket atij që i armiqëson dhe i urren melekët, atëherë Allahu është armik i tij, e atë që Allahu e armiqëson, ai është i humbur dhe ska të mirë për të.

Allahu i Lartësuar ka thënë:

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ

“Kush është armik i Allahut, i melekëve të Tij, i të dërguarve të Tij, i Xhibrilit dhe Mikailit, ta dijë se Allahu është armik i jobesimtarëve.”⁷⁷ Kush i armiqson melekët, atëherë Allahu është armik i tij.

E lus Allahun azze ue xhel-le të na japë ne dhe ju besim të sinqertë, dituri të dobishme dhe vepra të devotshme.

Salavatet dhe selamet qofshin mbi Pejgamberin tonë Muhamed, familjen dhe shokët e tij.

Përktheu: Besmir Cacani

⁷⁶ Abese: 16.

⁷⁷ El Bekare: 98.

DËLIRJA, EDUKIMI DHE NEVOJA E MUSLIMANËVE PËR TO SHEJH MUHAMED NASIRUDIN EL ALBANI

Gjithë lavdërimet janë vetëm për Allahun. Atë e lavdërojmë dhe vetëm prej Tij ndihmë e falje kërkojmë. Kërkojmë strehim tek Allahu prej të këqijave të veteve dhe punëve tona. Atë që Allahu e udhëzon nuk ka kush ta humbasë e atë që e humbet nuk ka kush e udhëzon. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut i Vetëm e i Pashoq dhe dëshmoj se Muhamedi është robi e i Dërguari i Tij.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

“O ju që besuat! Kini frikë Allahun me një frikë të vërtetë e mos vdisni vetëm se muslimanë.”⁷⁸

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

“O ju njerëz! Kini frikë Zotit tuaj (adhurojeni Atë të vetëm e pa ortakëri) që ju ka krijuar prej një veteje (Ademit) dhe nga ai krijoji palën (shoqen) e saj dhe prej atyre dyve u shtuan shumë burra e gra. Kini frikë Allahun që me Emrin e Tij përbetoheni, ruajeni farefisnin (ruani të drejtat e tyre), se Allahu është mbikëqyrës mbi ju.”⁷⁹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا (70) يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

“O ju që besuat! Kini frikë Allahun (në ç’do situatë) dhe thoni fjalë të drejta. (Nëse jeni të tillë, si shpërblim) Ai ua përmirëson punët dhe ua fal mëkatet tuaja (të cilat janë shkak i shkatërrimit). Kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, padyshim që ka fituar një fitim të madh.”⁸⁰

E më pas; nuk ka asnjë dyshim se fjala më e mirë është Fjala e Allahut e udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-

⁷⁸ Al Imran 102.

⁷⁹ En Nisa 1.

⁸⁰ El Ahzab 70-71.

lem. Gjërat më të këqija janë të shpikurat e tyre, ku çdo e shpikur është bidat, çdo bidat është humbje e çdo humbje të çon në Zjarr.

Në vijim; siç e dini të gjithë, sot jemi në një kohë që muslimanët kanë prekur njëfarë kufiri, ku ai që beson Allahun dhe të Dërguarin e Tij nuk mund të shkojë më keq në poshtërim e skllavërim ndaj të tjerëve. Për këtë dhe për shkak të ndjeshmërinë së secilit prej nesh, për atë që na ka rënë nga ky poshtërim kaplues, që për të ardhur keq është në të gjithë vendet muslimane – në nivele të ndryshme –, përherë pyesim njëri-tjetrin në shoqërinë e gjerë, shtresën e arsimuar dhe simpoziumet tona, për shkakun që cili i çoi muslimanët në këtë gjendje poshtëruese e të keqe, dhe në këtë situatë të ulët e të sikletshme. Pyesim për sekretin sesi arritën të bien në këtë nivel të ulët nëpërkëmbjeje, ashtu siç pyesim për ilaçin dhe mjekimin, në mënyrë që të shpëtojmë nga ky poshtërim e mjerim.

Pas kësaj që thamë, ofrohen mendime të llojllojshme dhe shtohen pikëpamjet. Gjithkush vjen me një menhexh apo rrugë të cilën e shikon zgjidhje të problemit dhe kurim të kësaj sëmundje të rëndë.

Kurse unë mendoj që këtë problem e ka përmendur i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe e ka përshkruar në disa hadithe të sakta të tij, ku ka qartësuar edhe mjekimin e tij. Nga këto hadithe është fjala e tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَآبَ الْبَقْرِ ، وَرَضِيْتُمْ بِالزَّرْعِ ، وَتَرَكْتُمْ الْجِهَادَ ، سَلَطَ اللهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

“Kur të tregtoni me *El Ij'ineh*,⁸¹ kur të kapni bishtat e lopëve,⁸² kur të kënaqeni me të mbjellat e të lini xhihadin, do t'ua hedh Allahu tek ju poshtërimin dhe nuk do t'ua largojë atë, derisa të ktheheni në fenë tuaj.”⁸³

Në këtë hadith, megjithëse i shkurtër, gjejmë përmendjen e sëmundjes e cila është përhapur aq sa i ka përfshirë muslimanët. I Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem përmend këtu dy lloje sëmundjesh, jo për të kufizuar por për të dhënë shembull:

⁸¹ Është quajtur kështu sepse blerësi nuk ka qëllim mallin, por paratë (*El Ajn*) në mënyrë që të përfitojë prej tyre. Burimi: Shpjegimi i Bulug El Meram, shejh Muhamed ibn Salih El Uthejmin hadithi nr. 805. (shp)

⁸² Të mbillni tokën, sepse njerëzit përdornin qetë për të tërhequr parmendën. (shp)

⁸³ Es Sahihah 11.

Lloji i parë: rënia e muslimanëve në disa gjëra të ndaluara duke bërë hile për to, megjithëse janë të vetëdijshëm. Kjo është brenda fjalës së tij **“kur të tregtoni me *El Ij'ineh*.”** *El Ij'ineh*, siç është e njohur në librat e Fik'hut, është një lloj shitblerjeje që ky hadith dëfton për ndalimin e saj. Megjithatë disa dijetarë – pa përmendur të tjerë – mendojnë lejimin e kësaj shitblerjeje.

Forma e saj është kur dikush blen nga një tregtar një mall çfarëdo, le të jetë makinë për shembull; e blen atë me një çmim i cili i jepet me këste dhe për një kohë të caktuar. Mandej ky blerës kthehet në shitës i po kësaj makine për shitësin e parë me një çmim më të vogël se çmimi që e bleu, por ama me para në dorë dhe shitësi i parë – i cili u kthye në blerës – e paguan çmimin me para në dorë me më pak sesa e bleu ai me këste dhe me borxh.

Kjo makinë le të jetë shitur për shembull për dhjetëmijë Lira për (ta paguar si hua) pas një kohe të caktuar. Blerësi çohet dhe ia shet shitësit të parë për tetëmijë me para në dorë dhe atij i shkruhet shlyerja duke shtuar dymijë Lira.

Kjo shtesë është kamatë. Detyra për muslimanin i cili dëgjon ajetet e Allahut azze ue xhel-le dhe hadithet e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sellem të cilat e ndalojnë kamatën, është që të mos e lejojë këtë lloj prej shitblerjes *“El Ij'ineh”* meqenëse paska një shtesë në kthimin e parave. Sepse kjo shtesë është kamatë e dukshme, por disa njerëz ende mendojnë lejimin e saj. Kjo për shkak se është e vendosur në kapitullin e shitblerjes dhe për këtë argumentohen me përgjithësime të cilat dëshmojnë lejimin e shitblerjes, si për shembull ajeti i njohur:

وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا

“Allahu lejoi shitblerjen dhe e ndaloi kamatën.”⁸⁴

Thanë që kjo është një shitblerje dhe nuk ka problem nëse shtohet apo pakësohet!

E vërteta është se blerësi i cili e bleu me dhjetëmijë për një kohë të caktuar, mandej e shiti me tetëmijë me para në dorë, dëshiron me këtë veprim të marrë tetëmijëshen dhe për shkak se e di që ky shitës musliman – sipas pretendimit të tij – nuk do t'ia huazonte tetëmijë me tetëmijë për Fytyrën e Allahut të Lartësuar! Por, ai donte shtesë! Së bashku, ata bënë hile për ta lejuar këtë shtesë nën emrin e shitblerjes.

⁸⁴ El Bekareh 275.

I Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem pikësëpari është shpjegues i njerëzve ashtu siç thotë Zoti ynë tebareke ue teala:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ

“Ty ta zbritëm përkujtimin (Kuranin) që t’u shpjegosh njerëzve atë që u është shpallur atyre.”⁸⁵

Së dyti: i Dërguari i Allahut është ashtu siç e cilësoi Zoti ynë tebareke ue teala në fjalën e Tij:

بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

“Me besimtarët shumë i butë e shumë i mëshirshëm.”⁸⁶

Prej butësisë dhe mëshirës së tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ndaj nesh, është se na i vuri në dukje të fshehtat e hileve të shejtanit tek bijtë e njeriut, dhe na paralajmëroi që të mos biem në grackat e tij në shumë e shumë hadithe, prej tyre është edhe ai që po flasim.

Tha sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ

“Kur të tregtoni me *El Ij'ineh*”, pra kur ta lejoni atë që Allahu dhe i Dërguari i Tij e kanë ndaluar me hilet më të ulëta, nën emërtimin që është shitblerje, por në të vërtetë kjo është veçse një perde. Ky është borxh kundrejt një shtese, e kjo qartazi është kamatë.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem na paralajmëroi në këtë hadith nga rënia në këtë lloj hileje për të lejuar atë që Allahu e ndaloi. Kjo është më e rrezikshme se rënia e muslimanit në haram duke e ditur që është e tillë, sepse shpresohet prej tij që një ditë të kthehet tek Zoti i Tij e të pendohet, për shkak se është i vetëdijshëm që ajo vepër është haram. Por, nëse puna e keqe i është lustruar për ndonjë shkak të caktuar, nga shpjegimi i gabuar ose injoranca e thellë, ku mendoi se s’ka gjë të keqe në të, është mëse normale që mos t’i shkoi ndërmend ndonjë ditë të pendohet tek Allahu azze ue xhel-le.

Pra, rreziku i haramit që bëhet hallall në arsytim apo besim është shumë herë më i rëndë se harami i qartë. Ai që han kamatën duke e ditur dhe besuar që është kamatë, ky njeri megjithëse është në luftë me Allahun dhe të

⁸⁵ En Nahl 44.

⁸⁶ Et Teubeh 128.

Dërguarin e Tij, ashtu siç thuhet në tekstin e ajetit, rreziku i tij është më i lehtë në përfundim se ai i cili han kamatën dhe beson që po bën diçka të lejuar.

Ky është një lloj si shembulli i atij që pin pije dehëse dhe beson që është haram. Shpresohet për të që të pendohet tek Allahu azze ue xhel-le. Kurse ai që pin pijet dehëse, e beson për një shkak të caktuar që është e lejuar, kjo është më e rrezikshme se rasti parë, për shkak se nuk imagjinohet të pendohet asnjëherë prej saj, përderisa ka gabuar në kuptimin dhe gjykimin e kësaj çështjeje.⁸⁷

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem në këtë hadith e përmendi shitblerjen *El Ij'ineh*, ashtu siç e thamë në fillim të fjalës, për ta dhënë si shembull, e jo për ta kufizuar, që dëfton se çdo haram që muslimani e kryen duke e bërë të lejuar me një mënyrë komentimi çfarëdo, është prej pasojave që Allahu azze ue xhel-le ta poshtërojë, dhe për shkak të tij t'i poshtërojë muslimanët, në qoftë se kjo përhapet tek ata dhe zgjerohet.

Mandej përmendi edhe llojin e dytë prej gjërave që të gjithë njerëzit e dinë se ajo e kundërshton shariatën, ku tha:

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْنَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقْرِ ، وَرَضِيْتُمْ بِالزَّرْعِ

“Kur të tregtoni me *El Ij'ineh*, kur të kapni bishtat e lopëve e kur të kënaqeni me të mbjellat.”

Pra: u preokupuat në ndjekje pas plaçkës së dunjasë, fitimit të riskut, në emrin e asaj që Allahu azze ue xhel-le na ka urdhëruar të rendim pas riskut.

Në këtë mënyrë muslimanët e ekzagjerojnë, harrojnë detyrat që ia ka obliguar Allahu dhe hutohen duke rendur pas bujqësisë, bagëtisë e të tjera përfitimeve të ngjashme. Kjo i bën të harrojnë çfarë i ka obliguar Allahu prej detyrave dhe si shembull përmendi xhihadin në rrugë të Allahut, ku tha sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْنَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقْرِ ، وَرَضِيْتُمْ بِالزَّرْعِ ، سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

⁸⁷ Them: Kështu është bidati. Ai është më i rrezikshëm se gjynahu të cilin vepruesi i saj e di që është gjynah.

“Kur të tregtoni me *El Ij'ineh*, kur të kapni bishtat e lopëve, kur të kënaqeni me të mbjellat e të lini xhihadin, do t'ua hedh Allahu tek ju poshtërimin dhe nuk do t'ua largojë atë, derisa të ktheheni në fenë tuaj.”

Ky hadith, siç e shihni është prej shenjave pejgamberike. Poshtërimi i përmendur është bërë realitet tek ne, që për të ardhur keq është i dukshëm. E kemi për detyrë që nga ky hadith të marrim ilaçin, pasi që u përcaktua sëmundja dhe ç'ka sjell ajo me vete prej poshtërimit.

Bëmë shkaqet që na çuan te sëmundja, që në këtë rast është poshtërimi. Atëherë nuk na ngelet gjë tjetër veç të kthehemi në përdorimin e ilaçit të cilin e përcaktoi i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, dhe e tha qartësisht se nëse kthehemi tek Ai, Allahu do të na e largojë këtë poshtërim.

Njerëzit e lexojnë këtë hadith dhe e dëgjojnë shumë herë fjalën e tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem: **“Derisa të ktheheni në fenë tuaj”** dhe mendojnë se kthimi ne fe është diçka e lehtë, kurse unë mendoj se kthimi tek feja ka nevojë – siç thonë tek ne – për “shkriftim supesh”.⁸⁸ Kjo, sepse të gjithë e dimë se për fenë janë bërë shumë përpjekje për t'ia ndryshuar shumë të vërteta. Disa prej tyre kanë arritur të shkojnë te ky ndryshim e devijim. Një pjesë e këtij ndryshimi është i njohur tek shumë njerëz, e një pjesë e tij nuk është, madje përkundrazi, tek shumica e njerëzve ka çështje – disa në besim e disa në degëzime të normave fetare (fikhiye) – që ata mendojnë se janë prej feje, mirëpo në realitet nuk janë aspak të tilla.

Shembulli i mëparshëm nuk është larg, ajo është sëmundja e parë të cilën i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e përmendi në këtë hadith **“kur të tregtoni me *El Ij'ineh*”**. Shitblerja *El Ij'ineh* nuk është çështje e padiskutueshme tek të gjithë, apo është haram i njohur, madje shumë dijetarë vazhdojnë në disa vende islame, për të cilat vende ne shpresojmë që janë fortesë e Islamit dhe larg ndikimit me ato që u ndikuan vendet e tjera muslimane, ata japin fetva për lejimin e kësaj shitblerjeje; kësaj shitblerjeje brenda së cilës ka hile për të lejuar kamatën. Ky është njëri nga shembujt e shumtë të cilat i njohin mirë ata që merren me fikhun Islam.

Kjo lloj shitblerje me gjithë ndalimin që i bëri asaj i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe bërjen shkaktare që muslimanet kanë rënë në poshtërim, është një nga dhjetëra shembujt që argumentojnë atë që

⁸⁸ Përvesh mëngët për punë. (shp)

përmendëm, se e kemi detyrë ta kuptojmë fenë nga fillimi, nën dritën e Kuranit dhe Sunetit.

Ne, kur tregojmë se ka dijetarë që i bëjnë hallall disa gjëra për të cilat kanë ardhur tekste të qarta në Sunet për ndalimin e tyre, nuk duam me këtë sharjen apo ofendimin e dijes së këtij i cili bëri hallall atë që hadithi e bëri haram, apo të tallemi me të, por duam këshillimin e muslimanëve dhe gjithashtu duam që të bashkëpunojmë me ata të gjithë, e në veçanti me të angazhuarit në fikhun Islam, në mënyrë që të kuptohet se ku ka ndodhur devijimi i disa njerëzve, cilido qoftë shkaku. Kjo, duke u kthyer në zbatimin e një ajeti të bukur të Kuranit. Ky ajet është i njohur tek të gjithë ne, por të paktë janë ata që përpiqen ta zbatojnë. Ky ajet është fjala e Allahut tebareke ue teala:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

“Nëse kundërshtoheni në ndonjë gjë, kthejeni atë tek Allahu (Libri i Tij) dhe i Dërguari (tek ai vetë kur ishte gjallë, kurse pas vdekjes tek Suneti i tij) po që se besoni Allahun dhe Ditën e Fundit. Kjo është më e dobishmja dhe përfundimi më i mirë.”⁸⁹

Studiuesit e Fikhut e dinë se shitblerja *El Ij'ineh* e shumë të tjera, tek dijetarët e vjetër ka patur kundërshtim dhe aq më tepër tek të rinjtë. Atëherë, çfarë të bëjnë dijetarët sot me këto çështje që ka pasur kundërshtim? Ajo që unë di është se shumica dërrmuese e tyre këtë kundërshtim e pohojnë dhe të vjetrën e lënë të pandryshuar, siç thuhet.

Në këtë situatë unë them: si të kthehen muslimanët në fenë e tyre duke e ditur që ai është ilaçi të cilin i Dërguari sal-Allahu alejhi ue sel-lem e tha tekstualisht që nëse e marrin, do t'u largohet poshtërimi prej tyre dhe në qoftë se jo, nuk largohet.

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَآبَ الْبَقْرِ ، وَرَضِيْتُمْ بِالزَّرْعِ ، وَتَرَكْتُمْ الْجِهَادَ ، سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

“Kur të tregtoni me *El Ij'ineh*, kur të kapni bishtat e lopëve, kur të kënaqeni me të mbjellat e të lini xhihadin, do t'ua hedh Allahu tek ju

⁸⁹ En Nisa 59.

poshtërimin dhe nuk do t'ua largojë atë, derisa të ktheheni në fenë tuaj."

Pra, i vetmi ilaç është kthimi në fe, por siç e dinë të gjithë e në veçanti studiuesit, në fe ekzistojnë kundërshtime të forta dhe jo të kufizuara vetëm në çështje të pakta degësh siç mendojnë shumë autorë librash e dijetarë, por kapërcen edhe në çështjet e akides. Kundërshtim të madh ka ndërmjet Esharive dhe Maturidive, po ashtu mes tyre dhe Mutezilive, pa marrë parasysh grupacionet e tjera dhe që të gjithë na llogariten se janë muslimanë, të gjithëve u drejtohet ky hadith:

سَلِّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ دُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

"Do t'ua hedh Allahu tek ju poshtërimin dhe nuk do t'ua largojë atë, derisa të ktheheni në fenë tuaj."

Pra, cila fe qënka kjo në të cilën ne duhet të kthehemi?! A është vallë në bazë të kuptimit të medh'hebit të Filanit?! E kështu me rradhë deri tek i fundit medh'heb që ekziston?! Le ta ngushtojmë mospajtimin vetëm tek katër medh'hebet për të cilat ne themi që janë prej medh'hebeve të Ehli Sunetit.

Cila fe është ajo e cila qënka ilaçi i largimit të poshtërimit prej nesh?! Në qoftë se do të kthehemi në cilindo medh'heb, do gjejmë disa çështje, ose dhjetë, ose dhjetëra çështje të cilat kundërshtojnë Sunetin, madje disa kundërshtojnë edhe Kuranin.

Për këtë unë mendoj se çdo përmirësim që është e obligueshme ta kryejnë thirrësit e Islamit dhe ata që kërkojnë me sinqeritet ngritjen e shtetit Islam, bëhet duke u kthyer ata vetë të mësojnë fenë për në radhë të parë dhe umetin në radhë të dytë. Fenë, me të cilën erdhi i Dërguari sal-Allahu alejhi ue sel-lem, e tek ajo nuk ka rrugë tjetër – dhe besoj se ky është unanimitet i gjithë dijetarëve – se nuk ka rrugë kthimi në kuptimin e fesë me vërtetësi ashtu siç e zbriti Allahu, vetëm duke studiuar Kuranin dhe Sunetin.

Pashmagshmërisht, imamllarët që Allahu i mëshiroftë – dhe kjo ishte nga vlera që kishin dhe përzgjedhja që Allahu i bëri – paralajmëruan ndjekësit e parë të tyre të cilët kishin aq dituri sa të mos i pasonin, (i paralajmëruan) të mos shkonin pas tyre verbërisht, t'i shndërronin në referencën e kthimit të tyre dhe me këtë të harronin themelin e sheriatit, Kuranin dhe Sunetin.

Besoj se nuk keni nevojë t'ua sjell fjalët e imamëve të cilat që të gjitha vërtiten tek ajo fjalë e vërtetuar nga të gjithë ata: “Po u saktësua hadithi, ai është edhe medh’hebi im.”

Kjo fjalë e tyre na mjafton në këtë moment. Ky është argument që çdo imam nga ata e këshilloi veten, umetin dhe ndjekësit e tij kur i urdhëroi që t'i kthehen hadithit nëse ai bie në kundërshtim me ixhtihadin (përpjekjen) dhe mendimin e tij. Pra, kjo i hap rrugën kthimit tek Kurani e Suneti qoftë edhe në emër të pasimit të imamëve verbërisht.

Të përmendim tani disa shembuj të cilat janë prezent në librat tonë, që mësohen në çdo shkollë e fakultet sheriati etj. Në një prej medh’hebeve Islame: kur namazliu hyn në namaz i lëshon duart poshtë dhe nuk i lidh, përse?! Kështu thotë medh’hebi! Ndërkohë që u munduan gjithë dijetarët e hadithit për të sjellë qoftë dhe një hadith të vetëm, zaten edhe daif, madje edhe të shpikur, ku i Dërguari sal-IAllahu alejhi ue sel-lem nuk e kapte dorën e tij të djathtë mbi të majtën gjatë qëndrimit në këmbë kur ishte në namaz, dhe i tillë hadith nuk ekziston. Pra, a është ky islami?

Jam i vetëdijshëm se disa prej jush do të thonë se kjo është çështje degësh.⁹⁰ Ka mundësi që dikush nga ata që nuk i kontrollojnë shprehjet e veta të thotë: kjo është prej të parëndësishmeve. Unë besoj se çdo gjë e cila ka ardhur nga i Dërguari i Allahut sal-IAllahu alejhi ue sel-lem në lidhje me fenë dhe adhurimin nuk është asesi prej çështjeve të parëndësishme.

Ne besojmë se çdo gjë me të cilën ka ardhur i Dërguari sal-IAllahu alejhi ue sel-lem fillimisht e kemi detyrë ta përqafojmë si fe, duke e peshuar me argumentet e shariatit, nëse është farz, farz e nëse është sunet, sunet. Ama, ta quajmë diçka të parëndësishme apo lëvozhgë vetëm e vetëm se është mustehab!⁹¹ Kjo nuk përkon absolutisht me edukatën Islame, sidomos kur brendësinë e frutit mund ta ruajmë vetëm duke ruajtur lëvozhgën. Këtë e them nëse dua të debatoj me ta për termat.

Ky shembull i thjeshtë, që është lëshimi duarve në namaz, përse muslimanët ende vazhdojnë dhe punojnë me të kur hadithet vijnë njëri pas tjetrit në çdo libër Suneti që i Dërguari sal-IAllahu alejhi ue sel-lem i lidhte duart?! Ky është vetëm pasim i verbër dhe këmbëngulje në kundërshtim të imamëve në fjalën: “Po u saktësua hadithi, ai është edhe medh’hebi im”.

⁹⁰ Jothelbësore. (shp)

⁹¹ E pëlqyer dhe jo e obligueshme. (shp)

Ky shembull i thjeshtë mund të mos i kënaqë disa njerëz. Atëherë le të përmendim një shembull tjetër. Disa libra fikhu medh'hebesh, vazhdojnë të përmendin se El Hamr⁹² është dy lloje: një i nxjerrë nga rrushi, e ky lloj edhe pakica edhe shumica e tij janë haram. Lloji tjetër i nxjerrë jo nga rrushi; si elbi, gruri, hurmi arabisë dhe të tjera, për të cilat jobesimtarët sot janë prefeksionuar për të nxjerrë Hamr (pije alkoolike) prej tyre. Ky lloj prej Hamrit nuk është i gjithi haram, por vetëm ajo sasi e cila të deh!! Përse kjo fjalë vazhdon të jetë e shkruar në rreshta librash?!

Disa njerëz mund ta mbrojnë atë me mënyra të ndryshme! Jo për gjë, por vetëm se një imam nga imamët e muslimanëve u përpoq dhe e tha këtë fjalë! Të gjithë ne, pa pasur parasysh ndryshimet në medh'heb dhe ndasitë tona, lexojmë në librat e Sunetit me zinxhirë të saktë, fjalën e tij sal-Allahu alejhi ue sel-lem:

ما أسكر كثيره، فقليله حرام

“Çfarë të deh me shumicë, është haram me pakicë”,⁹³ dhe:

كل مسكرٍ خمرٌ و كلُّ خمرٍ حرامٌ

“Çdo dehëse është Hamr dhe çdo Hamr është haram.”⁹⁴

Përse vazhdojnë fjalë të rrezikshme si kjo të ekzistojnë, të cilat njerëzve që janë në buzë greminës së prishjes apo ata që kanë rënë, ua inkurajojnë dhe ua zbukurojnë pirjen e pak Hamri, jo nga rrushi, me argumentin se imam Filani që është dijetar i nderuar, e ka thënë këtë?! Sa argument i çuditshëm!

Ne besojmë se ai është dijetar i nderuar, por dallimi është se ne nuk harrojmë që ai është dijetar i nderuar jo i pagabueshëm. E harrojnë qëllimisht këtë fakt dhe vazhdojnë ta mbrojnë këtë fjalë. Disa prej tyre e shfrytëzojnë për të përhapur pijet dehëse tek muslimanët, kurse disa të tjerë mbrojnë imamin por jo fjalën.

Ndoshta shumë prej jush e dinë se revista “El Arabij” para disa vitesh ka botuar një artikull të dikujt prej tyre i cili shkon dhe e adopton këtë fjalë. Pra, pijet e nxjerra jo nga rrushi, por pijet e njohura sot duken se shumica e

⁹² El Hamr është ç'ka të deh nga pijet, lëngu i shtrydhur nga rrushi dhe nga të ngjashmet e saj, (është quajtur ashtu) sepse të mbulon mendjen. El Mu'xhem el Uesit. (shp)

⁹³ El Irua 2375.

⁹⁴ El Irua 2373.

tyre nuk nxirren nga rrushi. Nxorri artikullin në revistën “El Arabij” ku i lejoi muslimanëve të pinë ç’të duan prej këtyre pijeve të reja me argumentin, mos pi aq shumë sa të dehesh.

Kjo punë është fantazi, sepse në realitet ashtu siç e dimë të gjithë, pika e parë tërheq të dytën dhe e treta të katërtën e kështu me radhë. Sasia e paktë e cila nuk të deh në vetvete, është një proces që nuk mund të përcaktohet e kufizohet, andaj do të sjelli sasinë e madhe e cila të deh.

Unë them: përse vazhdojnë të qëndrojnë fjalë si kjo në librat e fikhut ku i kundërvihet haditheve të qarta në argumentim dhe të vërtetuara të Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem që i rrëzojnë fjalët e tilla?! Përse i hapim rrugën autorit të tillë dashakeq të përhapi këtë fjalë, të ndërtojë pallate e kështjella mbi të dhe t’u lejojë muslimanëve të pinë pije haram, me kushtin që mos pi aq sa të dehesh dhe pi pak e mos pi shumë!

Ky person që e shkroi këtë, mund të jetë dashakeq, por mund të jetë edhe me qëllim të mirë, dëshiron të ndjekë rrugën e dikujt dhe thotë: “O njerëz! Mos ja vështirësoni muslimanëve. Meqenëse kemi fjalë nga një imam prej imamëve të muslimanëve që ua lejon atyre këtë pije, atëherë përse po e ndalojmë?!” Ky autor mund të jetë i tillë, por si është gjendja jonë kur shohim dikë nga dijetarët e nderuar të Shamit që boton një libër kritike kundër kësaj fjale, dhe në kritikën së tij e gjen të tuhatur. Një herë e mbron atë që e thotë fjalën që autori adoptoi, një herë sjell hadithet të cilat i përmendëm disa prej tyre, që janë kritikë ndaj autorit dhe ndaj kujt u mbështet ai.

Përse e shikojmë të nderuarin dijetar të lëkundur?! Kjo sepse ai e madhëron këtë fjalë duke e parë që e ka burimin nga një dijetar prej dijetarëve muslimanë, dhe ky dijetar nuk flet me rrëmbim apo injorancë. Edhe unë bashkë me të e them që nuk flet me rrëmbim apo injorancë, por a është ai i pagabueshëm në përpjekjen e tij në të cilën u largua nga rrëmbimi dhe injoranca?! Të gjithë ne themi: jo. Të gjithë e kujtojmë fjalën e të Dërguarit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ

“Kur gjykatësi⁹⁵ dëshiron të gjykojë, përpiket dhe ia qëllon, ka dy shpërblime dhe kur gjykon e përpiket pastaj gabon, ka për të një shpërblim.”⁹⁶

Përse harrojmë që muxhtehidi mund të shpërblehet vetëm me një shpërblim dhe nuk themi: “Gabo!”?! Sepse disa njerëzve u rëndohet kur dikush thotë: “Imam filani gaboi”. Por siç thonë: “Të gjithë shtigjet të çojnë tek mulliri”. Pyesim, përse ky ekzagjerim?! Përse frikësohemi të themi që një imam nga imamët e muslimanëve në një çështje të caktuar, në një përpjekje apo në një mendim të tijin gaboi dhe të shpërblehet me një shpërblim në vend që të marrë dy?! Përse se themi këtë së pari si pikënisje dhe së dyti si praktikim i disa degëve që prej tyre është edhe kjo që po përmendim?!

Kur lexon librin që ky dijetar e shkroi në formë kritike për autorin në fjalë, nuk del me përfundimin se autori gaboi që u mbështet tek mendimi i një imami nga imamët e muslimanëve, sepse ky mendim pas shoshitjes dhe shqyrtimit përballë argumenteve të Sheriatit, i ka detyruar edhe vetë disa nga ndjekësit e imamit ta braktisin këtë çështje, e t’ia lënë atë imamit si një shpërblim të vetëm dhe të kapen pas haditheve të sakta. Përse në këtë libër nuk e shohim të shkruar që imami gaboi dhe njëkohësisht është i shpërblyer, dhe se autorit nuk i lejohet që të kundërshtojë Sunetin me mendimin e këtij imami?!

Përgjigjja është se gjynahet na janë mbështjellë dhe në zemrat tona ekziston shenjtërimi i imamëve dhe nderimi i tyre me tepër seç na e ka obliguar Allahu.

Ne besojmë në fjalën e të Dërguarit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për ne:

ليسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُجَلِّ كَبِيرَنَا، وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا ! وَ يَعْرِفُ لِعَالَمِنَا حَقَّهُ

“Nuk është prej nesh ai që nuk respekton të madhin tonë, nuk mëshiron të voglin tonë e nuk ia njeh dijetarit tonë të drejtën e tij.”⁹⁷

Kjo është diçka që i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i ka nxitur muslimanët, pra të njohin të drejtën e dijetarit, por a është nga e drejta e tij që ta ngremë në gradën e pejgamberëve dhe të dërguarve, derisa ta bëjmë të

⁹⁵ Thotë imam Neueui –Allahu e mëshiroftë-: “Dijetarët kanë thënë se muslimanët janë unanim që ky hadith është për gjyatësin, dijetarin dhe të aftin për të gjykuar. Nëse e qëllon ka dy shpërblime, një shpërblim për përpjekjen dhe një për saktësinë. Nëse gabon ka vetëm një shpërblim për përpjekjen e tij.” (Sherh ala Sahih Muslim 12/13-14) (shp)

⁹⁶ Buhariu 7352, Muslimi 1716.

⁹⁷ Sahih El Xhami’ 5443.

pagabueshëm me gjuhën e veprimeve tona?! E gjuha e veprimeve flet më shumë se gjuha e folur.

Nëse duhet ta nderojmë dijetarin, t'i japim vendin që i takon dhe ta pasojmë kur na paraqet argumentin, nuk na takon të ngremë fjalën e tij e të ulim fjalën e të Dërguarit, as t'i japim përparësi fjalës së tij përpara fjalës së të Dërguarit! Ky është një tjetër shembull nga shembujt që akoma vazhdojnë të jenë të përhapur tek ne, pa u mohuar dhe kundërshtuar nga ana e dijetarëve me Kuran e Sunet.

E kam përmendur këtë në një libër të botuar timin, dhe ishte e domosdoshme që lexuesi të dilte me një përfundim, i cili është se: çështja është vetëm ashtu siç e ka thënë Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

ما أَسْكُرُ كَثِيرُهُ، فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ

“Çfarë të deh me shumicë, është haram me pakicë”,⁹⁸ e ky autor tek revista “El Arabij” ka gabuar, dhe kujt i është referuar nga dijetarët ka gabuar. Tek ne nuk ka favorizim për dikë në qoftë se gabon, gabimi është gabim dhe kufri është kufër; e bëri madhi apo i vogli, mashkulli apo femra, të gjitha janë gabime dhe nuk ndryshon gabimi nëse ndryshon prejardhja.

Ja një shembull tjetër tek rregullat e martesës, e cila vazhdohet deri sot të punohet me të, tek ligjet të cilat quhen “gjendje civile”.

Sot është e ditur se ligjet fatkeqësisht na janë imponuar, dhe në to ka gjëra që unanimisht e kundërshtojnë sheriatin, porse ky gjykim vazhdon të jetë prezent si mendim i nderuar Islam. Akoma vazhdohet të gjykohet që vajza muslimane e rritur dhe e pjekur i lejohet ta martojë veten e saj, pa lejen e përgjegjësit, me gjithë fjalën e qartë të Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحَتْ بِغَيْرِ إِذْنٍ وَلِيِّهَا فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ

“Çdo grua që martohet pa lejen e përgjegjësit të saj; martesa e saj është e kotë, martesa e saj është e kotë, martesa e saj është e kotë.”⁹⁹ Ky hadith nuk zbatohet, kurse punohet dhe gjykohet me atë fjalën tjetër.

Disa njerëz mund të thonë: nuk e paska kuptuar hadithin dikush tjetër përveç teje?!

⁹⁸ El Irua 2375.

⁹⁹ El Irua 1840.

Them: këtë hadith e ka marrë imami që më mirë e kupton gjuhën arabe dhe stilistikën të saj, ai është imam Shafiu. Ky nuk është mendim i një personi me prejardhje nga Shqipëria, por ky shqiptar gjeti një hadith dhe gjeti kuptimin (e hadithit) nga një imam, dhe ai është imam Kureshij Muttalebij.¹⁰⁰

Pastaj, përse u la pas dore ky mendim i saktë i bashkangjitur me këtë hadith të saktë për mendimin e një imami tjetër nga imamët e muslimanëve?! Po, me gjithë mend që ixhtihadi i imamit është i respektuar, mirëpo ai ka vlerë kur nuk kundërshtohet me tekstin e pagabueshëm prej Kuranit dhe Sunetit.

Të gjithë ne lexojmë në librat e usulit thënien: “Kur vjen transmetimi bëhet i kotë mendimi”, dhe “kur vjen lumi i Allahut pushon së ekzistuari lumi i Ma’kilit”¹⁰¹, dhe “ska ixhtihad kur gjendet teksti (në Kuran e Sunet)”. Të gjitha këto rregulla janë të njohura teorikisht, atëherë përse nuk angazhohemi në zbatimin e këtyre rregullave praktikisht, dhe vazhdojmë të kapemi në disa degëzime që kundërshtojnë Sunetin?!

Nëse duam të marrim ilaçin e përcaktuar nga i Dërguari sal-Allahu alejhi ue sel-lem pas përsëkrimit të sëmundjes: **“Derisa të ktheheni në fenë tuaj”**, a është kthimi tek feja vetëm me fjalë, apo është me besim e me punë?!

Shumë muslimanë dëshmojnë La ilahe il-Allah, Muhamedun resullullah,¹⁰² dhe nuk kryejnë kërkesat çfarë kërkojnë këto dëshmi, e ky është studim i gjatë. Shumë nga muslimanët sot – edhe ata që llogariten se janë nga orientuesit – nuk i japin fjalës La ilahe il-Allah të drejtën e saj në komentim. Këtë e kanë kuptuar shumë të rinj e autorë muslimanë; që prej të drejtës së kësaj dëshmie është se gjykimi i takon Allahut. Po, dua ta them këtë qartë: sot e kanë kuptuar këtë fakt të rinjtë muslimanë dhe shkruesit e tyre, e ajo është se gjykimi i takon Allahut dhe vetëm Atij, se imponimi i ligjeve tokësore, dhe marrja e tyre për bazë në zgjidhjen e problemeve të ngritura sot, bie ndesh me faktin se gjykimi i takon Allahut. Mirëpo, unë shoh se shumë nga këta autorë nuk i mbahen kësaj vërejtje të rrezikshme të cilën e

¹⁰⁰ Prejardhja më e nderuar në të cilën ishte edhe i Dërguari i Allahut. (shp)

¹⁰¹ Thealebiu thotë: “Lumi i Ma’kilit është në Basra.” Gjithashtu thotë: “Kanë për qëllim me “lumi i Allahut” detin, shiun apo vërshimin, sepse ato mbizotërojnë mbi gjithë ujërat dhe lumenjtë e i mbulojnë ato.” Thimarur Kulub 33. (shp)

¹⁰² Nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut dhe Muhamedi është i Dërguari i Allahut. (shp)

kanë kuptuar, e ajo është se gjykimi i takon Allahut dhe gjykimi i Allahut është gjykimi i Kuranit e Sunetit.

Habitem me faktin se nëse vjen një gjykim i kundërt nga filan jobesimtar, ky është në kundërshtim me ligjin e Allahut dhe nëse vjen nga përpjekja e muxhtehidit gabimtar, atëherë nuk na qenka në kundërshtim me ligjin e Allahut?!

Unë besoj se ska dallim, pasi është obligim për muslimanin që mos të marrë asnjë fjalë, cilido qoftë burimi i tij, duke qenë se ajo e kundërshton Kuranin dhe Sunetin; porse ka dallim ndërmjet atij që tha këtë kufër, pasi ai është mosbesimtar që do të qëndrojë përgjithmonë në Zjarr, dhe ndërmjet atij që e tha këtë gjë gabim prej muslimanëve, pasi ai është i shpërblyer në gabimin e tij, siç e përmendëm këtë tek hadithi i saktë.

Pra, është obligim kthimi në fe pas përpjekjes dhe ndjekjes së rrugës së kuptimit të kësaj feje, e kjo bëhet duke zbatuar fik'hun i cili sot quhet fik'hu krahasues apo i krahasuar. Ky fik'h duhet dhënë mësim dhe duhet mësuar nga të specializuarit që mbajnë diploma të sheriatit, të fik'hut dhe hadithit.

Kur thërrasim për formimin e shtetit Islam, atëherë ky shtet patjetër duhet të ketë kushtetutë të qartë dhe ligje edhe me të qarta. Pra, në cilin medh'heb do të ngrihet kjo kushtetutë?! Në cilin medh'heb do të komentohet kjo kushtetutë ligjesh?!

Disa autorë muslimanë sot japin detaje të disa ligjeve mbi të cilat është obligim ngritja e dispozitave të shtetit të lakmuar musliman, mirëpo gjejmë se këto ligje nuk janë ndërtuar me studim – sipas rrugës që orientuam, e ajo është fik'hu krahasues që sipas përkufizimit tonë kihet për qëllim: studim i Kuranit e Sunetit – porse ky person mësoi një medh'heb, dhe tejçon mendimet e medh'hebit në shumë nga degëzimet të cilat i bëri ligje dhe i vendosi në një libër, që kur shteti Islam të ngrihet – shpresojmë të jetë afër – të jetë ky ligji i saj. Ky në realitet nuk ka sjellë diçka të re, ashtu si autori i librit “Pijet dehëse” nuk erdhi me diçka të re, mirëpo e reja që ne duam është zgjimi i muslimanëve.

Por, më e pakta që mund të themi: është saktësuar fjala tjetër që e mori atë imami tjetër; sepse ajo është ndihmuar me Sunet. Kjo që po vë theksin, ka ardhur tek neni: “Kur muslimani vret besëdhënyarë (edh-dhimij)¹⁰³ atëherë ai vritet”. Ky është mendim i njohur në fik'hun Islam, por ka një

¹⁰³ Personit që i është dhënë besa të qëndrojë në vendet islame duke iu garantuar siguria e ai paguan xhizjen. (shp)

mendim tjetër krahas tij dhe i kundërt me të, që thotë: “Kur muslimani vret besëdhuruarin atëherë nuk vritet”, për shkak të fjalës së tij sal-lAllahu alejhi ue sel-lem në sahihun e Buhariut:

لا يُقْتَلُ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ

“Nuk vritet një musliman (krahas) me jobesimtarin.”¹⁰⁴

Çfarë e bën këtë dijetar të nderuar dhe shkrimtar të kohës sonë të vendosi në rregullat Islame dhe kushtetutën Islame që muslimani të vritet me jobesimtarin, duke rënë ndesh me hadithin e të Dërguarit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem?!

Mendoj se shkak është se ai ka mësuar këtë fik’h me të cilin është rritur, andaj e bëri atë fik’h të detyrueshëm. A është kjo gjë kthimi në fe?!

Feja thotë:

لا يُقْتَلُ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ

“Nuk vritet një musliman (krahas) me jobesimtarin.” Por, medh’hebi thotë vritet me të. Gjithashtu vetë ky shkruar thotë në të njëjtën temë: “Kur muslimani vret besëdhuruarin gabimisht, sa është shpagimi i gjakut të tij (*ed-dijjetu*)? Shpagimi i gjakut të tij është sa shpagimi gjakut të muslimanit!” Kështu thotë ligji që pason medh’hebin në të cilin u mbështet në të. I Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem thotë:

دِيَّةُ عَقْلِ الْكَافِرِ نِصْفُ عَقْلِ الْمُؤْمِنِ

“Shpagimi i gjakut të jobesimtarit është sa gjysma e shpagimit të gjakut të besimtarit.”¹⁰⁵

Pra, a ta bëjmë këtë për ligj, apo fjalën që e kundërshton?! Ka edhe shumë shembuj të tjerë.

Kthimi në fe është kthimi në Kuran dhe Sunet, sepse kjo është feja me unanimin e imamëve, e ajo është ruajtja (garancia) nga rrëshqitja dhe rënia në humbje. Për këtë shkak, thotë i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

¹⁰⁴ Për vrasjen me dashje ka ndëshkim (*Taazir*) dhe shpagim gjaku, kurse për atë pa dashje ka vetëm shpagim. Nga Shpjegimi i “Bulug El Meram” i Shejh Abdulaziz ibën Baz kapitulli “El Xhinajat”. (shp)

¹⁰⁵ Sahih El Xhami’ 3391.

رَكْتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ ، لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا : كِتَابَ اللَّهِ ، وَ سُنَّتِي ، وَ لَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ

“Kam lënë tek ju dy gjëra, nuk do humbisni pas tyre: Librin e Allahut dhe Sunetin tim. Këto dy nuk do të ndahen derisa të vijnë tek unë në haud¹⁰⁶.”¹⁰⁷ Ne sollëm disa shembuj, të cilat ia bëjnë obligim dijetarëve sot që të kthehen në kuptimin e fesë sipas dy bazave të saja të lartpërmendura: Kurani dhe Suneti, që të mos bien muslimanët në lejimin e asaj që e ndaloi Allahu, duke hamendësuar se është prej gjërave që Allahu i ka lejuar.

Dhe tani fjala ime e fundit rreth kthimit në fe:

Në qoftë se duam krenarinë nga Allahu i Lartësuar, të na e ngrejë poshtërimin nga ne dhe të na ndihmojë mbi armikun, nuk mjafton për këtë gjë ajo çfarë treguam rreth obligimit të saktësismit të kuptimeve, dhe largimit të mendimeve të cilat keqinterpretuan argumentet e sheriatit tek dijetarët dhe tek fukahatë që janë të kësaj fushe.

Por, këtu është edhe një gjë tjetër shumë e rëndësishme – ajo është thelbi i fjalës – lidhur me korigjimin e kuptimeve, e ajo është puna; sepse dija është rruga që të shpie për tek puna. Kur njeriu mëson dhe dija e tij është e pastër, mirëpo pastaj nuk punon me të, është shumë e thjeshtë që kjo dije nuk do japi fryt, andaj patjetër duhet bashkuar puna me këtë dije.

Për dijetarët është obligim që të marrin përsipër edukimin e brezit të ri musliman, nën dritën e asaj që është saktësuar në Kuran dhe Sunet. Nuk lejohet t’i lemë njerëzit në atë që trashëguan prej kuptimeve dhe gabimeve, ku një pjesë e tyre është padiskutim e kotë me unanim të imamëve, e një pjesë tjetër ka mospajtim, ka këndvështrim, ixhtihad dhe mendim, ku një pjesë e këtij ixhtihadi dhe mendimi kundërshton Sunetin.

E pas dëlirjes (*et-Tesfije*) të këtyre çështjeve dhe qartësismit se me çfarë është obligim të niset dhe ecet me to, patjetër duhet bërë edukimi (*et-Terbije*) i brezit të ri sipas kësaj dije të saktë.

Ky edukim do të na çeli një shoqëri të pastër Islame, dhe si rrjedhojë do të na ngrejë shtetin Islam.

¹⁰⁶ Haudi është lumi Keuther që Allahu iu dha Pejgamberit sal-Allahu alejhi ue sel-lem në Ahiret. (shp)

¹⁰⁷ Sahih El Xhami’ 2937.

Pa këto dy parathënie: “Dituria e saktë” dhe “edukimi i saktë me këtë dije të saktë”, është e pamundur – në besimim tim – që të ngrihet Islami, gjykimi Islam apo shteti Islam.

Po jap një shembull për domosdoshmërinë e edukimit të saktë mbi dijen e saktë: tek ne në Sham gjendet një grupim musliman që dëshiron të punojë për Islamin, të drejtohet me të, të edukohet dhe edukojë brezin e ri në të, porse e dimë plotësisht që shumë nga orientuesit e tyre kanë vetë nevojë ta sduiojnë gjerësisht Islamin; sipas kësaj rruge të shëndoshë e të saktë të cilën e treguam dhe siç e sqaruam më parë.

Shohim që shumë nga djemtë muslimanë fillestarë, thërrasin njeri tjetrin për t’u grumbulluar natën e xhumasë për ta gjallëruar atë (me namaz). Kjo është thirrje në bindje të Allahut dhe adhurimin e Tij. Kjo gjë është shumë e bukur, mirëpo për shkak se ata nuk e kanë studiuar Sunetin, nuk e kanë mësuar dhe nuk e kanë gjetur brezin që t’i edukonte që në moshë të njomë, bien në kundërshtimin e tij. Po tregojmë fjalën e të Dërguarit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

لَا تَخْتَصُّوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْضُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ

“Mos e veçoni natën e xhuma me namaz nate ndërmjet netëve të tjera! Mos e veçoni ditën e xhuma me agjërime ndërmjet ditëve të tjera.”¹⁰⁸ Si t’a gjallërojmë natën e xhuma dhe i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem na ka ndaluar nga kjo?!

Përgjigjja: kjo, sepse tek ne nuk ka dituri.

Është obligim që orientimi të vinte nga dijetarët, që kjo natë nuk lejohet gjallërimi i saj, për shkak të fjalës se tij që e përmendëm më sipër.

Do të gjesh të tjerë prej këtyre djemve të mirë, që e bëjnë të lejuar dëgjimin e këngëve dhe veglave muzikore! Kjo, sepse i gjejnë radiot që t’i mbushin veshët, dhe nuk ka këshillë të përgjithshme për këtë brez të ri musliman, që i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i ka ndaluar veglat muzikore, ka paralajmëruar nga dëgjimi i tyre, ka kërcënuar ata që ngrysen në dëfrim, lojë dhe dëgjojnë muzikën, se do të shndërrohen në majmuna dhe derra.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Muslimi 1133.

¹⁰⁹ Es Sahihah 91.

Ky brez i ri nuk është edukuar në njohjen e asaj që lejohet e që nuk lejohet, ngase ai gjen fjalë të shumta; gjen për shembull imam Ibën Hazmin që ka një libër në lejimin veglave muzikore, dhe shumë shpejt ky libër botohet e përhapet ndërmjet njerëzve, që përputhet me epshin e dikujt prej tyre.

Ndoshta ndonjë nga orientuesit dhe dikush që pretendon përmirësimin ka thënë: përderisa ky është imam dhe ka të tillë mendim, atëherë ne e ndjekim apo e pasojmë qorrazi në dëgjimin që i bëjmë veglave muzikore, sidomos kur kjo bela ka pllakosur gjithandej.

Po ku është Suneti atëherë?! Suneti është bërë diçka e harruar!

Nëse i Dërguari sal-lAllahu alejhi ue sel-lem përcaktoi ilaçin për ngritjen e poshtërimin kaplues mbi ne, që ishte kthimi në fe, atëherë është obligim për ne që ta kuptojmë fenë përmes dijetarëve, me një kuptim të saktë, në përputhshmëri me Kuranin dhe Sunetin, e të edukojmë brezin e dobishëm dhe të mirë në të. Kjo është rruga e shërimit të problemit që prej tij ankon çdo musliman.

Më ka mahnitur një fjalë – që në realitet është si ajka a asaj që thashë apo sqarova me parë – e njërit prej përmirësuesve në kohën e sotme. Për mendimin tim, është sikur të jetë prej shpalljes nga qielli; thotë: “Ngriheni shtetin Islam në zemrat tuaja, do t’u ngrihet për ju në tokën tuaj.”

Patjetër duhet të rregullojmë vetet tona mbi bazën e Islamit dhe fesë tonë, e kjo – siç e përmendëm – nuk bëhet me injorancë, por me dije; që të ngrihet shteti Islam mbi tokën tonë.

Në përfundim: këshilloj çdokënd që ka mundësi të marrë pjesë në realizimin e kësaj çështjeje të madhe, që të ndihmojë ai dhe të tjerët – nga të specializuarit – që të sqarojnë Islamin që ka ardhur në Kuran dhe Sunet, të edukojnë brezin e ri në të. Ky është përkujtim dhe përkujtimi i bën dobi besimtarëve.

Ue es-selamu alejkum ue rahmetullahi ue berekatuhu.

Përktheu: Jusuf Kapidani

BAZA NË TEFSIR SHEJH MUHAMED EL UTHEJMIN

(pjesa e dytë)

3- Zbritja e Kuranit pa shkak dhe me shkak

Zbritja e Kuranit ndahet në dy lloje:

Lloji i parë: pa shkak (ibtidai) që do të thotë se nuk e ka paraprirë asnjë shkak më parë. Kështu janë shumica e ajeteve në Kuran, siç është fjala e Allahut të Lartësuar:

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ

“Ka nga ata (hipokritë) që kanë bërë besëlidhjen me Allahun, duke thënë: “Nëse Ai na jep nga dhuntitë e Tij, sigurisht që do të japim lëmshë dhe sigurisht që do të bëhemi njerëz të mirë”.¹¹⁰

Këto ajete zbritën pa shkak, për të sqaruar gjendjen e disa hipokritëve, kurse ajo ç’ka është përhapur, se ky ajet ka zbritur për Thalebe ibën Hatib në një tregim të gjatë, të cilin e kanë përcjellë shumë dijetarë të tefsirit dhe që e përcjellin shumë prej ligjëruesve, ajo është e dobët dhe e pasaktë.¹¹¹

Lloji i dytë: me shkak, pra ka ndodhur diçka përpara zbritjes. Shkaku është dy llojesh:

a. Pyetje të cilës i përgjigjet Allahu, si për shembull fjala e Allahut:

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ عِ قُلُوبِهِمْ مَوَاقِئُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ

“Të pyesin (o Muhamed) për daljen e hënës së re. Thuaj: “Ato janë shenja për të treguar kohë të caktuara për njerëzit dhe për haxhin.”¹¹²

¹¹⁰ Et-Teubeh: 75.

¹¹¹ E transmeton Taberani dhe në të është Alij ibën Jezid el-Elhani që është metruk, nuk i merret hadithi.

¹¹² El Bekareh: 189.

b. Kur ndodh një ngjarje e cila duhet sqaruar ose paralajmëruar. Për shembull:

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ؕ قُلْ أَلَيْسَ بِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ (65) لَا تَعْتَدُوا
قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ؕ إِنْ نَعَفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

“Nëse i pyet, ata do të të përgjigjen: “Ne vetëm po bënim shaka dhe po luanim”. Thuaj: “A mos vallë me Allahun, shpalljet dhe të Dërguarin e Tij po talleni?” Mos u shfajësoni! Ju e mohuat fenë, pasi patët besuar. Nëse Ne i falim disa prej jush (për shkak se u penduan), do t’i ndëshkojmë të tjerët, ngase janë fajtorë (nuk u penduan për talljen që bënë).”¹¹³

Këto dy ajete zbritën për një prej hipokritëve i cili tha në luftën e Tebukut, në një tubim: “Skemi parë si keto lexuesit tanë; barkmëdhenj, gënjejnë kur flasin dhe frikacakë kur janë përballë armikut.” Pra, kishte për qëllim Pejgamberin, sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe shokët e tij. Kjo i arriti Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe zbriti Kurani në ato momente. Personi që i tha ato fjalë, erdhi të shfajsohej tek Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, i cili i përgjigjej duke i thënë:

أَلَيْسَ بِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

“A mos vallë me Allahun, shpalljet dhe të Dërguarin e Tij po talleni?”¹¹⁴

c. Ose zbret për një vepër që ndodh në moment dhe duhet njohur gjykimi i saj. Për shembull:

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ؕ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ
(1) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ ؕ إِنَّ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدَهُمْ ؕ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ
مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا ؕ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ (2) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ؕ ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ ؕ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (3) فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ

¹¹³ Et-Teubeh: 65-66. Këtë ngjarje e ka përmendur Ibën Kethiri në tefsirin e tij (2.368) dhe Taberiu gjithashtu (10/172).

¹¹⁴ Et-Teubeh: 65-66.

شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ۖ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ۗ ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“Allahu i ka dëgjuar fjalët e asaj, që diskutoi me ty për burrin e vet dhe iu ankua Atij. Allahu e dëgjoji bisedën tuaj, sepse Ai dëgjon dhe sheh gjithçka. Ata midis jush, që i ndajnë gratë e veta, duke u thënë se iu duken si nënat e veta, duhet ta dinë se ato nuk janë nënat e tyre. Nënat e tyre janë vetëm ato që i kanë lindur ata. Fjalët që ata thanë, janë të pahijshme dhe të pavërteta. Megjithatë, Allahu është Falës dhe Shlyes i gabimeve. Ata që i ndajnë gratë e veta në këtë mënyrë e pastaj duan të kthejnë mbrapsht atë që thanë, duhet të lirojnë një skllav (apo skllave), para se të preken (të kryejnë marrëdhënie) përsëri. Kështu ju urdhërohet. Allahu i di të gjitha ato që bëni ju. Ai që nuk gjen (ndonjë skllav për të liruar), duhet që të agjërojë dy muaj rresht, para se të preken si bashkëshortë. E nëse nuk mund ta mbajë agjërimin, atëherë duhet të ushqejë gjashtëdhjetë të varfër. Kjo, që të tregoni besimin në Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Këta janë kufijtë e Allahut. Ndërsa për jobesimtarët ka vuajtje të mundimshme.”¹¹⁵

DOBITË E NJOHJES SË SHKAQEVE TË ZBRITJES SË AJETEVE

Njohja e shkaqeve të zbritjes është e rëndësishme, sepse sjell dobi të shumta, ku prej tyre:

1. Kurani është zbritur nga Allahu i Lartësuar, sepse Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem pyetej për një gjë, dhe nganjëherë qëndronte pa dhënë përgjigje, derisa i zbriste shpallja nga Allahu, ose nuk e dinte esencën e çështjes, andaj i zbriste shpallja nga Allahu që i sqaronte situatën.

Shembull për rastin e parë është fjala e Allahut:

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ۗ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

“Do të të pyesin ty për shpirtin. Thuaj: “Shpirti është çështje që i përket vetëm Zotit tim, ndërsa juve ju është dhënë veçse pak dijeni.”¹¹⁶

¹¹⁵ El Muxhadeleh: 1-4.

¹¹⁶ El Isra': 85.

Ka ardhur në sahihun e Buhariut,¹¹⁷ nga Abdullah ibën Mes'udi, radijAllahu anhu: se një person prej çifutëve tha: “O Ebul Kasim! Çfarë di rreth shpirtit?” dhe Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem heshti. Në një transmetim tjetër thuhet: “Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem nuk foli dhe nuk i ktheu pergjigje, andaj e kuptova që po i zbriste Shpallja, kështu që nuk lëviza. Skur i zbriti Shpallja, tha ajetin:

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

“Do të të pyesin ty për shpirtin. Thuaj: “Shpirti është çështje që i përket vetëm Zotit.”¹¹⁸

Shembull për rastin e dytë është fjala e Allahut:

يَقُولُونَ لَئِن رَّجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ

“Ata (hipokritët) thonë: “Nëse kthehemi në Medine, pa dyshim që të fuqishmit (Ibën Ubej dhe hipokritët e tjerë) do t’i dëbojnë të dobëtit (Pejgamberin dhe shokët e tij) nga ajo!”¹¹⁹

Ka ardhur në sahihun e Buhariut,¹²⁰ se Zejd ibn Erkam radijAllahu anhu, dëgjoji Abdullah ibn Ubej, kokën e munafikëve duke i thënë këto fjale dhe kishte si qëllim se ai ishte i fuqishmi, ndërsa të dobëtit ishte Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe shokët e tij. Zejdi lajmëroi xhaxhain e tij për këtë, e ky lajmëroi Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem e thirri Zejdin i cili tregoi atë që kishte dëgjuar. Pastaj dërgoi njerëz tek Abdullah ibën Ubej dhe shokët e tij (për t’i pyetur lidhur me këtë gjë), ndërsa ata u betuan se nuk e kishin thënë diçka të tillë. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i besoi, dhe Allahu zbriti këtë ajet për të treguar sinqeritetin e Zejdin, kështu u bë e qartë çështja e tyre tek Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem

¹¹⁷ Buhariu në kapitullin “Dituria”, tema: “Fjala e Allahut të Lartësuar: **“Ju është dhënë prej dijes vetëm pak.”** Numër 125. Muslimi në kapitullin “Cilësitë e hipokritëve dhe dispozitat e tyre”, tema: “Pyetja që çifutët i bënë Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem rreth shpirtit dhe thënies së Allahut: **“Do të të pyesin ty për shpirtin.”** Numër 2794.

¹¹⁸ El Isra’: 85.

¹¹⁹ El Munafikun: 8.

¹²⁰ Buhariu në kapitullin “Tefsiri, surja el Munafikun”, tema: “Thënia e Allahut **“Kur vij në tek ti hipokritët, thonë: “Ne dëshmojmë se ti je vërtet i dërguari i Allahut!”** numër 4900. Muslimi në kapitullin “Cilësitë e hipokritëve dhe dispozitat e tyre”, tema: “Cilësitë e hipokritëve dhe dispozitat e tyre” numër 2772.

2. Sqarohet kujdesja dhe mbrojtja e Allahut të Lartësuar për të Dërguarin e Tij.

Shembull për këtë është fjala e Allahut të Lartësuar:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً ۚ كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ ۖ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا

“Jobsimtarët thonë: “Përse Kurani nuk i është shpallur i tëri përnjëherë?!” Ne ta kemi shpallur kështu për të forcuar zemrën tënde dhe ta kemi zbuluar qartazi varg pas vargu.”¹²¹

Gjithashtu dhe ajetet që zbritën për historinë e Ifkut (shpifjes), të cilat ishin mbrojtje për nderin e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe pastrim nga ajo që nxorën gënjeshtarët.

3. Sqarohet kujdesja e Allahut të Lartësuar për robërit e Tij kur ia largon vështirësitë dhe brengat e tyre.

Shembull për këtë është ajeti që ka zbritur për tejemumin. Ka ardhur në sahihun e Buhariut,¹²² se Aishes radijAllahu anhe i humbi një stoli, ndërkohë që ishte bashkë Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem në një prej udhëtimeve të tij. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem qëndroi duke e kërkuar dhe njerëzit po ashtu, mirëpo i mbaroi uji. Ata u ankuan tek Ebu Bekri, dhe përmendi hadithin në të cilin thuhet se Allahu zbriti ajetin e tejemumit, andaj morën tejemum. Usejd ibën Hudajr tha: “Nuk është begatia e parë e juaja o familja e Ebu Bekrit.” Hadithi gjendet i plotë në sahihun e Buhariut.

4. Ajeti kuptohet saktë.

Shembull për këtë është fjala e Allahut të Lartësuar:

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ۗ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۗ ﴾

“Kodrinat Safa dhe Merva (në Mekë) janë pjesë e Simboleve të Allahut, prandaj ai që viziton Qaben për haxh ose për umre, s’ka kurrfarë gjynahu nëse sillet mes tyre.”¹²³ Ajeti nënkupton ecjen mes dy kodrinave, dhe ajo që duket qartë në fjalën e Allahut: “S’ka kurrfarë

¹²¹ El Furkan: 32.

¹²² Buhariu në kapitullin “Tejemumi”, tema: “Thënia e Allahut: “Dhe nuk gjeni ujë, atëherë gjeni dhë të pastër dhe fshini fytyrat e duart me të.” numër 234. Muslimi në kapitullin “Menstruacionet”, tema: “Tejemumi” numër 367.

¹²³ El Bekareh: 185.

gjynahu”, se gjykimi i ecjes mes të dy kodrinave është e lejuar. Transmetohet në sahihun e Buhariut nga Asim ibn Sulejman se ka thënë: “E pyeta Enes ibën Malikun radijAllahu anhu për ecjen mes Safasë dhe Mervasë, e ai tha: “Ne e mendonim si çështje të injorancës (xhahilijetit), dhe kur erdhi Islami u ndalëm nga ecja mes tyre, kështu zbriti fjala e Allahut:

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ۖ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۗ ﴾

“Kodrinat Safa dhe Merva (në Mekë) janë pjesë e Simboleve të Allahut, prandaj ai që viziton Qaben për haxh ose për umre, s’ka kurrfarë gjynahu nëse sillet mes tyre.”¹²⁴

Me këtë u bë e qartë se me mohimin e gjynahut nuk është për qëllim sqarimi i origjinës së gjykimit të ecjes, por qëllimi është mohimi i ngushtimit që ndjenin se janë ndalur nga veprimi i saj, pasi mendonin se ajo është prej çështjeve të injorancës, kurse gjykimi i ecjes mes dy kodrinave është bërë e qartë me fjalën e Allahut:

﴿ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ۖ ﴾

“Janë pjesë e Simboleve të Allahut.”¹²⁵

KUR FJALA ËSHTË E PËRGJITHSHME DHE SHKAKU ËSHTË I VEÇANTË (SPECIFIK):

Kur zbret ajeti për një shkak të veçantë, ndërsa fjala e drejtuar është e përgjithshme, atëherë gjykimi i saj është gjithpërfshirës i shkakut të saj dhe i çdo gjëje që bën pjesë në atë fjalë, sepse Kurani ka zbritur si legjislaturë e përgjithshme për të gjithë umetin, andaj merret në konsideratë fjala e përgjithshme dhe jo shkak i veçantë (specifik).

Shembull për këtë janë ajetet që kanë zbritur për mallkimin, që janë fjala e Allahut të Lartësuar:

¹²⁴ El Bekareh: 185.

¹²⁵ El Bekareh: 185.

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ (6) وَالْحَامِسَةُ أَنْ لَعْنَتُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ (7) وَيَذَرُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ (8) وَالْحَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ

“Nëse një burrë e akuzon gruan e tij pa pasur dëshmitarë të tjerë përveç vetes, ai duhet të betohet në Allahun katër herë, se thotë të vërtetën, dhe herën e pestë të kërkojë mallkimin e Allahut ndaj vetes, nëse ka gënjer. Ndërsa gruaja do të kursehet nga dënimi, nëse betohet për Allahun katër herë, se i shoqi është gënjeshtar dhe, herën e pestë, të kërkojë zemërimin e Allahut ndaj vetes, nëse i shoqi ka thënë të vërtetën.”¹²⁶

Në sahihun e Buhariut¹²⁷ transmetohet nga Ibën Abbasi radijAllahu anhume, se Bilal ibën Umeje akuzoi gruan e tij tek Pejgamberi sal-IAllahu alejhi ue sel-lem se e ka tradhëtuar me Sherik ibn Sahmanë. Pejgamberi sal-IAllahu alejhi ue sel-lem i tha: **“Ose do sjellësh fakte ose do të dënohesh.”** Hilali tha: “Betohem për Atë që të ka dërguar me të vërtetën se jam i sinqertë. Allahu do të zbresë ç'ka më liron nga dënimi.” Zbriti Xhibrili dhe Pejgamberit sal-IAllahu alejhi ue sel-lem iu zbrit:

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ

“Nëse një burrë e akuzon gruan e tij”¹²⁸ dhe lexoi derisa arriti tek:

إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ

“Nëse i shoqi ka thënë të vërtetën.”¹²⁹ Hadithi.

Këto ajete zbritën për akuzën që bëri Hilal ibën Umeje ndaj gruas së tij, mirëpo gjykimi i tyre përfshin Hilalin dhe të tjerët. Argument për këtë është hadithi që ka përcjellë Buhariu në sahihun e tij, nga Sehël ibën Sa'd radijAllahu anhu, se Uvejmir el Axhlani shkoi tek Pejgamberi sal-IAllahu alejhi ue sel-lem dhe i tha: “O i Dërguari i Allahut! Një person që e gjen gruan

¹²⁶ En-Nur: 6-9.

¹²⁷ Buhariu në kapitullin “Haxhi”, tema: “Çfarë është përcjellë lidhur me ecjen mes Safasë dhe Mervasë.” Muslimi në kapitullin “Haxhi”, tema: “Sqarimi se ecja mes Safasë dhe Mervasë është kusht pa të cilin nuk konsiderohet i saktë haxhi” numër 1278.

¹²⁸ En-Nur: 6-9.

¹²⁹ En-Nur: 6-9.

e tij me një tjetër, a ta vrasë dhe pastaj e vrisni, apo si të bëjë?” Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i tha: **“Allahu ka zbritur (ajete) Kurani për ty dhe gruan tënde”**, kështu që Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i urdhëroi për mallkim të ndërsjelltë ashtu siç ka ardhur në Librin e Tij, dhe ai e mallkoi atë.” Hadithi.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, gjykimin e këtyre ajeteve e bëri përfshirës të Hilal ibën Umejes dhe të tjerëve.

...vijon në numrin e ardhshëm inshaAllah...

Përktheu: Idris Manushi

HADITHE TË ZGJEDHURA NË NXITJE PËR SINQERITET DHE PARALAJMËRIM NGA GËNJESHTRA¹³⁰

✓ Trasmetohet nga Ubadetu ibnus-Samit radijAllahu anhu, se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

اضْمَنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَضْمَنْ لَكُمْ الْجَنَّةَ : اَصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ ، وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ ، وَأَدُّوا إِذَا
اِثْمَنْتُمْ ، وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ ، وَعُضُّوا أَبْصَارَكُمْ ، وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ

“Më garantoni gjashtë gjëra nga vetja juaj, iu garantoj Xhenetin: jini të sinqertë kur flisni, mbajeni premtimin kur ta jepni atë, përmbusheni amanetin nëse iu lihet një i tillë, ruajeni nderin tuaj, uleni shikimin tuaj, dhe duart tuaja.”¹³¹

✓ Trasmetohet nga Ebu Umamete radijAllahu anhu, se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

أَنَا زَعِيمٌ بَيْتٍ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكُذْبَ وَإِنْ كَانَ مَارِحًا

“Unë jam garant për një shtëpi në mes të Xhenetit për atë që e le gënjeshtrën edhe nëse bën shaka.”¹³²

✓ Trasmetohet nga Abdullah ibën Umeri radijAllahu anhumu, se i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

أَرْبَعٌ إِذَا كُنَّ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ مَا فَاتَكَ مِنَ الدُّنْيَا : حِفْظُ أَمَانَةٍ ، وَصِدْقُ حَدِيثٍ ، وَحُسْنُ خَلِيقَةٍ ،
وَعِفَّةٌ فِي طُعْمَةٍ

“Nëse i ke katër gjëra atëherë nuk të dëmton asgjë çfarë të ikë nga dynjaja: mbajtja e amanetit, sinqeriteti kur flet, sjellja e mirë dhe ndershmëria (hallalli) në ushqim.”¹³³

¹³⁰ Hadithet janë përzgjedhur nga libri “Sahihu et-tergib” i shejh Albanit, Allahu e mëshiroftë. (shp)

¹³¹ Sahihu et-tergib 2925, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih ligajrihi.

¹³² Sahihu et-tergib 2927, vlerësuar nga shejh Albani si hadith hasen ligajrihi.

¹³³ Sahihu et-tergib 2929, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih ligajrihi.

✓ Trasmethohet nga Hasen ibën Ali radijAllahu anhum, se ka thënë: “Kam mësuar nga i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

دَعُ مَا يَرِيئُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيئُكَ ؛ فَإِنَّ الصِّدْقَ طُمَأْنِينَةٌ ، وَالكَذِبَ رَيْبَةٌ

“Lëre atë që është e dyshimtë dhe vepro atë që nuk është e dyshimtë, sepse sinqeriteti është siguri, kurse gënjeshtër është pasiguri.”¹³⁴

✓ Trasmethohet nga Ibën Mes’udi radijAllahu anhu se ka thënë: “I Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا ، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا

“Jini të sinqertë, sepse sinqeriteti të çon në mirësi dhe mirësia të çon për në Xhenet. Njeriu do të vazhdojë të jetë i sinqertë dhe të përpiqet të thotë të vërtetën, derisa të shkruhet tek Allahu i sinqertë. Ruhuni nga gënjeshtër, sepse ajo të çon në padrejtësi dhe padrejtësia të çon në Zjarr. Njeriu do të vazhdojë të gënjejë dhe të përpiqet të gënjejë, derisa të shkruhet tek Allahu gënjeshtarë.”¹³⁵

✓ Trasmethohet nga Ebi Hurejra radijAllahu anhu se ka thënë: ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُؤْتِمِّنَ خَانَ

“Shenjat e munafikut janë tre: kur flet gënjen, kur premton e then premtimin dhe nëse i lihet amanet nuk e mban.”

وزاد في مسلم في رواية له : وإن صَلَّى وصامَ وزعمَ أَنَّهُ مسلمٌ

Dhe në një transmetim të Muslimit thuhet: **“Edhe sikur të agjërojë, të falet dhe të pretendojë se është musliman.”¹³⁶**

✓ Trasmethohet nga Abdullah ibën Amër ibnul Aasi radijAllahu anhum, se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

¹³⁴ Sahihu et-tergib 2930, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih.

¹³⁵ Sahihu et-tergib 2932, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih.

¹³⁶ Sahihu et-tergib 2936, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih.

أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا ، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ حَصَلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ حَصَلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا : إِذَا أُوْتِمِنَ حَانَ ، وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ

“Kush i ka katër cilësi është munafik i kulluar, e kush e ka një të njërën prej tyre, atëherë ai ka një cilësi prej cilësive të munafikut derisa ta lejë atë; kur i lihet amanet nuk e mban, kur flet gënjen, kur jep fjalën e thyen atë dhe kur ka konflikt bën padrejtësi.”¹³⁷

✓ Transmetohet nga Ebu Hurejra radijAllahu anhu, se ka thënë: “I Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

لا يُؤْمِنُ عَبْدُ الْإِيمَانِ كُلَّهُ حَتَّى يَتْرَكَ الْكُذْبَ فِي الْمِرَاحَةِ وَالْمِرَاءِ وَإِنْ كَانَ صَادِقًا

“Njeriu nuk beson me besim të plotë, derisa ta lërë gënjeshtren me shaka, po ashtu ta lërë diskutimin me të kotë edhe pse është i sinqertë.”¹³⁸

✓ Trasmtohet nga Aishja radijAllahu anha se ka thënë: “I Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë:

مَا كَانَ مِنْ خُلُقٍ أَبْغَضُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكُذْبِ مَا اطَّلَعَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ ذَاكَ بِشَيْءٍ ، فَيُخْرِجُ مِنْ قَلْبِهِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّهُ قَدْ أَحْدَثَ تَوْبَةً

“Nuk kishte moral më të urryer tek i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem sesa gënjeshtria. Sa herë që e dallonte gënjeshtren tek një njeri, e largonte nga zemra, derisa të dëgjonte se ai ishte penduar.”¹³⁹

✓ Trasmtohet nga Ebu Hurejra radijAllahu anhu, nga i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, se ka thënë:

مَنْ قَالَ لِصَبِيٍّ : تَعَالَ هَاكَ ، ثُمَّ لَمْ يُعْطِهِ ، فَهِيَ كَذْبَةٌ

“Kur dikush i thotë fëmijë: “Hajde merre këtë” dhe nuk ka çfarë i jep, ajo konsiderohet gënjeshtër.”¹⁴⁰

¹³⁷ Sahihu et-tergib 2937, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih.

¹³⁸ Sahihu et-tergib 2939, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih ligajrihi.

¹³⁹ Sahihu et-tergib 2941, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih ligajrihi.

¹⁴⁰ Sahihu et-tergib 2942, vlerësuar nga shejh Albani si hadith hasen ligajrihi.

✓ Trasmethohet nga Behz ibën Hakim, nga babai i tij, nga gjyshi i tij se ka thënë: “Kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem të thotë:

وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ فَيَكْذِبُ وَيْلٌ لَهُ وَيْلٌ لَهُ

“Mjerë për atë që i flet njerëzve me diçka për t'i bërë për të qeshur, mirëpo duke gënjyer, mjerë për atë, mjerë për atë.”¹⁴¹

✓ Trasmethohet nga Ebi Hurejra radijAllahu anhu, të thotë: se ka thënë i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem:

ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ : شَيْخُ زَانٍ ، وَمَلِكٌ
كَذَّابٌ ، وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ

“Tre vetave nuk ka për t'i folur Allahu në Ditën e Gjykimit, as nuk ka për t'i pastruar (nga gjynahet), as ka për t'i parë dhe për ta do të ketë dënim të dhembshëm: plaku zinaqar, mbreti (prijës) gënjeshtar dhe fukarai mendjemadh.”¹⁴²

Përktheu: Idris Manushi

¹⁴¹ Sahihu et-tergib 2944, vlerësuar nga shejh Albani si hadith hasen.

¹⁴² Sahihu et-tergib 2945, vlerësuar nga shejh Albani si hadith sahih.

FORMA E MARRJES SË ABDESIT SHEJH MUHAMED EL UTHEJMIN

Pyetja 68: cila është forma e marrjes së abdesit?

Përgjigjja: dy janë format e marrjes së abdesit:

Forma e parë: është forma e obliguar pa të cilën abdesi nuk është i saktë, e cila është përmendur tek thënia e Allahut të Lartësuar:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ۗ

“O besimtarë! Kur doni të falni namaz, lani fytyrën dhe duart deri në bërryla, kurse kokën fshijeni me dorë të lagët; lani edhe këmbët deri në nyje.”¹⁴³ Tek kjo formë bën pjesë larja e fytyrës një herë, këtu bën pjesë – d.m.th. tek larja e fytyrës bën pjesë edhe – futja e ujit në hundë dhe larja e gojës, larja e duarve deri në bërryla një herë, duke filluar nga majat e gishtave dhe duke përfunduar tek bërrylat, fshirja e kokës një herë, këtu bën pjesë – d.m.th. tek fshirja e kokës bëjnë pjesë edhe – veshët. Në fund edhe larja e këmbëve një herë deri në nyje. Kjo është forma e obliguar që duhet bërë patjetër.

Sa i përket formës së dytë së marrjes së abdesit, ajo është forma e pëlqyer, të cilën do ta përmendim tani me ndihmën e Allahut. Ajo bëhet duke thënë “bismil-lah” para abdesit, lahen tre herë duart, pastaj futet uji në hundë dhe lahet goja tre herë me tre grushta ujë, më pas lahet fytyra tre herë, pastaj lahen duart deri në bërryla tre herë, duke filluar me të djathtën, pastaj me të majtën, më pas fshin kokën një herë, duke filluar me pjesën ballore dhe duke përfunduar me pjesën e mbrapa, pastaj kthehesh përsëri në pjesën ballore, më pas fshin veshët duke futur gishtat tregues në zgavrat e veshëve dhe me gishtat e mëdhenj fshin pjesën e jashtme të tyre, pastaj lan këmbët deri në nyje tre herë, fillon me të djathtën, pastaj me të majtën. Pas këtyre thua:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ
التَّوَّابِينَ ، واجْعَلْنِي مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ

¹⁴³ El Maideh: 6.

“Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut të vetëm e të pashok dhe dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i dërguari i Tij. O Allah, më bëj prej atyre që pendohen dhe atyre që pastrohen.”¹⁴⁴ Kush e bën këtë, i hapen tetë dyert e Xhenetit dhe hyn prej cilës dëshiron ai. Kështu është vërtetuar hadithi nga Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, që e përcjellë Umeri radijAllahu anhu.¹⁴⁵

Pyetja: 69: shejh i nderuar! Mirëpo lidhur me veshët, a duhet ujë i veçantë për to, apo përdoret uji i kokës?

Përgjigjja: nuk duhet të përdoret ujë tjetër për veshët, madje nuk është as e pëlqyer, sepse të gjithë ata që kanë përshtuar abdesin e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, nuk kanë përmendur se përdorte ujë tjetër për veshët, andaj më mirë është që veshët të fshihen me ujin e mbetur pas fshirjes së kokës.

¹⁴⁴ Esh’hedu en la ilahe il-lAllahu uahdehu la sherijke leh, ue esh’hedu enne Muhammeden abduhu ue resuluhu. Allahumme ixh’alni mine et-teuabine uexh’alni minel mutetahirin. (shp)

¹⁴⁵ Hadithi: “Kush merr abdes në mënyrën më të mirë, pastaj thotë:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُطَهَّرِينَ
“Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut të vetëm e të pashok dhe dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i dërguari i Tij. O Allah, më bëj prej atyre që pendohen dhe atyre që pastrohen”, i hapen tetë dyert e Xhenetit dhe hyn prej cilës dëshiron ai.”

Transmeton Tirmidhiu, kitabu et-taharati, babu fijma jukalu ba’del vudu nr. 55. Tirmidhiu ka thënë se: zinxhiri i transmetimit i këtij hadithi ka parregullsi dhe nuk është vërtetuar diçka e madhe nga Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem lidhur me këtë temë. Shiko hulumtimin e shejh Ahmed Shakir rreth këtij hadithi në fusnotën 1/78-83.

GJËRAT QË E PRISHIN ABDESIN

Pyetja: 70: shejh i nderuar! Cilat janë gjërat që e prishin abdesin?

Përgjigjja: përpara se të përmendim gjërat që e prishin abdesin, dëshiron të tërheq vëmendjen rreth një çështje që shumë njerëz nuk kanë njohuri. Çështja është se disa njerëz mendojnë se istinxhaja apo istixhmari¹⁴⁶ janë prej farzeve të abdesit. Shumë njerëz pyesin rreth personit që e prish abdesin gjatë ditës, pastaj thirret ezani, ndërkohë që nuk ka marrë abdes kur e ka prishur atë, andaj thotë: nëse thirret ezani i drekës, a ta laj organin përsëri apo jo? Themi: mos e laj organin, sepse larja e organit bëhet për ta pastruar nga papastërtia kur kryhet nevoja e vogël apo e madhe, andaj, nëse nuk është kryer ndonjë prej nevojave pas abdesit të parë, organi nuk pastrohet. Në këtë mënyrë kuptojmë se nuk ka lidhje mes istinxhasë, që është larja e organit nga papastërtitë, dhe mes abdesit. Kjo është një çështje që dëshiroj të tërheq vëmendjen.

Sa i përket gjërave që e prishin abdesin, përmendim prej tyre: nevoja e madhe, urina, gazrat, gjumi dhe ngrënia e mishit të devesë.

Sa i përket nevojës së madhe, urinës dhe gjumit, argument për to është hadithi i Safuan ibën Assalit radijAllahu anhu, se ka thënë: “Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem na ka urdhëruar që mos t’i heqim mestet tona për tre ditë dhe tre netë kur të jemi në udhëtim, përveç në rast xhunublleku, mirëpo (t’i mbajmë veshur) në rast të nevojës së madhe, urinës dhe gjumit.”¹⁴⁷ Këtë e përforcon ajeti fisnik ku përmendet nevoja e madhe, ku Allahu i Lartësuar thotë:

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً
فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ ۗ

¹⁴⁶ Pastrimi me ujë apo me gurë prej dy nevojave. (shp)

¹⁴⁷ Transmeton Tirmidhiu, kitabu et-taharati, babul mes’hi alal huffejni, nr. 96, Nesaiu, kitabu et-taharati, babu teukitil me’hi alal huffejni lil musafir, nr. 127, Ibën Maxheh, kitabu et-taharati, babul vudui minen-neumi, nr. 478, Ahmedi në Musned 4/239, 240. Tirmidhiu ka thënë: hadithi është hasen-sahih.

“Dhe, nëse jeni të sëmurë ose gjendeni në udhëtim ose keni kryer nevojën e madhe, ose keni bërë marrëdhënie me gra dhe nuk gjeni ujë, atëherë fërkoni fytyrën dhe duart tuaja me dhé të pastër.”¹⁴⁸

Për gazrat është hadithi i Abdullah ibën Zejdit dhe Ebu Hurejrës radijAllahu anhume, lidhur me personin që kishte problem nëse kishte bërë apo jo gazra. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Mos të largohet apo mos të dalë nga xhamia pa dëgjuar zhurmë apo erë.”¹⁴⁹** Ky është argument se gazrat e prishin abdesin. **Këta janë katër gjëra: urina, nevoja e madhe, gazrat dhe gjumi.**

Mirëpo, gjumi e prish abdesin vetëm nëse është i thellë, në të cilin njeriu fle thellësisht dhe nuk e di nëse ka dalë prej tij diçka apo jo, ngase në gjumë supozohet që abdesi të priset, jo se e prish abdesin vetvetiu. Nëse njeriu e kotë gjumi gjatë namazit apo jashtë tij, mirëpo është i vetëdijshëm që po ta prishë abdesin e ndjen atë, atëherë kjo nuk e prish abdesin, edhe nëse e kotë gjumi për një kohë të gjatë, edhe po të jetë i mbështetur apo i shtrirë, sepse nuk ka rëndësi pozicioni, mirëpo rëndësi ka ndjeshmëria dhe a është njeriu zgjuar. Nëse personi që e kotë gjumi e ndjen nëse e prish abdesin, atëherë ai vazhdon të ketë abdes, edhe nëse është i mbështetur, i shtrirë apo të ngjashme

Gjëja e pestë që e prish abdesin: është ngrënia e mishit të devesë, sepse është vërtetuar se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur: “A të marrim abdes nga mishi i devesë?” Tha: **“Po!”** Gjithashtu është pyetur për marrjen e abdesit nga mishi i deleve dhe është përgjigjur: **“Nëse dëshiron!”¹⁵⁰** Përgjigjja me “po” për mishin e devesë dhe me “nëse dëshiron” për mishin e deleve, është argument se marrja e abdesit për mishin e devesë nuk është në dëshirën e njeriut, mirëpo është obligim për të. Po të mos ishte obligim, atëherë do t’i lihej dëshirës së tij. Është vërtetuar se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem: **“Ka urdhëruar që të merret abdes nga mishi i devesë.”¹⁵¹** Bazuar mbi këtë, nëse njeriu ushqehet me mish të devesë, atëherë abdesi i tij priset; edhe nëse ushqehet me pak apo

¹⁴⁸ En-Nisa’: 43.

¹⁴⁹ Transmeton Buhariu, kitabul vudui, babu la juteuaddau minesh-shekki hatte jestejkin, nr. 137, Muslimi, kitabul hajdi, babu ed-delilu ala enne men tejeckane et-taharate thumme shekke fil hadeth, nr. 361.

¹⁵⁰ Transmeton Muslimi, kitabul hajdi, babul vudui min luhumil ibil, nr. 360.

¹⁵¹ Transmeton Ebu Daudi, kitabu et-taharati, babul vudui min luhumil ibil, nr. 184, Tirmidhiu, kitabu et-taharati, babu ma xhe’e fil vudui min luhumil ibil, nr. 81, Ahmedi në Musnedin e tij 4/288 dhe është vlerësuar si hadith i saktë nga shejh Albani në “el Irva” 1/152.

me shumë, edhe nëse është i gjallë apo i gatuar, edhe nëse ushqehet me një copë të madhe mishi të kuq, apo me zorrë, me plëndës, me mëlçi, me zemër, apo çfarë do pjese të devesë, sepse hadithi është i përgjithshëm dhe nuk bën dallim mes mishit apo një pjese tjetër. E përgjithshmja për mishin e devesë është sikur e përgjithshmja për mishin e derrit, ku Allahu i Lartësuar thotë:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَمُّ وَالْحَنْزِيرُ

“Është e ndaluar për ju ngrënia e coftinës, e gjakut, e mishit të derrit.”¹⁵² Mishi i derrit në këtë rast përfshin çdo pjesë të trupit të tij, i tillë është edhe mishi i devesë, për të cilin Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur a të merret abdes nga ai, këtu përfshihen të gjitha pjesët e trupit. Në fenë Islame nuk ka ndonjë trup që të ndryshojnë dispozitat e tij, që një pjesë e tij të ketë një gjykim, ndërsa një pjesë tjetër të ketë një gjykim tjetër, mirëpo i gjithë trupi dhe pjesët e tij kanë të njëjtin gjykim, sidomos në rastin e prishjes së abdesit nga mishin i devesë, për të cilin e dimë arsyen dhe nuk është vetëm adhurim i mirfilltë.

Bazuar mbi këtë, kush ushqehet me mish të devesë, me çfarë do pjese të trupit të saj, ndërkohë që njeriu ka abdes, atëherë e ka për detyrë që të rimarrë abdesin. Dije, se po të ketë njeriu abdes dhe pastaj dyshon nëse e ka prishur, dyshon nëse ka urinuar apo ka bërë gazra, apo dyshon çfarë mishi ka ngrënë, nëse është mish deveje apo deleje, atëherë në këtë rast nuk duhet të rimarrë abdes, sepse Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur rreth personit të i duket sikur e prish abdesin gjatë namazit, dhe është përgjigjur: **“Mos të largohet pa dëgjuar zhurmë apo erë.”**¹⁵³ D.m.th. derisa të jetë i sigurtë dhe të ndjejë me shqisat e tij në mënyrë të pakundërshtueshme, sepse në origjinë gjërat mbesin ashtu siç janë, derisa të sigurohemi se kanë ndryshuar. Në origjinë, abdesi mbet derisa të sigurohemi se është prishur.

Pyetja 72: shejh i nderuar! Mirëpo lidhur me gjumin, a ka ndonjë dallim me gjumit të natës dhe atij të ditës?

Përgjigjja: nuk ka dallim mes gjumit të natës dhe atij të ditës, sepse shkaku është i njëjtë, pra ikja e ndjeshmërisë dhe fakti se njeriu nuk e ndjen veten nëse del diçka prej tij.

¹⁵² El Maideh: 3.

¹⁵³ Transmetuesit u përmendën më herët.

GJËRAT QË E BËJNË TË OBLIGUAR GUSLIN

Pyetja: 73: shejh i nderuar! Cilat janë gjërat që e bëjnë të obliguar guslin? Dhe cila është forma e marrjes së tij?

Përgjigja: format e guslit janë dy: **formë e obliguar**, që është përfshirja e të gjithë trupit me ujë, bashkë me shpërlarjen e gojës dhe futjen e ujit në hundë. Nëse e lan të gjithë trupin me ujë, me çfarë do forme, atëherë personi ka marrë gusël. **Forma e dytë:** është forma e plotë, e cila është marrja e guslit siç e merrte Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Nëse merr gusël nga xhunublleku, atëherë i lan duart, pastaj lan organin dhe pjesët që janë ndotur nga xhubublleku. Pas kësaj, merr abdes të plotë sipas formës që përmendëm tek abdesi. Më pas, e lan kokën tre herë me ujë të bollshëm dhe në fund lan pjesën e mbetur të trupit. Kjo është forma e guslit.

Lidhur me gjërat që e bëjnë të obliguar guslin, tek to bën pjesë derdhja e spermës me epsh duke qenë i zgjuar apo në gjumë, mirëpo nëse derdh në gjumë, duhet të marrë patjetër gusël, edhe nëse nuk ka ndjerë epsh, sepse ai që fle gjumë mund të derdhë pa e ndjerë. Nëse nga njeriu del sperma me epsh, atëherë ai duhet të marrë gusël në të gjitha rastet.

E dyta: marrëdhëniet seksuale. Nëse burri kryen marrëdhënie me gruan e tij, atëherë ai duhet të marrë gusël. Marrëdhënie konsiderohet futja e kokës së organit mashkullor në organin femëror. Nëse koka e organit mashkullor futet në organin femëror, atëherë ai duhet të marrë gusël, sepse Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Duhet përdorur uji kur derdhet uji.”**¹⁵⁴ D.m.th. se gusli duhet marrë kur derdhet sperma. Në një tjetër rast, Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Nëse burri shtrihet mes gjymtyrëve të gruas, pastaj kryen marrëdhënie me të, atëherë duhet të marrë gusël edhe nëse nuk derdhë.”**¹⁵⁵

Kjo çështje, d.m.th. marrëdhëniet pa derdhje të spermës, shumë njerëz nuk e dinë. Madje disa njerëzve i kalojnë javë të tëra, apo muaj duke kryer marrëdhënie me gruan e tij pa derdhur, mirëpo nuk merr gusël nga padituria. Kjo çështje është e rrezikshme. Njeriu duhet të dijë caqet e gjërave që ka zbritur Allahu dhe Pejgamberi i Tij. Nëse njeriu kryen marrëdhënie me

¹⁵⁴ Transmeton Muslimi, kitabul hajdi, babu innemel mau minel mai, nr. 343.

¹⁵⁵ Transmeton Buhariu, kitabul gusli, babu idhe iltekal hitanani, nr. 291, Muslimi, kitabul hajdi, babu neskhil mai minel mai ue vuxhubul gusli biltika el hitanejn, nr. 348.

gruan e tij dhe nuk derdhë, atëherë duhet të marrin gusël që të dy, për shkak të hadithit që sapo përmendëm.

Prej gjërave që e bëjnë të obliguar guslin janë menstruacionet dhe lehonia. Nëse gruas i vijnë menstruacionet dhe më pas pastrohet, atëherë ajo duhet të marrë gusël, sepse Allahu i Lartësuar ka thënë:

فَاعْتَرِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ

“Prandaj, gjatë kohës së menstruacioneve, mos iu afroni atyre (për marrëdhënie) derisa të pastrohen. Pasi të pastrohen, atëherë afrohuni tek ato ashtu si ju ka urdhëruar Allahu.”¹⁵⁶

Po ashtu, Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka urdhëruar gruan me menstruacione që të marrë gusël kur të pastrohet,¹⁵⁷ e tillë është edhe e lehona, andaj gruaja duhet të marrë gusël.

Forma e marrjes së guslit në rast menstruacionesh apo lehonie, është sikur forma e marrjes në rast xhunublleku, vetëm se dijetarët janë të mendimit se për rastin e menstruacioneve, pëlqehet që gruaja të lahet me sidër, pasi është më e mirë për pastrim.

Disa dijetarë kanë përmendur se prej gjërave që e bëjnë të obliguar guslin është edhe vdekja. Për këtë gjë, ata janë argumentuar me fjalën e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem që ia pat thënë grave të cilat po lanin vajzën e tij: **“Lajeni tre herë, apo pesë, apo shtatë, apo më shumë herë nëse e shikoni të arsyeshme.”**¹⁵⁸ Po ashtu, Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem pat thënë për burrin që e pat shkelur deveja e tij në Arafat, ndërsa ishte i veshur me ihramin e haxhit: **“Lajeni me ujë dhe me sidër, pastaj qefinoseni me dy rroba.”**¹⁵⁹ Bazuar mbi këto hadithe, ata kanë thënë se vdekja është prej gjërave që e bën të obliguar guslin, mirëpo në këtë rast ky obligim është për të gjallë, sepse të vdekurit i janë ndërprerë obligimet e tija me vdekjen e tij.

Obligim për të gjallët do të thotë se ky urdhër për larjen e të vdekurit i drejtohet të gjallit, sepse i vdekuri do të lahet, ndërsa i gjalli do ta lajë.

¹⁵⁶ El Bekare: 222.

¹⁵⁷ Transmeton Muslimi, kitabul hajdi, babul mustehadati ue gusliha ue salatiha, nr. 334.

¹⁵⁸ Transmeton Buhariu, kitabul xhenaiz, babu gaslil mejjiti ue vuduihi bil mai, nr. 1253, Muslimi, kitabul xhenaiz, babun fi kefnil mejjit, nr. 939.

¹⁵⁹ Transmeton Buhariu, kitabul xhenaiz, babul kefeni fi theubejni, nr. 1265, Muslimi, kitabul haxh, babu ma ju'alu bil muhrimi idhe mete, nr. 1206.

Njerëzit e gjallë duhet të kryejnë obligimet që kanë, të lajnë të vdekurit e tyre, sepse këtë gjë e ka urdhëruar Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem.

...vijon në numrin e ardhshëm inshaAllah...

Përktheu: Besmir Cacani

KAPITULLI I AGJËRIMIT NGA LIBRI “MENHEXHU ES-SALIKIN”

SHEJH ABDURRAHMAN ES-SA'DIJ

Origjina në këtë kapitull është thënia e Allahut të Lartësuar:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ

“O ju të cilët keni besuar, ju është bërë obligim agjërimi ashtu siç është bërë obligim popujve përpara jush.”¹⁶⁰

Agjërimi i Ramazanit është obligim për çdo: musliman, të rritur, të mençur, që ka mundësi të agjërojë, pas shikimit të Hënës apo pasi muaji Shaban të plotësojë tridhjetë ditë.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Agjëroni nëse shikoni Hënën dhe bëjeni Bajramin kur ta shikoni Hënën. Por, nëse pengohet shikimi i saj, atëherë bëjeni llogari.”¹⁶¹** Ndërsa në një transmetim thuhet: **“Bëni llogari tridhjetë ditë.”** Ndërsa në një transmetim thuhet: **“Plotësojeni Shabanin tridhjetë ditë.”¹⁶²**

Agjërohet me shikimin e një personi të drejtë, ndërsa për muajt e tjerë pranohen vetëm dy persona të drejtë.

Duhet të bëhet nijet (në mbrëmje) për agjërimit farz.

Sa i përket agjërimit nafile (vullnetar) atëherë lejohet edhe me nijet të paradites.

I sëmuri që dëmtohet me agjërimit dhe po ashtu udhëtari mund të ushqehen dhe të agjërojnë.

Gruaja me menstruacione dhe me lehoni e kanë të ndaluar të agjërojnë, mirëpo duhet t'i kompesojnë ato ditë.

Gruaja shtatzënë dhe ajo gjdhënëse, nëse frikësohen për fëmijët e tyre, atëherë ushqehen, i kompesojnë ato ditë dhe ushqejnë nga një të varfër për secilën ditë.

¹⁶⁰ El Bekare: 183.

¹⁶¹ Muttefekun alejhi.

¹⁶² Transmeton Buhariu.

Ai që e ka të pamundur agjërimin për shkak të pleqërisë, apo për shkak të një sëmundjeje të pashërueshme, atëherë ushqejnë nga një të varfër për secilën ditë.

Kush e prish agjërimin, ka për detyrë vetëm kompesimin e asaj dite; kjo, nëse prishjen e ka bërë duke u ushqyer, duke pirë apo vjellur me qëllim, apo ka bërë hixhame, apo i ka dalur sperma pas kontaktik.¹⁶³

Përveç atij që e ka prishur agjërimin me kontakt seksual, pasi ai bën kompesim dhe liron një rob, e nëse nuk gjen (një rob), atëherë agjëron dy muaj rresht, e nëse nuk mund (të agjërojë dy muaj rresht), atëherë ushqen gjashtëdhjetë të varfër.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Kush harron gjatë kohës që është agjërueshëm dhe ushqehet apo pi, atëherë le ta plotësojë agjërimin e tij, pasi atë e ka ushqyer dhe i ka dhënë për të pirë Allahu.”**¹⁶⁴

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Njerëzit vazhdojnë të jenë në mirësi përderisa e shpejtojnë iftarin.”**¹⁶⁵

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Hani syfyri, pasi syfyri ka bereqet.”**¹⁶⁶

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Nëse ndonjëri prej jush bën iftar, atëherë le ta bëjë me hurma arabie, e nëse nuk gjen, atëherë le të bëjë iftar me ujë, pasi ai është i pastër.”**¹⁶⁷

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Kush nuk e braktis fjalën e keqe, të vepruarit me të dhe injorancën, atëherë Allahu nuk ka nevojë që ai ta braktisë ushqimin dhe pijen e tij.”**¹⁶⁸

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Kush vdes dhe ka agjërim për të kompesuar, atëherë për të agjëron i afërti i tij.”**¹⁶⁹

¹⁶³ Dmth pas kontaktit dhe ledhatimeve me gruan tij, mirëpo të mos jetë kontakt seksual. (shp)

¹⁶⁴ Muttefekun alejhi.

¹⁶⁵ Muttefekun alejhi.

¹⁶⁶ Muttefekun alejhi.

¹⁶⁷ Transmetojnë të pestët.

¹⁶⁸ Transmeton Buhariu.

¹⁶⁹ Muttefekun alejhi.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur rreth agjërimit të Ditës së Arafatit dhe ka thënë: **“Ai shlyen gjynahet e vitit të kaluar dhe atij të ardhshëm.”**

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur rreth agjërimit të Ditës së Ashures dhe ka thënë: **“Ai shlyen gjynahet e vitit të kaluar.”**

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem është pyetur rreth agjërimit të ditës së hënë dhe ka thënë: **“Në atë ditë kam lindur, në atë jam dërguar, apo më është shpallur mua.”**¹⁷⁰

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Kush agjëron muajin Ramazan, pastaj e pason me gjashtë ditë prej muajit Sheual, atëherë është sikur të ketë agjëruar të gjithë vitin.”**¹⁷¹

Ebu Dherri ka thënë: **“Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem na ka urdhëruar që të agjërojmë (tre ditë) prej muajit; trembëdhjetën, katërbëdhjetën dhe pesëmbëdhjetën.”**¹⁷²

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka ndaluar që të agjërohen dy ditë: Fitër Bajrami dhe Kurban Bajrami.¹⁷³

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Tre ditët e teshrikut janë ditë ushqimi, pijeje dhe përkujtimi të Allahut azze ue xhel-le.”**¹⁷⁴

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Mos të agjërojë ndonjëri prej jush ditën e Xhuma, përveç nëse e shoqëron me një ditë para apo pas.”**¹⁷⁵

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Kush e agjëron Ramazanin me besim (tek Allahu) dhe duke shpresuar (shpërblimin e Tij), atëherë atij i falen gjynahet e mëpërparshme. Kush fal namaz nate në Natën e Kadrit me besim (tek Allahu) dhe duke shpresuar (shpërblimin e Tij), atëherë atij i falen gjynahet e mëpërparshme.”**¹⁷⁶

¹⁷⁰ Transmeton Muslimi.

¹⁷¹ Transmeton Muslimi.

¹⁷² Transmeton Nesaiu dhe Tirmidhiu.

¹⁷³ Muttefekun alejhi.

¹⁷⁴ Transmeton Muslimi.

¹⁷⁵ Muttefekun alejhi.

¹⁷⁶ Muttefekun alejhi.

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem bënte itikaf në dhjetë ditëshin e fundit të Ramazanit, derisa ndërroi jetë. Edhe gratë e tij (sal-lAllahu alejhi ue sel-lem) kanë bërë itikaf pasi ka ndërruar jetë.¹⁷⁷

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Udhëtim bëhet vetëm drejt tre xhamiave; Qabes, xhamisë time dhe xhamisë Aksa.”**¹⁷⁸

Përktheu: Besmir Cacani

¹⁷⁷ Muttefekun alejhi.

¹⁷⁸ Muttefekun alejhi.

ARGUMENTET NGA UNGJILLI SE ISAI ALEJHIS-SELAM ËSHTË ROB ADHURUES DHE NUK KA HISE NË ADHURIM

SHEJH MUHAMED EL HILALI

(Pjesa e dytë dhe e fundit)

PËRMBLEDHJE LIDHUR ME ARGUMENTET QË TREGOJNË SE HISTORIA E KRYQËZIMIT ËSHTË E SHPIKUR

Argumenti i parë: Ungjilli dëshmon se Isai ishte i njohur për njerëzit. Ai ligjëronte në xhaminë Aksa të cilën e quanin “Tempulli i Sollomonit”¹⁷⁹, andaj çifutët nuk kishin nevojë të paguanin dikë me tridhjetë dirhemë për t’i treguar se cili ishte.

Argumenti i dytë: tregojnë se Judë Iskarioti, nxënësi i dymbëdhjetë, ka marrë tridhjetë dirhemë nga çifutët në këmbim që t’i tregonte ku ishte Isai dhe, kur e vranë, ai i ktheu dirhemët, u pendua, u distanca nga vepra e tyre dhe pastaj vrau veten; e gjithë kjo ka ndodhur në më pak se njëzet e katër orë. Kjo gjë po ashtu përmban kundërshtime të qarta.

Argumenti i tretë: i cili është edhe më i madhi, madje vetëm ky është i mjaftueshëm për të treguar kotësinë e këtij tregimi. Kur çifutët dhanë vendimin me vdekje për Isain dhe donin miratimin e perandorit – Pilatit –, e dërguan për tek ai. Në kapitullin 27 sipas Mateut, verseti 11, thuhet se perandori e pyeti Isain “A je ti mbreti i Judenjve? Ai u përgjigj duke thënë: “Ti po thua!” Kur krerët e çifutëve dhe priftërinjtë u ankuan tek perandori se Isai kishte dalë nga feja dhe ka folur fjalë që meritojnë dënim me vdekje, perandori Pilat e pyeti: “A nuk po dëgjon sa gjëra po dëshmojnë kundër teje?” Por ai nuk u përgjigj me asnjë fjalë të vetme.

Të krishterët do ta interpretojnë këtë gjë duke thënë se Isai dëshironte të kryqëzohej me qëllim që të flijohej për njerëzit dhe për faljen e gjynaheve të tyre. Mirëpo, pse Isai i kërkoi Allahut që t’ia largonte dënimin me vdekje?! Pse thërriti në kryq dhe tha: “Pse më tradhëtove Zoti im?” Si mund të heshtë nga sqarimi i të vërtetës – edhe nëse nuk bëhet fjalë për shfajësim të vetes, të pasuesve apo qartësim i të vërtetës – ndërkohë që ai është gojëtar i cili mbante ligjëratat e gjata dhe i mbushte me qortime ndaj dijetarëve çifutë?! Asnjë i mençur nuk mund ta besojë këtë. Nëse bie poshtë historia e

¹⁷⁹ Apo “Faltorja e Sulejmanit”. (shp)

kryqëzimit dhe e flijimit, atëherë bien poshtë që në themel të gjitha gjërat mbi të cilat i bazojnë besimet e tyre të krishterët.

FANATIZMI I TË KRISHTERËVE DHE AMIQËSIMI I TYRE NDAJ MUSLIMANËVE

Ajo që lexova në gazetën 'el Mithak el Garra', më kujtoi fanatizmin e të krishterëve, padrejtësinë e tyre dhe shikimin e Islamit me një sy të verbër, duke e deformuar realitetin këmbë e kokë. Ajo më kujtoi një ngjarje që më ka ndodhur mua.

Kam qenë mësues në Indi në fakultetin 'Nedvetul Ulemala' me ftesë të zotëri Sulejman en-Nedevi dhe dr. Abul elAlij, Allahu i mëshiroftë. E pashë që patjetër duhet të mësoja një gjuhë të huaj, pasi në këtë kohë nuk plotësohet kultura pa një gjë të tillë. Gjuha mbizotësuese në Indi është ajo angleze, kështu që nisa të mësoj anglisht me nxënësit e mi dhe nga të tjerë.

E pashë – ndërkohë që isha akoma në fillim – se anglishtja e banorëve të Indisë nuk përputhej me shqiptimin dhe gojëtarinë e anglezëve, andaj shkova tek një ekspeditë të krishterë që kryesohej nga një kanadez, prej të cilit kërkoja të më jepte leksione në gjuhën angleze kundrejt një pagese. Ai më tha: "Unë nuk marr pagesë, mirëpo nëse je i rregullt në prezantimin e predikimeve që i mbaj në ekspeditë, atëherë do të ecësh në gjuhën angleze". I thashë: "Jam akoma fillestar dhe nuk e kuptoj predikimin". Ndërsa ai më tha: "Prezanto dhe unë do të jap tre leksione në javë, ku çdo lekson do të zgjasë gjysmë ore". Kështu prezantoja rregullisht në predikim dhe kanadezi e kishte kaluar moshën pesëdhjetë vjeçare; nuk kishte zell dhe as pasion për propagandë, mirëpo përpiquej për jetesën e tij, andaj vetëm pak iu përgjigjën. Predikimet e tij i prezantonin vetëm tre persona, me gruan e tij bëheshin katër dhe unë u bëra e i pesti. Kur ishte fundviti dhe ajo që e quajmë krishtlindje, përhapu lajmërimi në gazeta se do të paraqiste me një lloj projektori historinë e jetës së Isait, birit të Merjemes. Prezantuan shumë njerëz, derisa ekspedita u mbush plot, madje thirri edhe një prift tjetër që ta ndihmonte në predikim. Ata e ndërronin njëri-tjetrin në podin e predikimit dhe në shpjegimin e fotografive, derisa përfundoi kremtimi. Prifti tjetër m'u vërsul. Ai ishte djalosh i ri, nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe quhet Smith. Kjo ndodhi në vitin 1349 h që përkon me vitin 1930 g.

HEDHJA POSHTË E NJË PREJ DYSHIMEVE TË KRISHTERËVE

Smithi më pyeti: “Musliman je?” I thashë: “Po!” Më pas tha: “Muhamedi nuk e njihete historinë!” I thashë: “E nga e di këtë?!” Më tha: “Ai ka thënë në Kuran, tek surja Merjem 28:

يَا أُخْتِ هَازُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ أُمَّكَ بَعِيًّا

“O motra e Harunit! Babai yt nuk ka qenë njeri i keq, as nëna jote nuk ka qenë grua e shturur.”

I thashë: “Me diturinë tënde, nuk arrin kurthet dhe armiqësinë ndaj Islamit siç ka arritur George Sale, i pari që ka përkthyer Kuranin Fisnik në anglisht. Ai pat thënë në fundnotën e përkthimit të këtij ajeti: “Kundërshtimi që bëjnë miqtë tanë të krishterë lidhur me çfarë përmendet në këtë ajet është i kotë, sepse asnjë prej muslimanëve nuk e ka shpjeguar se Haruni i përmendur në këtë ajet është vëllai i Musait, e të thuhet se koha e Musait dhe vëllaut të tij Harun ka shumë shekujt para kohës së Isait dhe nënës së tij”.

Më pas tha: “Seit Ahmet Khan, themeluesi i Universitetit Islam Aligarh, e ka pranuar këtë kundërshti.” Kështu që iu përgjigja: “Unë nuk e pranoj dhe nuk e njoh Seit Ahmet Khanin, ndërkohë që përgjigjen e dëgjove nga një prej paraardhësve tuaj në armiqësimin e Islamit, andaj nuk ke ç’tu thuash.”

Pastaj tha: “Në Kuran ka kundërshtime, sepse thotë në suren el Maideh:

وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ ؕ

“Le të gjykojnë ithtarët e Inxhilit ashtu siç ka shpallur Allahu në të.” Ndërsa në suren Aal Imran, ajeti 85, thuhet:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Kush kërkon tjetër fe përveç Islamit, nuk do t’i pranohet dhe ai në botën tjetër do të jetë i humbur.” Si mund të veprojmë me secilën prej tyre?!”

U mendova pak, pastaj thashë me frymëzim nga Allahu i Lartësuar: “Para se t’i përgjigjemi kundërshtimit tënd, duhet të mendojmë rreth mospajtimit që ishte mes Pejgamberit sal-Allahu alejhi ue sel-lem dhe të krishterëve; për çfarë ka qenë?” Ai tha: “Thuaje ti!”

I thashë: “Ka qenë rreth Isait, birit të Merjemes, sepse të krishterët e Nexhranit shkuan tek Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe e akuzuan se kishte ofenduar mikun e tyre. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i pyeti se cili ishte miku i tyre, ndërsa ata iu përgjigjën se ishte Isai, biri i Merjemes. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i pyeti se çfarë e kishte ofenduar? Ata thanë se kishte mohuar të jetë bir i Allahut, mirëpo ke thënë se është njeri sikur njerëzit e tjerë. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i debatoi për atë gjë dhe i ngriti argumentin, mirëpo ata u treguan kokëfortë dhe Allahu i Lartësuar zbriti për çështjen e Isait ajete 59-60 të sures Aal Imran:

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (59) الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ الْمُمْتَرِينَ

“Rasti i Isait për Allahun është si rasti i Ademit që e krijoi prej baltës e pastaj i tha: “Bëhu!” - dhe ai u bë. E vërteta është nga Zoti yt, andaj mos u bëj nga ata që dyshojnë!”

Kur ata vazhduan në kokëfortësi dhe pretenduan se Isai është bir i Allahut dhe pjesë e trinitetit, Allahu e urdhëroi Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem për mubahele.¹⁸⁰ Kur Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem doli për mubahele, ata u frikësuan që të bëjnë mubahele me të dhe u pajtuan me Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Me rastin e këtij mospajtimi, Allahu i Lartësuar zbriti:

وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ ۗ

“Le të gjykojnë ithtarët e Inxhilit ashtu siç ka shpallur Allahu në të.” Historia e ardhjes së delegacionit nga Nexhrani për tek Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe falja e tyre – sipas riteve të krishtere – në xhaminë e tij me lejen e tij alejhis-salatu ues-salam është e përmendur në librat e hadithit dhe historisë.¹⁸¹

¹⁸⁰ Mubahele është që njerëzit të tubohen të shoqëruar me fëmijët dhe gratë e tyre nëse janë në mospatim, e pastaj e lusin Allahun e Lartësuar që të mallkojë dhe dënojë atë që gënjen prej dy palëve. (Shejh Muhamed Xhemil Hammamij, Allahu e ruajtë).

¹⁸¹ Historia e ardhjes së ekspeditës së krishterë nga Nexhrani për tek Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, diskutimi i tij me ta dhe thirrja e tij që të bëjnë mubahele është e saktë dhe bazën e ka tek Sahihul Buhari dhe në libra të tjerë të hadithit. Sa i përket lejimit të Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem që ata të faleshin në xhaminë e tij, kjo nuk është e saktë dhe Allahu është më i Dituri. (Shejh Muhamed Xhemil Hammamij).

Smithi tha: “Mirëpo ungjillet tregojnë se Isai është bir i Allahut dhe pjesë e trinitetit.”

I thashë: “Unë nuk e kam lexuar Ungjillin, mirëpo kam besim të prerë se Ungjilli është i vërtetë, se është prej Allahut¹⁸² dhe ajo që është prej Allahut nuk ka kundërshtime, andaj patjetër do të jetë në pajtim me Kuranin në lidhje me Teuhidin e Allahut dhe se Isai biri i Merjemes është rob i Tij.”

Ai më tha: “Kjo është çështja e juaj.. fanatizmi ju pengon nga leximi i Torës dhe Ungjillit, ndërsa unë e kam Kuranin në tre gjuhë.” I thashë: “Sa i përket Ungjillit në gjuhën arabe, ai ka një gjuhë të dobët të pakuptueshme, e sa i përket anglishtes, unë po e mësoj që ta lexoj Ungjillin.”

Ai tha: “Ma premtu se do ta lexosh, ndërsa unë do të kërkoj një kopje për ty që do të vijë pas një muaji.”

I premtova dhe kur më erdhi kopja, ai më kishte shkruar një letër në anglisht, ku shkruhej: “Lus Allahun që të japë shumë begati në këtë libër.” Nisa ta lexoj dhe fjalët që nuk i kuptova i nxorra nga fjalorët. Pastaj e lexova për së treti dhe i kam përmendur çështje në një shkrim me titull “Fusnota të ndryshme rreth Ungjillit të Mateut”. Shkrimin në fjalë e publikova në revistën “Rinia muslimane” që publikohet në Basra nga një shok i imi, Taha el Fejad, Allahu e mëshiroftë. Kur i tregova Emir Shekib Arslanit – Allahu e mëshiroftë – për këto fusnota, më pyeti për to dhe i thashë: “Më kanë humbur në shtypshkronjë”, ndërsa atij i erdhi shumë keq për humbjen e tyre. Tani jam gati të shkruaj fusnota të ngjashme me to, apo edhe më të mira, mirëpo shumë prej vëllezërve tanë muslimanë nuk i kushtojnë rëndësi mbrojtjes së fesë së tyre, as nuk e ndihmojnë atë që dëshiron të mbrojë fenë, madje e tradhëtojnë. Për të tillë vlejnë të përmenden vargjet:

Po të isha nga fisi Mazin, nuk do m'i merrnin devetë

Hajdutët e Dhuhl ibën Shejbanit

Njerëz që kur e keqja tregon dhëmbët

Ata nxitojnë grumbull dhe veç e veç për tek ajo

Nuk kërkojnë nga vëllau i tyre kur ai thërret

¹⁸² D.m.th. se Inxhili në origjinë është prej Allahut azze ue xhel-le, përpara se të ndryshohej dhe falsifikohej. Megjithë falsifikimet e shumta që i janë bërë Inxhilit, ai vazhdon të ketë të vërteta, po ashtu edhe Teurati, si në rastin kur Pejgamberi sal-Allahu alejhi ue sel-lem ka nxjerrë Teurati i çifutëve dispozitën e zinasë për burrin e martuar. (Shejh Muhamed Xhemil Hammamij, Allahu e ruajtë).

Në rast nevoje, a ka ndonjë provë

Ndërsa fisi im i shpërblen ata që i bëjnë padrejtësi

Dhe njerëzve të poshtër i bëjnë të mira

Ah, të kisha një fis që kur është nevoja

Ngrihen dhe vërsulen si kalorësit dhe këmbësorët

Kur mbërrit libri, iu përgjigja Smithit me falenderim. Kur e lexova dhe kuptova domethënien e tij, i shkrova përsëri dhe i thashë: “Allahu i është përgjigjur lutjes tënde dhe më ka dhënë shumë begati në këtë libër, mirëpo ai e kundërshton dhe e hedh poshtë atë çfarë ke. Me ke thënë gjatë debatit kështu dhe kështu, ndërsa në libër, në filan kapitull, me numër kaq dhe kaq, gjeta se është e pasaktë ajo çfarë me ke thënë. Po ashtu gjeta se Ungjilli tregon ashtu siç tregon edhe Kurani për Teuhidin e Allahut të Lartësuar dhe se Isai ka qenë rob adhurues. Kjo tregohet shumë qartë në shumë vende.” I përmenda shtatë vende dhe kjo ishte e fundit me të.

Unë dëshmoj se ky prift i ri ishte i përkushtuar në propagandën e tij dhe shumë i zellshëm. Sa herë i thoja se kjo gjë e kundërshton logjikën, ai thoshte se mendja është e mangët, ndërsa Fjala e Allahut është e plotë dhe Ai di atë çfarë nuk e dimë.

Një herë, para se të më mbërrinte libri, e vizitova në ekspeditë dhe e gjeta që nuk ushqehet me mish, as fshehurazi dhe as përpara njerëzve. Ai urdhëronte kuzhinierin e tij që t’i përgatiste ushqim vegetarian, ndërsa për gruan dhe vajzën t’i përgatiste ushqime me mish. I fola rreth kësaj dhe ai më tha se: “Këta idhujtarët që unë i thërras të hyjnë në krishterim, e urrejnë shumë konsumimin e mishit, andaj unë mendohej t’i pajtoj. E kam braktisur konsumin e mishin për hir të Krishtit.” I thashë: “Mirëpo ata nuk të shohin në shtëpinë tënde!” Më tha: “Nuk mund t’i gënjej dhe të pretendoj se nuk e konsumoj mishin, ndërkohë që unë e bëj.”

Për këtë arsye, propaganda e tij ndikoi tek ta. Kam parë me të tridhjetë burra bashkë me gratë dhe fëmijët e tyre të cilët i praktikonin urdhërat e tij. Ai i urdhëroi të ndërtonin një kishë dhe ata e ndërtuan me duart e tyre, megjithëse ishin të varfër; e kundërta e priftit që më mësonte anglisht në qytetin Lukno, pasi askush nuk e besoi, sepse ai vetë nuk ishte besimtar. Singëriteti është sekreti i suksesit, edhe nëse bëhet fjalë për të kotën.

HEDHJA POSHTË E NJË DYSHIMI TË DYTË I TË KRISHTERËVE

Prej gjërave ku gabojnë thirrësit e krishterimit në këtë kohë, është se i thonë të rinjve muslimanë të papërvojë, se Kurani i ka garantuar atyre fitoren dhe krenarinë. Në suren Aal Imran, ajeti 55, thuhet:

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنِّي فَتَوَيْتُكَ وَرَافِعُكَ إِلَىٰ وَمُطَهَّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۗ

“(Kujtoje, o Muhamed) kur Allahu tha: **“O Isa! Unë do të të marr, do të të ngre pranë Meje dhe do të të shpëtoj ty nga ata që nuk besojnë, si dhe do t’i vendos ata që të ndjekin ty, përmbi ata që të mohojnë, deri në Ditën e Kiametit.”**

Një djalosh maroken më ka treguar se në Rabat gjendet një prift, i cili posedon dhoma të arreduara, në të cilat banojnë falas të rinjtë marokenë, në mënyrë që t’i tërheqë nga vetja dhe t’i sprovovë në fe. Prifti i kishte thënë atyre: “Nëse i shikoni të krishterët se janë krenarë, të pasur, të fortë, të lumtur dhe kanë pushtet në çdo vend, mos u habitni nga kjo, sepse Kurani ia ka premtuar këtë gjë” dhe i ka përmendur ajetin më lart. Ata e besuan dhe asnjëri prej tyre nuk e dinte domethënien e ajetit. I thashë se: “Ju ka gënjyer dhe mashtruar! Po të ishte çështja siç ju ka thënë, atëherë të krishterët e Nexhranit do të fitonin, ndërkohë që kishin 120.000 luftëtarë, mirëpo preferuan të bënin marrveshje me Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe të paguanin xhizjen. Po të ishte siç ka thënë ai, atëherë Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem nuk do të fitonte në betejën e Tebukut, romakët nuk do të frikësoheshin dhe nuk do të largoheshin nga luftimi i tij. Po të ishte e vërtetë ajo që ka thënë, atëherë bizantët e Shamit – që e quajnë Siri – nuk do të humbisnin dhe nuk do ta linin pasiqë e kanë udhëhequr për një kohë të gjatë. Po të ishte e vërtetë ajo që ka thënë, atëherë shokët e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem nuk do të triumfonin kundër banorëve të Egjiptit që ishin të krishterë. Po të ishte e vërtetë ajo që ka thënë, atëherë banorët e Magrebit nuk do të triumfonin kundër banorëve të Spanjës dhe jugut të Francës, po ashtu nuk do ta udhëhiqnin Spanjën për 800 vjet bashkë me arabët. Po të ishte e vërtetë ajo që ka thënë, atëherë të krishterët e Kontandinopojës nuk do të humbisnin dhe muslimanët nuk do t’i çlironin; ajo vazhdon të jetë në duart e bijve të tyre akoma sot. Domethënia e ajetit:

وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ

“Dhe do t’i vendos ata që të ndjekin ty”, janë muslimanët që e veçojnë Allahun me adhurim, të cilët besojnë të gjithë pejgamberët dhe të gjithë Librat.

فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۗ

“Përmbi ata që të mohojnë, deri në Ditën e Kiametit”, janë ata të cilët nuk e besojnë Allahun, as e veçojnë Atë me adhurim, ose i mohojnë disa Libra apo pejgamberë. Ajeti është argument pro muslimanëve në këtë kohë dhe jo pro armiqve të tyre.” Djaloshi u habit. Ai ishte i hutuar dhe hutia iu largua. Gjendja e shumicës së muslimanëve sot, thotë: “Njerëzit po thonë se jam i hutuar.. kjo është e vërtetë, mirëpo hutia ime s’po ikën.”

Është për t’u çuditur me të krishterët, sepse kur shikojnë në Kuran, kurrë nuk e bëjnë me qëllim që të njihen me të vërtetë, mirëpo e shikojnë me qëllim që të gjejnë ndonjë të metë – siç pretendojnë –. Për shembull, ata thonë: “Nga e solli këtë histori Muhamedi?” Vazhdojnë e kërkojnë, e nëse gjejnë ndonjë histori të ngjashme në Torë, në Ungjill apo Talmud, ata gëzohen shumë, mendojnë se kanë gjetur atë çfarë kërkonin dhe pohojnë në mënyrë te prerë se është marrë nga ato burime, pa i kushtuar rëndësi kundërshtimeve të shumta mes dy historive, apo mes dy legjislatrave (sheriateve).

HEDHJA POSHTË I NJË TJERËR DYSHIMI I TË KRISHTERËVE

Për shembull historia e Nuhut. Ata pohojnë në mënyrë të prerë se Kurani e ka marrë nga Tora, megjithëse kur është zbritur, nuk ka patur asnjë çifut në Mekë. Njerëzit që dinin shkrim dhe lexim ishin në numër shumë të vogël; mes tyre dhe Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem kishte vetëm armiqësi dhe urrejtje, ndërsa Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem nuk dinte as shkrim, as lexim dhe armiqësi e tij ishin në pritë. Po ta shikonin armiqësi e tij duke u takuar me ndonjë person që dinte lexim apo shkrim, atëherë do ta qortonin. Historia e Nuhut tregohet në Torë në mënyrë të detajuar, ku përshkruhet gjatësia e anijes, gjërësia dhe lartësia e saj. Njerëzit e pafe e kanë marrë këtë gjë si shkak për akuzimin e Torës dhe kanë thënë se një anije e tillë nuk mund të qëndrojë asnjë minutë në det. Sa i përket përshkrimit që Kurani i ka bërë historisë, të pafetë nuk kanë mundur të hedhin akuza.

Përshkrimin që Tora i bën pjesëve të Tokës dhe gjeografisë së saj, të pafetë e kanë marrë shkak për të hedhur akuza rreth vërtetësisë së saj. Ata nuk kanë gjetur diçka në Kuran që mund ta merrnin shkak për akuzë. Ti e lexon historinë në Kuran, po ashtu e lexon të ngjashmen e saj në Torë dhe mes tyre gjen dallim të madh. Metoda e historisë në Kuran është metodë Hyjnore, tërheqëse, që përmban këshillat, paralajmërimet, përgëzimet dhe është larg metodës që kanë njerëzit në të folur, ndërsa tek Tora është e kundërta e kësaj gjëje.

Nëse [të krishterët] nuk gjejnë ndonjë gjurmë të historisë Kuranore as në Torë, as në Ungjill dhe as në Talmud si në rastin e historisë së Lukmanit, atëherë thonë se është prej miteve dhe përrallave arabe. Mbi Torën dhe Ungjillin shkruajnë me bojë floriri “Libri i Shenjtë”, duke ia bërë lexuesit punë të kryer, mirëpo kjo gjë nuk i pëlqen armiqve të kishës, pasi ata i kritikojnë ashpër librat e çifutëve dhe të krishterëve.

FANATIZMI KUNDËR ISLAMIT I NJERËZVE INJORANTË, MOSBESIMTARË DHE ARMIQËSIMI I TYRE

Kam qenë në Universitetin e Bonit si nxënës dhe lektor, e aty ishte një nxënës që quhej Jakup dhe ishte gjysmë çifut. Ky ishte term hitlerian i përdorur për atë që njërin prind e kishte çifut dhe tjetrin gjerman. Në kohën që çifutët kishin ngushtime në liri, gjysmë çifutët nuk e kishin këtë gjë. Prej ligjeve që praktikoheshin mbi çifutët ishte moslejimi që ata të studionin në shkollat gjermane, ndërsa për gjysmë çifutët kjo nuk vlente, mirëpo shumica e drejtorëve të shkollave e praktikoni këtë ndalesë edhe mbi gjysmë çifutët nga urrejtja dhe nënçmimi, e jo nga ligji, kurse drejtorët tolerantë i pranonin. Drejtori i seksionit lindor në Universitetin e Bonit ishte prej tolerantëve. Nuk isha unë që nisa ta armiqësoj Jakupin dhe i lejoja që të prazantonte leksionet e mia të arabishtes dhe Islamit, mirëpo ai nisi të më armiqësonte vetëm për faktin se isha arab. Zëvendës drejtori i seksionit ishte një profesor katolik me emër Hafning dhe më urrente për dy arsye: e para, sepse kishim patur një mospajtim lidhur me dhomën e studimit dhe drejtori i mëparshëm më pat gjykuar në favorin tim, kështu që e mbajti në vetvete. E dyta, ai ishte profesor në hebraisht, mirëpo nxënësi Jakup ishte mësues i tij, sepse e njihte hebraishten më mirë se ai dhe po ashtu ishte gjysmë çifut. Ka patur edhe një arsye të tretë, se katolikët gjatë kohës së nazizmit kanë qenë të solidarizuar me çifutët. Jakupi e ndjeu se mund të më dëmtonte kështu që nisi ta bënte. Një herë kemi qenë duke studiuar në seksionin e bibliotekës dhe Jakupi u

ngrit, e mori Kuranin, e vendosi mbi tavolinë dhe i tha njerëzve prezentë: “Shikoni! Kjo është fjala e Allahut!” Pastaj nisi të qeshte që edhe të tjerët të qeshnin me të, mirëpo asnjëri nuk qeshi me të.

U ngrita dhe mora disa Tora dhe Ungjille mbi të cilat shkruhej në gjermanisht “Libri i Shenjtë”, ndërsa mbi Kuran shkruhej “Kurani i Muhamedit”. Torat dhe Ungjillet i vendosa pranë Kuranit, pastaj iu ktheva dhe i thashë: “O çifut! Nëse këta janë fjalë e Allahut – dhe bëra me shenjë nga Tora dhe Ungjilli – atëherë edhe ky është fjalë e Allahut – dhe bëra me shenjë nga Kurani -. Ne nuk jemi fëmijë, as njerëz të rëndomtë, mirëpo jemi studentë në fakultet dhe mësojmë hulumtimin dhe recenzimin. Me këta dy libra kanë ardhur dy burra prej njerëzve, po ashtu edhe me këtë (Kuranin); pse këta dy duhet të jenë fjalë e Allahut në mënyrë të prerë, ndërsa ky tjetri na qënka gënjeshtër mbi Allahun në mënyrë të prerë?! Ndërkohë që këta libra kanë ardhur me të njëjtën formë. Ky është mentaliteti i vjetëruar.” Jakupi më tha: “Dije çfarë thua! Unë jam i krishterë protestant dhe nuk jam në asnjë mënyrë çifut. Ligji do të dënojë për këtë akuzë.” I thashë: “Nëse ti nuk je çifut, atëherë qenkam unë.” Njerëzit prezentë qeshën, ndërsa ai nuk ia arriti qëllimit për t’i bërë të qeshnin, madje iu kthye kundër.

Allahu u hakmor ndaj Hafningut shumë ashpër. Ai banonte në Këln dhe mbi shtëpinë e tij ra një bombë angleze duke ia shkatërruar. Të gjithë pjesëtarët e shtëpisë vdiqën. Nëse thua “shtëpi” në qytetet e mëdhaja, është sikur të thuash “fshat” në vendet tona, sepse banorët e tij numërohen me qindra.

Prej armiqësisë së tij ndaj meje është se kur mori kryesinë e seksionit, nuk e pranoi tezën e doktoraturës që e kishte propozuar pararendësi i tij, ndërkohë që kisha punuar më shumë se një vit nën kujdesin e tij. Erdhi Hafningu dhe pretendoi se një shkencatar anglez nga Kembrixhi kishte shkruar rreth asaj teme. I thashë: “Nuk ka njohuri rreth shkrimit të anglezit, ndërkohë që ai nuk e ka shkruar në gjermanisht në të cilën unë po e shkruaj tezën.” Të gjithë profesorët e seksionit lindor e kundërshtuan për këtë gjë. Gjatë kësaj kohe, më erdh një ftesë nga radioja gjermane në Berlin përmes drejtorit të radios së Këlnit, për të qenë opinionist lidhur me themelimin e një radioje arabo-gjermane. U zhvendosa në Berlin si nxënës, lektor dhe korigjues i radios, ose referencë gjuhësore siç i thonë në gjermanisht, kështu që i përfundova studimet me profesor Hartmanin dhe Allahu më ruajti nga e keqja e Hafningut dhe mikut të tij, Jakupit.

TEMË: LIDHUR ME DEMANTIMIN E PRETENDIMIT NGA ANA E TË KRISHTERËVE SE ISAI ËSHTË KRYQËZUAR

Kjo është prej pasimit të verbër që fetë e tjera ia bëjnë njëra-tjetrës. Vazhdoj të kem tregime të këndshme lidhur me këtë. Prej këtyre tregimeve është se një prej vëllezërve të rinj të cilët prezantonin mësimet e mia, ishte inxhinier në Drejtorinë e Vakëfeve në Bagdad dhe më duket se quhej Hysen, ndërsa babai i tij jam i sigurtë se quhej AbdulKadir, ndodhi se më pat thënë në vitin 55' apo më duket 1956, se babai i tij ishte nëpunës në administratën shtetërore dhe bashkë me të punonte një i krishterë. I krishteri gjithmonë ofendonte Islamin që ta zemëronte AbdulKadirin. Një ditë prej ditëve, i krishteri i tha: “Nuk kam parë njerëz më mendjevegjël se ju muslimanët.” Tha: “Po si kjo?!” Ai tha: “Ju pretendoni se çifutët nuk e kanë vrarë Isain, ndërsa çifutët janë unanimesë se e kanë vrarë. Ne të krishterët, me gjithë grupacionet e shumta që kemi, jemi unanimesë se ata e kanë vrarë. Të gjithë grupet në botë pajtohen me këtë dhe e besojnë, sepse është lajm i përcjellë brez pas brezi, ndërsa ju e mohoni këtë. Ju jeni sikur ai që i bie murit me kokë.” AbdulKadiri nuk kishte me çfarë t’i përgjigjej, kështu që u kthye i mërzhitur në shtëpi. I shtruan darkën dhe ai nuk hëngri gjë. I tregoi familjarëve çfarë kishte ndodhur, kështu që i biri më kërkoi argument nga Ungjilli që ata pretendojnë se e besojnë për gënjeshtren e të krishterëve dhe çifutëve dhe se muslimanët flasin të vërtetën. Unë iu përgjigja me çështjet e mëposhtme:

Në Ungjillin e Mateut, në kapitujt 26 dhe 27 tregohet se priftërinjtë çifutë e kishin shpallur Isain, birin e Merjemes si të pafe që meriton të vritet sipas dispozitës së Torës. Rrëfimi i historisë së vrasjes së Isait dëshmon për pretendimin e tyre të kotë. Kjo përmbledhet në disa pika që i krishteri i cili e ofendon Islamin duhet t’i përgjigjet atyre:

- 1- Ata të cilët e kapën Isain – sipas pretendimit tuaj – e njihnin apo nuk e njihnin si person? Ungjilli i Mateut dëshmon se ata nuk e njihnin.
- 2- A ka ndodhur ditën apo natën? Ungjilli i Mateut thotë se ka qenë natën.
- 3- Kush ua tregoi Isain? Ungjilli i Mateut thotë se ua tregoi dishepulli i dymbëdhjetë, Judë Iskarioti.
- 4- A ua tregoi me shpërblim apo pa shpërblim? Ungjilli i Mateut thotë se ua tregoi me shpërblim dhe vlera ishte prej 30 monedhave të argjendit.
- 5- Si ishte gjendja e Isait atë natë? Ungjilli i Mateut thotë se ishte i shqetësuar, i frikësuar dhe e luste Allahun duke thënë: **“Ati im, në qoftë se është e mundur, largoje prej meje këtë kupë!”** Është e pamundur që një

besimtar i Allahut ta thotë këtë fjalë, e jo më ta thotë një peygamber i Tij, sepse besimtarët besojnë se Allahu është Fuqiplotë të bëjë gjithçka.

6- Si ishte gjendja e njëmbëdhjetë dishepujve? Ungjilli i Mateut thotë se i kishte zënë gjumi atë natë, megjithëse mësuesi i tyre – sipas pretendimit tuaj – ishte i frikësuar.

7- A ishte i kënaqur Isai me gjendjen e tyre? Ungjilli i Mateut thotë se ishte i pakënaqur. Ai shkante për t'i zgjuar dhe i thoshte **“rrini zgjuar dhe lutuni, që të mos bini në tundim”**. Pastaj shkante përsëri, i gjente tek flinin, i zgjonte dhe ia përsëriste çfarë i kishte thënë. Këto nuk janë cilësi të nxënësve të njërezve të mirë, edhe po të jenë nxënës të një dijetari të devotshëm, e si mund të jetë me nxënësit e Isait alejhis-selam?!

8- A e ndihmuan dishepujt kur turma e kapi Isain? Ungjilli i Mateut thotë se ata e tradhëtuan dhe u larguan.

9- A kishte mendim të mirë Isai atë natë për dishepujt e tij? Ungjilli i Mateut thotë se Isai i lajmëroi se do ta tradhëtonin. Kur Pjetri – njëri prej dishepujve – i tha: **“Edhe sikur të duhej të vdisja bashkë me ty, nuk do të të mohoj kurrësesi”**, Isai i tha: **“Në të vërtetë po të them se pikërisht këtë natë, para se të këndojë gjeli, ti do të më mohosh tri here.”** Ungjilli i Mateut thotë se kështu ndodhi.

10- Si e kapi turma Isai? Ungjilli i Mateut thotë se erdhën me shpata dhe shkopinj. Pasi Judë Iskarioti i tregoi ku ishte Isai, ata kapën dhe e dërguan tek kryepriifti, i cili e gjykoi me vdekje, ndërsa priiftërinjtë çifutë u pajtuan me të. Më pas, turma e morën, e pështynë në fytyrë, e qëlluan, pastaj e ç'veshën nga rrobat e tij dhe e veshën me një rrobë të kuqe, më pas i vendosën një kurorë me ferra dhe nisën të talleshin me të. Ata i thanë: **“Ti je mbreti i Izraelitëve sipas pretendimit tënd”** dhe e poshtëruan rëndë.

11- Kush e dha vendimin e prerë në gjykimin me vdekje? Ungjilli i Mateut thotë se ishte Pilati, greko-romaku që asokohe ishte perandor në Palestinë.

12- Kur turma erdhi tek perandori me Isain dhe e lajmëruan se priiftërinjtë çifutë e kishin gjykuar sipas Torës, me vdekje të kryqëzuar, a i besoi perandori pa bërë hulumtime? Ungjilli i Mateut thotë se perandori nuk i besoi atyre, mirëpo e pyeti Isain a ishte e vërtetë ajo që thonin? Ai heshti dhe nuk iu përgjigj. Perandori e përsëriti pyetjen, mirëpo ai vazhdoi në heshtje. Ai heshti nga të thënit të vërtetën, ndërkohë që e kishte për detyrë – edhe po të mos ishte peygamber – që të tregonte të vërtetën dhe të mohonte pretendimet e çifutëve. Gruaja e perandorit i çoi fjalë që mos të përzihej me çështjen e atij burri të drejtë, sepse kishte vuajtur në ëndërr për shkak të tij. Në Ungjillin e Mateut thuhet se Isai mbante ligjërata të gjata në mesin e

çifutëve dhe i mbushte me qortime sa mund të arrinin ofendimin dhe akuzën në nder,¹⁸³ e si mund të heshtë sot, ndërkohë që perandori po e pyet dhe dëshiron të ndihmojë të vërtetën?!

13- Si ishte kryqëzimi i tij? Ungjilli i Mateut thotë se e kryqëzuan mes dy hajdutëve të cilët e ofendonin dhe i thonin: “Shpëto veten, nëse po thua të vërtetën!”

14- Kjo është fatkqësia më e madhe: çfarë tha sipas pretendimit tuaj ndërsa ishte i kryqëzuar? Ungjilli i Mateut thotë se e dëgjuan të thotë me zë të lartë: **“Eli, Eli, lama sabaktani?”** Në sirianisht kjo do të thotë: **“Perëndia im, Perëndia im, përse më ke braktisur?”** Të gjitha fetë pajtohen unanimisht se kjo fjalë është kufër (dalje nga feja) dhe kush ia m’vesh këtë fjalë një prej pejgamberëve, atëherë ai është mosbesimtar sipas të gjitha feve qiellore.

Hyseni shkoi tek babai i tij, ia dha pyetjet dhe i tha: “Profesori ynë, doktor Hilali të thotë që t’i thuash: “Nëse thua të vërtetën në atë çfarë pretendon, atëherë përgjigju këtyre pyetjeve me përgjigje që mendja i pranon, ndërsa njerëzit e mençur janë të kënaqur! Nëse kërkon debat më të gjatë se ky, atëherë mirësevjen!” AbdulKadiri babai i Hysenit, pasi i lexoi me gëzim pyetjet disa herë bashkë me të birin, i mori, shkoi tek i krishteri dhe ia dha. Kur i krishteri i lexoi, letra i ra nga dora dhe u duk se ishte bërë pishman, kështu që i premtoi AbdulKadirit se nuk do ta ofendonte kurrë më Islamin.

Kaq sa mbaj mend me atë çfarë kam lexuar para shumë kohësh në Ungjillin e Mateut.

Lavdi Allahut, salavatet dhe selamet qofshin mbi Pejgamberin e Allahut, familjen e tij, shokët e tij dhe mbi ata që e ndjekin deri në Ditën e Gjykimit.

Përktheu: Besmir Cacani

¹⁸³ Kështu, mirëpo kjo fjalë është e rrezikshme prej së cilës distancohen besimtarët, e jo më pejgamberët e nderuar alejhimus-salatu ues-selam. Ndoshta shejhu e ka gjetur këtë gjë tek fjalët që të krishterët ia m’veshin Isait, mirëpo autori duhet të ishte shmangur nga kjo, ose ta refuzonte dhe të sqaronte kotësinë e saj. (Shejh Rabi’ el Medkhali, Allahu e ruajtë).

BASHKËJETËSA E MIRË MES BURRIT DHE GRUAS

SHEJH ABDULLAH EL BUHARI

Lavdi Allahut, Atë e lavdërojmë dhe prej Tij kërkojmë ndihmë dhe falje. Kërkojmë mbrojtje tek Allahu nga e keqja e vetëvetes dhe veprave tona. Atë që Allahu e udhëzon nuk ka se kush e humb, ndërsa atë që Allahu e humb, nuk ka kush ta udhëzojë. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut të Vetëm e të pashok dhe se Muhamedi është robi dhe i Dërguari i Tij.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

“O ju të cilët keni besuar! Frikësohuni Allahut, ashtu si i takon Atij dhe vdisni vetëm duke qenë muslimanë!”¹⁸⁴

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

“O ju të cilët keni besuar! Frikësohuni Zotit tuaj, i Cili ju krijoi prej një njeriu, ndërsa prej atij krijoi bashkëshorten e tij, kurse prej këtyre të dyve krijoi shumë meshkuj e femra. Frikësohuni Allahut, me emrin e të Cilit ju kërkon të drejtat e ndërsjella dhe ruani lidhjet farefisnore. Vërtetë Allahu është përherë Mbikëqyrës mbi ju.”¹⁸⁵

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا (70) يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

“O ju të cilët keni besuar! Frikësohuni Allahut dhe thoni vetëm të vërtetën. Ai do t’jua bekojë veprat tuaja dhe do t’jua falë gjynahet. Kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, do të arrijë një fitore madhështore.”¹⁸⁶

Më pas: fjala më e vërtetë është Libri i Allahut, ndërsa udhëzimi më i mirë është ai i Muhamedit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem. Punët më të këqia

¹⁸⁴ Aal Imran: 102.

¹⁸⁵ En-Nisa': 1.

¹⁸⁶ El Ahzab: 70-71.

janë ato të shpikura, ku çdo shpikje është bidat, çdo bidat është humbje dhe çdo humbje të dërgon në Zjarr.

O besimtarë! Frikësohuni Allahut siç i takon Atij dhe kapuni për lidhjen më të fortë të Islamit!

O besimtarë! Gjendja e shumicës së njerëzve na përcjell sot forma të ndryshme të mos kokëçarjes në të folur, në domethëniet e fjalëve dhe në frytet e tyre. Një fjalë e cila del nga gjuha e njeriut duke mos i dhënë asaj rëndësi, mund ta hedhë njeriun në humbje dhe në fëlliqësi. Disa prej tyre e kanë nënvlerësuar madhësinë e fjalës, madje nuk ia dinë fare kuptimin e saj. Këta nuk e dinë se zjarri ndizet me dy shkopinj dhe se lufta fillon nga fjala.

O besimtarë! A çuditet ndonjëri prej jush, nëse i thuhet se një fjalë prej fjalëve ia prishën kolonën mbajtëse familjes dhe shtëpisë?! A çuditet ndonjëri prej jush, nëse i thuhet se një fjalë prej fjalëve e kalon njeriun nga gëzimi dhe qetësia, për tek vështirësia dhe hidhërimi?! A e dini o besimtarë se cila është ajo fjalë? Ajo është fjalë që i ka bërë të qajë sytë, i ka copëtuar kraharorët dhe frikësuar zemrat. Një fjalë e vogël në dukje, mirëpo është fatkeqësi e madhe. Një fjalë që e frikëson të egrin, që e kthen gëzimin dhe harenë në zymtësi, ajo është fjala divorc! Eh po ta dish se ç'është fjala divorc, është fjala e lamtumirës, e ndarjes, e debatit dhe përplasjes. Pashë Allahun, sa shtëpi i ka shkatërruar kjo fjalë? Sa të afërm dhe të dashur i ka larguar dhe ndarë! Ah, sa çast i frikshëm dhe fatkeq, si çasti kur gruaja dëgjon se është e ndarë; loti fillon t'i rrjedhë dhe e përshëndet bashkëshortin e saj. Ah, çfarë çasti, si ai që thahen lotët e ndarjes, si ai i largimit nga lumturia dhe shtëpia e begatë e muslimane.

O besimtarë! Jetesa bashkëshortore është rrugëtim i veçantë i dashurisë së brëndshme që ska shembull që e përshkruan. Përmes saj, dy bashkëshortët gjejnë qetësi, trupat e tyre takohen dhe plotësojnë njëri-tjetrin, duke sjellë me këtë takim një krijesë si ata dy. Allahu azze ue xhel-le ka thënë:

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَيْنَ وَحَفَدَةً

“Allahu bëri prej jush bashkëshortë (burrë e grua) dhe prej jush nxori fëmijë e nipëra.”¹⁸⁷

Me të vërtetë, prishja e jetës bashkëshortore - ju ruajtë Allahu - vetëm se e shton zjarrin e përçarjes, i shton debatet dhe i ndez ato më tepër. Po ta

¹⁸⁷ En-Nahl: 72.

donin dy bashkëshortët njëri-tjetrin me një dashuri të sinqertë, po të gjenin prehjen tek njëri-tjetri, atëherë do ta dashuronin njëri-tjetrin dhe për hir të asaj do t'i donin familjarët dhe farefisën, sepse dashuria midis bashkëshortëve është prej shkaqeve të lumturisë së farefisit, e lumturia e farefisit është shkak i lumturisë së umetit i cili përbëhet nga shumë fise, të cilat gjithashtu përbëhen nga çifte të martuara. Nga kjo harmoni dhe dashamirësi përbëhet gjendja e umetit, nëse ato janë të drejta dhe të plota, po ashtu do të jetë edhe baza e këtij umeti dhe do të jetë kënaqësi për të gjithë. Aq sa është e prishur dhe e dobët [dashuria në këtë jetesë], po aq do të jetë sëmundje për këtë umet dhe do të shkaktojë shkatërrim. Personi që nuk ka mirësi në të për familjen e tij, s'do të ketë mirësi në të për umetin e tij. Pejgamberi i nderuar salavatuAllahi ue selamuhu alejhi ka thënë në hadithin e përcjellë nga Tirmidhiu dhe është i saktë: **“Më i miri prej jush është ai i cili është më i mirë me familjen e tij, dhe unë jam më i miri ndër ju me familjen time.”**

O besimtarë! Pejgamberi i nderuar salavatuAllahi ue selamuhu alejhi ka thënë siç është përcjellur në dy sahihët (Bukhari dhe Muslim), në hadithin ku thuhet: **“Zgjidh atë fetare, ndryshe mjerë për ty!”**

Kjo është gruaja të cilën feja nxit për marrjen e saj, për kënaqjen me të, dhe bën dua kundër atij që don tjetër veç saj, që distancohet dhe e braktisën atë. Është e ditur o besimtarë, se gruan fetare e zgjedh vetëm ai që e ka zemrën e lidhur me fenë dhe vetja e tij është e dëlirë. Ai që e ka këtë gjendje, do të furnizohet me dashuri mes tij dhe gruas, sepse ky është fryti i ngjashmërisë së karaktereve dhe virtyteve me vlerë. E kundërta e kësaj, është ngjashmëria në virtytet e këqija dhe karakteret e ulëta; kjo nuk do sjellë dashuri. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë në hadithin e transmetuar nga Muslimi: **“Dynjaja është stoli dhe stolia më e mirë e dynjasë është gruaja e devotshme.”**

Vërtetë kur është feja mes dy bashkëshortëve, sado që të bien në kundërshtim dhe problemet të ndërlikohen, për çdo problem ka një zgjidhje. Kush e bën të vështirë këtë fe, feja do ta mundë, mirëpo feja është e thjeshtë, e lehtë, është mëshirë, falje, është gjerësi dhe ngritje nga rënia poshtë. Ai që e ka këtë gjendje, nuk do refuzojë të jetë sikurse ka thënë Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, siç transmetohet në dy sahihët: **“Ju porosis të silleni mirë me gratë, pasi ato janë robëresha tek ju.”**

Prej fryteve të fetarisë së gruas, është edhe shfaqja e fetarirë së saj tek ajo, sikurse ka thënë Aishja radijAllahu anhe, në hadithin e transmetuar nga

Ibën Ebi Shejbe me zinxhir transmetimi që ka dobësi: **“O gra! Po ta dinit të drejtën që kanë burrat tuaj mbi ju, atëherë ndonjëra prej jush do ta fshinte pluhurin nga fytyra e burrit të saj me faqen e vet.”**

Sa injorant është ai burrë që sillet keq me gruan e tij, e sa e trashë është ajo grua që sillet keq me burrin e saj.

O besimtarë! Fjalën divorc nuk mund ta kundërshtojë askush kur ajo duhet, kur bëhet e pamundur jeta nën një hije, e kur largësia arrin limitin që s’mund të këtë më dashuri. Allahu ka thënë:

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلاًّ مِّنْ سَعَتِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا

“E nëse ata ndahen, Allahu me begatinë e Tij, çdonjërin prej tyre e bën të pavarur. Se Allahu është Dorëgjërë dhe i Urtë.”¹⁸⁸

Më të vërtetë Allahu i Lartësuar, më Urtësinë e Tij nuk i ka krijuar të dy palët me personalitet të njëjtë, e kush mendon se është ashtu, atëherë jeton me ëndrra. Me të vërtetë, punët nuk shkojnë gjithmonë vaj në shtëpi, ambienti i jetesës mund të prishet, problemet mund të dalin, e kush pret rehatinë e plotë vetëm se gënjen veten. Logjikisht njeriu duhet të përgatisë veten për pranimin e disa vështirësive.

Allahu xhel-le ue ala’ ka thënë:

فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُمْ فَاعْسَىٰ أَنْ تُكَرَّهُوا شَيْئًا وَبِجَعَلِ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا

“Në qoftë se ato nuk ju pëlqejnë aq shumë, (duron!) sepse është e mundur që juve të mos ju pëlqejë diçka, por që Allahu në atë do t’ju sjellë shumë të mira.”¹⁸⁹

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem thotë në hadithin që e ka përcjellë Muslimi në sahihun e tij: **“Besimtari nuk e urren besimtare; n.q.s. urren prej saj ndonjë moral, atëherë i pëlqen prej saj një tjetër.”**

Shumë shtëpi e kanë humbur frymën e fesë, andaj po marrin frymën e një ambienti të ashpër dhe të turbullt – Allahu na mbrojtë –. Ato janë rrethuar nga fatkeqësi mendore, morale dhe shoqërore. Disa prej grave mund të ndahen për një copë mishi apo të ngjashme, andaj këta (burra)

¹⁸⁸ En-Nisa’: 130.

¹⁸⁹ En-Nisa’: 19.

bëjnë veprime pamend, bëjnë veprime të çmendura, bien në gjynahe dhe padrejtësi, Allahu na ruajtë.

O besimtarë! Është shtuar divorci sepse në disa shoqëri burrat e kanë humbur autoritetin, duke kaluar në regres, në huti dhe larg burimit ku merret dituria, që është Kurani dhe Suneti sipas kuptimit të selefëve të këtij umeti. Një pjesë e njerëzve kanë rënë në burime të liga dhe jo të sigurta, të cilat i kanë ndryshuar kuptimin e jetës bashkëshortore dhe kanë prishur jetën bashkëshortore. Këto kuptime të gabuara i kanë marrë përsipër t'i përhapin mediat me gjitha format që i ka ajo. Kjo, përmes pamjeve të përsëritura, në të cilat ndërtohen mendime të gabuara, që janë në kundërshtim me ato që kanë ardhur në Sheriatin e pastër, duke i ndryshuar rregullat e jetesës bashkëshortore komplet. Ndoshta një pamje e vetme ku mund të shikohet nga 1000 gra për njëherë, nëse ajo pamje ngulitet dhe shëtitet në mendje, ajo pamje mund t'ia marrë rehatinë dhe qetësinë, duke e vendosur në praktikë 1000 herë, me 1000 metoda në 1000 raste. Prandaj mos u çuditni - ju ruajtë Allahu -kur të shikoni që i vogli bëhet luan dhe i vogli i devesë të rritet. Realiteti – o muslimanë – është se brendësia e shtëpisë muslimane ndikohet më atë që ndodh jashtë, me thirrjet tolerante, me injorancën dhe epshet; nëse era frynë e fortë jashtë, atëherë hyn edhe brënda shtëpive dhe prej saj shpëton vetëm se atë që e mbron dhe mëshiron Allahu. Allahu xhel-le ua ala' ka thënë:

وَمَنْ يَعْصِمِ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Kush mbahet fort pas (fesë së) Allahut, sigurisht që është i drejtuar në rrugë të drejtë.”¹⁹⁰

O besimtarë! Jeta bashkëshortore është jetë shoqërore, kështu që në çdo shoqëri duhet të ketë një kryetar për t'u kthyer në mospajtimet e mendimeve dhe dëshirave, e burri është ai që më së shumti e meriton të jetë kryetar, sepse në shumicën e rasteve është më i dituri rreth dobive dhe më i aftë që t'i vejë në praktikë. Allahu xhele ue ala ka thënë:

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

“Meshkujt janë kujdestarë për gratë, meqë Allahu u ka dhënë disa cilësi mbi ato dhe, meqë ata shpenzojnë për mbajtjen e tyre.”¹⁹¹

¹⁹⁰ Aal Imran: 101.

¹⁹¹ En-Nisa': 34.

Konkurrimi i disa grave për t'i marrë burrit kujdestarinë, për shkak se janë ndikuar nga ambientet që i rrethojnë, është veçse një devijim i plotë dhe largim nga e vërteta, Allahu na ruajtë. Kujdestaria që ka burri (ndaj gruas) nuk do të thotë se ka të drejtë që të bëjë diktatorin dhe dhunuesin, sepse lidhja bashkëshortore nuk nënkupton robërim, por është një lidhje që përmban dashuri, mëshirë dhe përmbushje të premtimeve.

O besimtarë! Sot janë shtuar divorcet, sepse burrat që japin divorcin janë njëri prej dy personave:

Ose është person që ka përdorur autoritetin e tij dhe nuk ka përdorur ndjeshmërinë, duke qenë në shtëpi si zotëri, mirëpo në të vërtetë nuk e ka shijuar shijen e lumturisë, as të dashurisë, as nuk e ka njohur çiltëresinë dhe gëzimin.

Ose është person që shkon pas ndjenjave të tija, duke i ndjekur ato dhe duke mos e përdorur autoritetin e tij, duke e humbur këtë të fundit, e më pas jeton në shtëpinë e tij si skllav i robëruar.

Është shtuar divorci në ditët tona o besimtarë, sepse janë shtuar ziliqarët dhe gënjeshtarët, andaj kanë ndryshuar natyrën e njerëzve, kanë ndryshuar gjendjet, duke i bërë shkaqet e dashurisë në shkaqe urrejtjeje dhe armiqësie. Familjarët e bashkëshortëve mund të kenë qëndrime të hapura që janë bërë shkaqe të drejtpërdrejta në shumë kundërshtime. Ndoshta ndërhyjnë babai, e nganjëherë nëna, vëllai apo motra, andaj hyn dyshimi tek burri, se cilit t'i japë përparësi? A prindërve të cilët e njohin që të vogël dhe e kanë edukuar që i vogël, apo gruas së tij, që e ka shoqëruar, që është larguar dhe ndarë nga familja e saj për të? Ky është një vendim shumë i vështirë, ku më e lehta është tejet e vështirë, ndërsa më e ëmbla është tejet e hidhur.

Këto ndërhyrje në jetën bashkëshortore o besimtarë, ato përmbajnë rrezik për shumë familje. Ç'është puna me këta që sulmojnë shtëpitë, duke i marrë punët mbrapsht, duke i shqyer dhe shkatërruar, duke futur përplasje dhe urrejtje midis bashkëshortëve? Çfarë ndikimi mund të kenë këta në shtëpitë të cilat formojnë umetin, dhe në këtë umet i cili formohet nga shtëpitë? Çdo i mençur e di që e keqja e tyre është i madh dhe se ajo që bëjnë në umet është fitne e shkatërrim i madh në tokë.

O besimtarë! Lidhja bashkëshortore është lidhje e thellë, me rrënjë që i kanë shpresat larg, andaj Allahu e mëshiroftë atë burrë me histori të mirë, me shpirt të këndshëm, i lehtë, i butë dhe i mëshirshëm me familjen e tij, që

i pason urdhërat e Allahut dhe të Dërguarit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, duke mos e ngarkuar gruan e tij me atë gjë që nuk e përballon.

Allahu i dhëntë bereqet asaj gruaje që nuk bëhet shkak që burri t'i flasë me ashpërsi, që nuk flet në prezencën e tij fjalë të kota. Përcjell Muslimi në sahihun e tij nga Ebu Seid el Khudrij, radijAllahu anhu, se Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Njerëzit me pozitë më të keqe tek Allahu në Ditën e Gjykimit janë burri dhe gruaja që i jepen njëri-tjetrit (për marrëdhënie) dhe pastaj i tregon sekretet e saja (fjalët dhe veprat që kanë bërë).”** Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë siç e përcjell imam Ahmedi në musned, duke qenë hadith i mirë, ka thënë: **“Nëse gruaja i fal pesë kohët e namazit, e agjëron muajin (e Ramazanit), e ruan nderin e saj dhe i bindet burrit të saj, atëherë do të hyjë në Xhenetin e Zotit të saj.”**

Me gjithë këtë që përmendëm o besimtarë, kuptohet se shoqëria më e mirë që njeriu mund të shoqërohet me të gjatë jetës, që mund ta ndihmojë në obligimet që ka, është një grua e këndshme në bashkëjetesë, e mirë me moral, që kur e shikon burri gëzohet dhe ajo i bindet, që nuk e kundërshton burrin as në veten e saj dhe as në pasurinë e tij me diçka që ai e urren. Me të vërtetë kjo grua është shtylla e shtëpisë së lumtur dhe kolona e saj mbajtëse. Allahu xhel-le ue ala' ka thënë:

فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ

“Gra të mira janë ato të dëgjueshmet, që ruajnë fshehtësitë që ka urdhëruar Allahu.”¹⁹²

Allahu na dhëntë begati mua dhe ju në Kuran dhe Sunet, na dhëntë dobi Allahu mua dhe ju me ajetet dhe urtësitë e tyre. I them ato që dëgjuat dhe i kërkoj Allahut falje për ju dhe për mua, vërtet Ai është Falës me robërit e Tij.

¹⁹² En-Nisa: 34.

HYTBEJA E DYTË:

Lavdi Allahut, lavdi të shumta dhe të begata. Salavatet dhe selamet e plota dhe të përkryera qofshin për zotërinë e bijve të Ademit, Muhamedin birin e Abdullahiu, salauatullahi ue selamuhu ue bereketuhu alejhi, më pas:

O besimtarë! Çdo kush mund të kalojë disa kohë dobësie që nuk i pëlqen për vetveten, mirëpo i përballon dhe arsyetohet me arsyetime. Nëse është kështu çështja, nëse bën durim njëkohësisht, nëse praktikon urdhërin hyjnor për të bërë durim për gjithçka që heq njeriu, nëse është kështu, atëherë le të jetë kështu edhe çështja midis bashkëshortëve; ta arsyetojnë njëri-tjetrin, sepse besimtari kërkon arsyetime, dhe patjetër duhet të mbyllet njëri sy në rast rrëshqitjeje apo gabimi, që të bëhet e qëndrueshme jetesa midis bashkëshortëve. E gjithë kjo o besimtarë, kushtëzohet me faktin që mos të mbyllet një sy në hidhërim të Allahut xhel-le ue azze. Prej gjërave që i lehtëson vështirësitë, mundimet dhe lodhjet e jetës për dy bashkëshortët, është që ta ndihmojnë njëri-tjetrin, që ta ndiejë ai që është në nevojë prej atyre dyve se ka një person që e ndihmon dhe ndan me të vështirësinë.

Ja nëna e besimtarëve, Hatixhja radijAllahu teala anha ue erdaha, bashkëshortja e Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, dashuria për të ishte shumë e madhe në zemrën e saj, ajo ishte për Pejgamberin sal-lAllahu alejhi ue sel-lem sikur fjala “po”. Ajo sikur nuk ka thënë asnjëherë me “jo”, përveçse në dy Shehadetet. Ajo vazhdoi duke e përkrahur, mbështetur dhe ngushëlluar me pasurinë e saj, duke e gëzuar me fjalë dhe duke i thënë Pejgamberit sal-lAllahu alejhi ue sel-lem: **“Kurrësesi! Përgëzohu, sepse betohem në Allahun se nuk ka për të turpëruar kurrë! Betohem në Allahun, sepse ti i mban lidhjet farefisnore, je i sinqertë kur flet, e mban barrën e të tjerëve, e ndihmon atë që ka nevojë, e respekton mikun dhe e ndihmon atë që është në të vërtetë.”** Siç është transmetuar në dy sahihat.

Është përmendur në sahihun e Muslimit, nga Enesi radijAllahu anhu, se ka thënë: “I vdiq një fëmijë Ebu Talhas që e kishte me Ummu Sulejmin. Ajo i tha familjarëve që mos i tregoni gjë Ebu Talhas për birin e tij, derisa t’i tregojë unë.” Thotë: “Erdhi Ebu Talha, ajo i dha darkën, ndërsa ai hëngri dhe piu. Pastaj ajo u zbukurua për të me stolitë më të bukura që mund të zbukurohej, dhe Ebu Talha kreu marrëdhënie me të. Kur Ummu Sulejmi shikoi se u ngop dhe kreu marrëdhënie me të, i tha: “O babai i Talhasë! Sikur dikush t’i huazonte diçka dikujt, pastaj t’ia kërkonin huanë, a duhet t’ia mohojnë?” Tha: “Jo!” Ajo i tha: “Atëherë shpresoj shpërblim për djalin tënd!” Ebu Talha u zemërua dhe tha: “Më le derisa bëra atë që bëra me ty, pastaj më

lajmërove për djalin tim?” Ebu Talha u largua, shkoi tek i Dërguari i Allahut sal-lAllahu alejhi ue sel-lem dhe e lajmëroi për atë që i ndodhi (me gruan e tij). Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i tha: **“Allahu ju begatofte të dyve në natën tuaj.”** Ajo ngeli shtatzënë dhe lindi një fëmijë që Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem i bëri tahnik me hurmën axhua të Medines dhe e quajti Abdullah radijAllahu anhu.

Allahu ekber! Allahu ekber! O besimtarë! Le të jetë kështu jeta bashkëshortore, o ju bashkëshortë. Le të jetë kështu jeta e lumtur, tek vetvetja, tek fëmija, tek pasuria, pastaj ta dini – ju ruajtë Allahu – se për çdo bashkëshort ka detyrime ndaj tjetrit.

Burri e ka detyrë që të shpenzojë për gruan e tij, që mos ta ngarkojë me çfarë nuk mund ta bëjë, që të banojë në një shtëpi të përshtatshme për të, ta mësojë prej fesë ato që i ka detyrë t’i dijë, të jetë xheloz për të me një xheloz shariatike, ta mbrojë plotësisht nga çdo gjë, mos ta mashtrojë dhe të jetojë bashkë me të me mirësi:

فَأَمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ بِإِحْسَانٍ

“Më pas, gruaja ose të mbahet me të mirë, ose të lejohet të ikë me të mirë.”¹⁹³ Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Ju porosis të silleni mirë me gratë.”**

Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem u pyet: “Çfarë detyrimesh kemi ndaj grave?” Tha: **“Ta ushqesh kur ushqehesh, ta veshësh kur vishesh, mos ta godasësh në fytyrë, mos ta poshtërosh dhe t’i distancohesh vetëm në shtëpi.”** Hadithin e ka përcjellë imam Ahmedi, Ebu Daudi dhe është i saktë.

Nga detyrimet që ka gruaja ndaj burrit janë: t’i bindet në mirësi, ta mbikqyrë në shtëpi, mos të agjërojë vullnetarisht pa lejen e tij, mos të lejojë askënd të futet në shtëpi pa lejen e tij, mos të dalë nga shtëpia pa lejen e tij, ta falenderojë për mirësitë që ia jep, mos t’ia mohojë të mirat, ta ndreqë dhe rregullojë shtëpinë, t’i stoliset atij, t’ia mundësojë atij shkaqet e bashkëjetesës së kënaqshme, t’ia ruajë fenë, nderin dhe pasurinë. Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem ka thënë: **“Çdo gruaje që i vdes burri dhe ai është i kënaqur me të, ajo ka për të hyrë në Xhenet.”** Hadithin e ka përcjellë imam Tirmidhiu, Hakimi dhe është i saktë.

¹⁹³ El Bekare: 229.

Allahu na dhëntë begati mua dhe ju në Kuran dhe Sunet!

O Allah, krenoji muslimanët dhe Islamin, poshtëroje kufrin dhe mosbesimtarët, ndihmoji njerëzit e Tu besimtarë!

O Allah, na bëj të sigurtë në vendet tona, përmisoji kryetarët dhe qeveritarët tanë, dhe jepja kryesinë tonë atyre që të frikësohen Ty, që janë të devotshëm ndaj Teje dhe ndjekin kënaqësinë Tënde, o Zoti i krijesave!

O Allah, kërkojmë faljen Tënde, sepse Ti je Falës i Madh, andaj lësho ujë me bollëk nga qielli! O Allah, kërkojmë faljen Tënde, sepse Ti je Falës i Madh, andaj lësho ujë me bollëk nga qielli! O Allah bëje shi mëshire dhe jo shkatërrimi, fatkeqësie dhe përmbytjeje.

I lartësuar qoftë Zoti yt, Zoti i Madhështisë e i Lavdisë, mbi çfarë i veshin ata! Salavati qoftë mbi të dërguarit dhe lavdi Allahut, Zotit të Krijesave!¹⁹⁴

Përktheu: Idris Manushi

¹⁹⁴ Hytbe e mbajtur nga shejh Abdullah ibën AbdurRahim el Bukhari -Allahu e ruajtë- në xhaminë "erRiduan" në Medinen pejgamberike.

HISTORIA E NUHUT ALEJHIS-SELAM SHEJH ABDURRAHMAN ES-SA'DIJ

Pas vdekjes së Ademit, njerëzit vazhduan të jenë në një fe dhe në udhëzim për disa shekuj. Më pas, ata patën kundërshtime dhe shejtanët i futën të këqijat e ndryshme, me mënyra të ndryshme. Tek populli i Nuhut, disa njerëz të devotshëm patën vdekur dhe ata u pikëlluan, kështu që shejtani shkoi dhe i urdhëroi që t'i bënin disa statuja, më mënyrë që të largonin mërzinë dhe të përkujtonin gjendjen e tyre.

Ky ishte edhe fillimi i së keqes. Kur vdiqën njerëzit që i bënë statujat me këtë qëllim, pas tyre erdhën njerëz të paditur dhe shejtani i tha: “Këta – Veddi, Suvai, Jeguthi, Jauku dhe Nesri – janë lutur nga të parët tuaj, po ashtu kërkonin ndërmjetësim (shifat) prej tyre, kërkonin prej tyre shiun dhe shërim nga sëmundjet.” Kështu vazhdoi shejtani, derisa nisën t'i adhuronin, megjithëse këshillave të njerëzve këshillues. Më pas, Allahu dërgoi tek ta Nuhun alejhis-selam, të cilin e njihnin dhe njihnin besnikërinë, besueshmërinë dhe moralin e tij të plotë. Ai tha:

يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

“O populli im! Adhuroni Allahun, ju nuk keni tjetër të adhuruar me të drejtë përveç Tij!”¹⁹⁵

Po ashtu, ai i nxiti për të mirat e Dynjasë dhe Ahiretit duke i thënë:

قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ (2) أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا (3) يَعْزِمُ لَكُمْ مِنْ دُونِكُمْ
وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“O populli im! Në të vërtetë, unë jam për ju një paralajmërues i qartë: që të adhuroni Allahun, t'i frikësoheni Atij e të më bindeni mua, me qëllim që Ai të falë disa nga gjynahet tuaja dhe t'ju lërë (të jetoni) deri në një afat të caktuar.”¹⁹⁶

Kur Nuhu nisi t'i bënte thirrje për përkushtim të adhurimit për Allahun, të tregonte absurditetin e mendimeve të tyre, t'i frikësonte nga dënimet e Dynjasë dhe Ahiretit, ata thanë:

¹⁹⁵ El Earaf: 59.

¹⁹⁶ Nuh: 2-4.

مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِّئِ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
بَلْ نَنْظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ

“Ne shohim se ti je thjesht njeri si ne dhe, shohim, që ty të shkojnë pas vetëm më të pavlerët nga ne, pa menduar fare. Ne nuk shohim se ti ke diçka më të mirë se ne, madje mendojmë se jeni gënjeshtarë.”¹⁹⁷

Ata kërkuan që Nuhu t'i dëbonte besimtarët që ishin bashkë me të, duke treguar mendjemadhësinë e tyre dhe përbuzje ndaj të vërtetës dhe krijesave. Nuhu i bëri të qartë se nuk ishte në devijim, mirëpo përmes tij largohet devijimi ndaj krijesat, se ai është i dërguar besnik me fakte dhe argumente të qarta nga Zoti i tij, se nuk lejohet dëbimi i besimtarëve, mirëpo besimtarët duhen nderuar dhe respektuar, po ashtu ai nuk po pretendon se është duke konkuruar Zotin në ndonjë gjë. Ai ka thënë:

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا

“Unë nuk ju them se kam thesarin e Allahut apo që e di të fshehtën. As nuk them se unë jam melek e as do t'u them atyre, të cilët sytë tuaj i nënçmojnë, se Allahu nuk do t'u japë kurrfarë të mire.”¹⁹⁸

Ai vazhdoi t'i thërriste ditën dhe natën, në mënyrë të hapur dhe të fshehur, mirëpo thirrja e tij vetëm se shtoi tek populli i Nuhut largimin, shmangien dhe porositjen e ndërsjellë që të vazhdonin në atë rrugë që ishin; në adhurimin e të tjerëve veç Allahut dhe kapjen për këtë gjë. Nuhu tha:

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَرِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا حَسَارًا (21) وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا (22)
وَقَالُوا لَا تَنْزِلْ أَهْتَكُمْ وَلَا تَنْزِلْ وَدًّا وَلَا سِوَاعًا وَلَا يَعْوْثَ وَيَعْوَقَ وَنَسْرًا

“O Zoti im, ata më kundërshtuan mua dhe u dhanë pas atyre njerëzve, pasuria dhe fëmijët e të cilëve nuk kanë sjellë gjë tjetër, veç shkatërrimit. Ata kurdisën një kurth të madh dhe thanë: Mos i lini kurrsesi të adhuruarit tuaj! Mos e lini kurrsesi as Veddin, as Suvain, as Jeguthin, as Jaukën, as Nesrin!”¹⁹⁹

¹⁹⁷ Hud: 27.

¹⁹⁸ Hud: 31.

¹⁹⁹ Nuh: 21-23.

Kur e shikoi që ky përkujtim nuk bën aspak dobi për ta dhe, se sa herë vjen një brez bëhet më i keq se pararendësi, tha:

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا (26) إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا

“O Zoti im, mos lër mbi tokë asnjë femohues, sepse, nëse Ti i lë, ata do t’i shpien në humbje robërit e Tu dhe do të lindin vetëm kriminelë dhe jobesimtarë!”²⁰⁰

Allahu ia pranoi lutjen, kështu që e urdhëroi të ndërtonte anijen nën kujdesin, mbikqyrjen dhe mësimin e Tij, me anë të këtij zanati që Allahu i ka begatuar njerëzit. Nuhut i takon vlera dhe nisma e këtij zanati, me të cilin ka patur dobi të panumërta në të gjitha kohët, si në çështjet e fesë, ashtu dhe në ato të dynjasë. Allahu e lajmëroj se ata do të mbyteshin patjetër, e të mos i flasë Zotit të tij lidhur me ta, sepse janë të padrejtë. Ai nisi të ndërtonte anijen, sa herë që dikush nga populli i tij kalonte pranë tij, ia niste të tallej me të. Nuhu i përgjigjej duke i thënë se nëse talleni sot me ne, atëherë ne do të tallemi me ju kur të vijë dënimi juaj. Allahu i shpalli Nuhut se kur të vijë koha dhe toka të shpërthejë me burime uji nga çdo anë, edhe vendet që zakonisht kanë zjarr, atëherë e urdhëroi që të merrte një çift nga çdo kafshë; mashkull dhe femër, në mënyrë që riprodhimi i tyre të vazhdojë, sepse ishte e pamundur bartja e të gjithë kafshëve dhe sepse ishte urtësi e Allahut, që ato krijesa të cilat i kishte krijuar, t’i linte në përdorim për dobi të njerëzimit. Allahu gjithashtu e urdhëroi Nuhun që të hipte në anije të gjithë burrat dhe gratë që kishin besuar, e mesa duket besimtarët kanë qenë të paktë. Allahu gjithashtu e urdhëroi që të hipte në anije familjen e tij, përveç atyre që kishte vendosur të dënonte. Kur Nuhu i hipi të gjithë ata që Allahu e kishte urdhëruar, i tha atyre që të përmendnin Allahun sa herë që anija të lëvizte apo të ndalej. Kjo, sepse sado të mëdhaja që jenë sebetet, ato janë prej butësisë së Allahut dhe vetëm Ai mund t’i plotësojë [t’i bëjë të dobishme].

Kështu Allahu e hapi tokën dhe rrodhën burimet e ujit, e urdhëroi qiellin që të lëshonte shi të dendur dhe të shumtë, andaj u bashkuan ujërat e qiellit me ato të tokës. Uji rrodhi në vendet e ulëta, pastaj u ngrit pak nga pak mbi çdo vend të lartë, derisa majat e maleve të larta u mbuluan, ndërsa anija lëvizte bashkë me ta nëpër dallgët e larta sikur malet, të cilat godisnin djathtas-majtas. Në atë gjendje të vështirë, Nuhu shikoi djalin e tij

²⁰⁰ Nuh: 26-27.

mosbesimtar, i cili ishte në fenë e popullit të tij dhe u largua nda babai i tij edhe në këtë gjendje. Nuhu e shikoi se djali i tij ishte larguar prej ujërave të furishme sikur pjesa tjetër e popullit, andaj e thërriti me dhembshuri dhe i tha:

يَا بُنَيَّ اِرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ

“O biri im, hip me ne e mos u bëj me mohuesit (mosbesimtarët)!”²⁰¹

Mirëpo vetëmashtrimi vazhdoi edhe në atë gjendje në të cilën largohet errësira, përveçse nga zemrat e errësuarra dhe tha:

سَأْوِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ ۖ

“Unë do të strehohem në një mal i cili do të më ruajë nga uji.”²⁰²

Nuk i shkoi në mendje se ujërat do të ngrihen mbi majat e maleve, andaj Nuhu i tha:

لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ ۖ

“Sot askush nuk do të kursehet nga dënimi i Allahut, përveç atij që e mëshiron Ai!”²⁰³

Nuk të mbron mali, as fortesa dhe asgjë tjetër, përveç atij që e mëshiron Allahu. Mëshira e Allahut në atë rast ishte detyrimisht në hipjen e anijes bashkë me Nuhun:

وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ

“Një valë në mes tyre i ndau.”²⁰⁴ Kështu që ai djalë ishte prej të fundosurve.

Allahu i fundosi të gjithë mosbesimtarët dhe shpëtoi Nuhun bashkë me gjithë besimtarët. Ky ishte argument se ajo me të cilën erdhi Nuhu – si Teuhidi, shpallja, ringjallja dhe feja – ishin të vërteta dhe se ata që e kundërshtuan ishin në të kotë. Kjo ishte argument për shpërblimin e besimtarët në këtë dynja me shpëtim dhe nderim, po ashtu argument për shkatërrimin dhe poshtërimin e mosbesimtarëve.

²⁰¹ Hud: 42.

²⁰² Hud: 43.

²⁰³ Hud: 43.

²⁰⁴ Hud: 43.

Kur u bë ky qëllim i madh, Allahu urdhëroi qiellin që të ndalte shiun, ndërta toka të përpinte ujin dhe iku pak nga pak. Pasi iku uji, anija u ndal mbi malin Xhudij, një mal i lartë dhe i njohur në rrethinat e Mosulit.

Ky është argument se uji dhe stuhia i mbuluan të gjitha malet. Nuhu u mërzi për djalin e tij, andaj e thirri Zotin e tij, me dhembshuri dhe përlulje tha:

إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ

“O Zoti im, biri im është nga familja ime, premtimi Yt është i vërtetë!”²⁰⁵ Pra, ma bashkangjit mua familjen time dhe Ti je më i Mëshirshmi ndër mëshiruesit. Zoti i tij i tha:

نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ

“Vërtet ai nuk është nga familja jote.”²⁰⁶ D.m.th. nuk është prej atyre që u është premtuar shpëtimi, sepse Allahu e ka kushtëzuar këtë gjë me thënien e Tij:

إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ

“Përveç atyre kundër të cilëve ka qenë fjala e dënimit.”²⁰⁷

إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرٌ صَالِحٍ

“Vërtet kjo është punë e keqe.”²⁰⁸ D.m.th. kjo lutje për shpëtim për djalin tënd, i cili është në fenë e popullit të tij.

فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

“Mos më pyet për atë që ti nuk e di. Unë të këshilloj që të mos bëhesh nga të paditurit.”²⁰⁹

Ky është qortim nga Allahu për Nuhun, është mësim dhe këshillë lidhur me tillë lutje, për të cilën e shtyu dhembshuria prindërore që ta bënte.

²⁰⁵ Hud: 45.

²⁰⁶ Hud: 46.

²⁰⁷ Hud: 40.

²⁰⁸ Hud: 46.

²⁰⁹ Hud: 46.

Në lutje është për detyrë që shtysa të jetë dituria dhe përkushtimi për të arritur kënaqësinë e Allahut të Lartësuar, andaj Nuhu tha:

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنَ مِنَ الْخَاسِرِينَ (47)
 قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ ۗ وَأُمَّمٌ سَنُنْتَعِبُهُمْ فَمَّا يَمْسُهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ

“(Nuhu) tha: “O Zoti im, mbështetem tek Ti për Të të mos kërkuar gjëra, për të cilat nuk kam dijeni. Nëse Ti nuk më fal dhe nuk më mëshiron, do të jem nga të humburit. Atëherë iu tha: “O Nuh, zbrit me përshëndetje prej Nesh dhe me bekime për ty dhe pasardhësit e atyre që gjenden me ty. Disa popujve (pas teje), Ne do t’u japim kënaqësi e pastaj do t’i godasë nga Ne dënimi i dhembshëm!”²¹⁰

Nuhu zbriti dhe Allahu i bekoji pasardhësit e tij dhe i la në jetë të vetëm. Nga fëmijët e tij, Jafithi e mbushi lindjen me pasardhës, Hami e mbushi perëndimin, ndërsa Sami mbushi vendet mes tyre. Nuhu qëndroi nëntëqind e pesëdhjetë vite mes popullit të tij, e pas dënimit të tyre jetoj aq sa dëshiroi Allahu. Ai është prej Ulul azm dhe është një prej pesë peygamberëve që shefati do të silltet mes tyre në Ditën e Gjykimit. Nuhu është peygamberi i parë i dërguar tek njerëzit dhe është babai i dytë i njerëzimit, sal-lAllahu alejhi ue sel-leme teslimen.

²¹⁰ Hud: 47-48.

DOBITË E PËRFITUARA NGA KJO HISTORI

❖ **Prej dobive**, është se të gjithë pejgamberët, nga Nuhu deri tek Muhamedi sal-lAllahu alejhi ue sel-lem, kanë qenë të pajtuar në thirrjen për në Teuhidin e pastër dhe ndalimin nga shirku. Nuhu dhe pejgamberët e tjerë i thonin popujve të tyre:

يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

“Adhuroni Allahun, ju nuk keni tjetër të adhuroar me të drejtë përveç Tij!”²¹¹ Këtë parim e përsërisnin me forma të shumta.

❖ **Prej dobive** është edukata thirrjes dhe plotësimi i saj. Nuhu i bëri thirrje popullit të tij natën dhe ditën, në një mënyrë të hapur dhe të fshehur.. në çdo kohë, në çdo gjendje që mendonte se thirrja mund të kishte rezultat. Ai nxiste interesin e tyre duke i treguar për shpërblimin e shpejtë dhe atë të mëvonshëm, për shpëtimin nga dënimi, për pasuritë dhe fëmijët që do t'i gëzonin, për furnizimin që do t'i mbulonte nëse ata do të besonin. Po ashtu, ai i paralajmëroi nga e kundërta e tyre dhe bëri durim të madh për këtë gjë, siç bënë edhe pejgamberët e tjerë. Ai gjithashtu i foli popullit të tij me fjalë të buta dhe të mëshirshme, me çdo fjalë që e afron zemrën dhe arrin qëllimin, duke i sjellë njëkohësisht prova dhe sqaruar argumentet.

❖ **Prej dobive** është se dyshimet me të cilat armiqtë e pejgamberëve akuzonin pejgamberinë (mesazhin) e tyre, janë argumente për kotësinë e fjalëve të përgënjeshtresve. Fjalët që ata kanë thënë dhe që nuk kanë patur të tjera veç tyre, për çdo njeri të mençur, nuk janë të bazuara mbi dituri dhe realitet. Populli i Nuhut ka thënë:

مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِي الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ

“Ne shohim se ti je thjesht njeri si ne dhe, shohim, që ty të shkojnë pas vetëm më të pavlerët nga ne, pa menduar fare. Ne nuk shohim se ju keni diçka më të mirë se ne, madje mendojmë se jeni gënjeshtarë.”²¹² Mendo rreth këtyre fjalëve dhe do t'i shikosh se janë deformime që tregojnë se janë në të kotë dhe mendjemëdhenj ndaj të vërtetës.

²¹¹ El Earaf: 59.

²¹² Hud: 27.

Thënia e tyre: مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا “**Ne shohim se ti je thjesht njeri si ne**”, a tregon ky dyshim se Nuhu nuk është në të vërtetë vetëm sepse ajo ka ardhur përmes një njeriu?! Kjo fjalë nënkupton se çdo fjalë e thënë nga njerëzit është e kotë; nga çfarë do burimi të vijë. Kjo fjalë e tyre hedh poshtë të gjitha dituritë e njeriut që i ka përfituar nga njeriu. Pa dyshim që kjo fjalë i hedh poshtë të gjitha dituritë. A ka dituri në mesin e njerëzve që mos ta kenë përfituar nga njeri-tjetri. Dituritë janë të ndryshme, ku më madhështorja, më e vërteta dhe e dobishmja është ajo që njerëzit e kanë mësuar nga pejgamberët, e të cilët e kanë diturinë prej shpalljes nga Allahu.

Edhe thënia e tyre:

وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ

“**Ne nuk shohim se ju keni diçka më të mirë se ne**”, pra d.m.th. ne dhe ju jemi njerëz, ndërsa të gjithë pejgamberët i janë përgjigjur kësaj gjëje duke thënë:

إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ

“**Ne jemi vetëm njerëz si ju, por Allahu ia dhuron shpalljen (dhe pejgamberinë) e Tij kujt të dojë prej robërve të Vet.**”²¹³

Allahu ia ka dhënë këtë mirësi pejgamberëve dhe i ka dalluar me shpallje. Megjithatë, kundërshtimi i mosbesimtarëve ndaj pejgamberëve në këtë pikë, është injoranca më e madhe dhe akuza më e madhe ndaj mirësisë së Allahut, pasi nga mëshira dhe urtësia e Allahut, pejgamberët rrjedhimisht do të ishin prej njerëzve, në mënyrë që njerëzit të kenë mundësi të mësonin prej tyre, që ta kishin të lehtë këtë mirësi. Përgënjeshtresit e mohuan origjinën e kësaj mirësie dhe po ashtu mohuan rrugën e drejtë dhe të dobishme që i pat ardhur.

Gjithashtu thënia e tyre:

مَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا

“**Shohim, që ty të shkojnë pas vetëm më të pavlerët nga ne.**”²¹⁴ Është e ditur nga çdokush se e vërteta njihet ngase është e vërtetë dhe jo nga pasuesit e tij. Gjithashtu këtë fjalë e kanë thënë nga mendjemadhësia dhe

²¹³ Ibrahim: 11.

²¹⁴ Hud: 27.

devijimi. Mendjemadhësia është pengesa më e madhe për njeriun që ta njohë të vërtetën dhe ta pasojë atë.

Po ashtu thënia e tyre:

أَرَادُنَا

“Më të pavlerët nga ne.”²¹⁵ Nëse kanë për qëllim varfërinë, atëherë varfëria nuk është e metë, e nëse kanë për qëllim se janë më të pavlerët në moral, atëherë kjo është gënjeshtër dhe dihet qartë. Mirëpo, të pavlerët janë ata që e thanë këtë fjalë. A janë besimi në Allahun, në peygamberët e Tij, bindja ndaj Allahut, ndaj peygamberëve të Tij, nënshtrimi ndaj të vërtetës dhe dëlirësia nga çdo cilësi e qortuar, a është ky përshkrim i pavlerë dhe tillë njerëz a janë të pavlerë? Apo e pavlerë është e kundërta e saj.. si lënia e obligimit më të madh, Teuhidit të Allahut, falenderimit të Tij, lëvdimin e Tij dhe mbushja e zemrës me mendjemadhësi para të vërtetës dhe njerëzve? Pasha Allahun kjo është më e pavlera, mirëpo ata shpifin dhe e vetmja gjë për të cilën i urrejne këta njerëz të mirë është sepse ata kanë besuar Allahun e Plotfuqishëm dhe të Shumëlëvduarin.

Thënia e tyre:

بَادِي الرَّأْيِ

“Pa menduar fare.”²¹⁶ Çfarë do nisme e marrë nga ata për të besuar ty o Nuh, nuk e kanë bërë me konsultë, nuk janë treguar të matur dhe nuk janë menduar nëse kjo është e vërtetë. Kjo është prej argumenteve të vërtetës, sepse e vërteta ka aq fakte, dritë, madhështi, shkëlqim, besnikëri dhe qetësi, sa që nuk ka nevojë për t’u konsultuar me dikë për ta pasuar, mirëpo gjërat që kanë nevojë për konsultë, janë ato të fshehtat, të cilave nuk u dihet esenca dhe dobia.

Sa i përket besimit i cili është më i qartë se Dielli dhe më i ëmbël se çdo gjë, atëherë vetëm një mendjemadh kryelartë sikur këta të pabindur dhe kriminelë mund të mos e pranojnë.

Thënia e tyre:

وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ

²¹⁵ Hud: 27.

²¹⁶ Hud: 27.

“Ne nuk shohim se ju keni diçka më të mirë se ne.”²¹⁷ A janë këto fjalë të drejta?! Sepse ata po tregojnë për vetet e tyre dhe fjalët e tyre mund të supozohet se dalin nga zemra, po ashtu mund të supozohet se thonë çfarë nuk e besojnë, andaj cila do të jetë prej këtyre dy çështjeve, e vërteta duhet pranuar, edhe nëse e thotë një njeri me vlerë, por edhe nëse e thotë një më pak i vlefshëm. E vërteta është më lart se çdo gjë.

Thënia e tyre:

بَلْ نَطْنُكُمْ كَاذِبِينَ

“Madje mendojmë se jeni gënjeshtarë.”²¹⁸ Dihet se hamendja është gënjeshtria më e madhe. Po të thonin “madje ju njohim se jeni gënjeshtarë”, këtë të fundit mund ta thotë çdo njeri i të kotës, mirëpo me çfarë gjëje jeni argumentuar se ata janë gënjeshtarë? Pra, këto janë argumentet dhe faktet e tyre, të cilat siç e shikon hedhin poshtë vetet e tyre, e si është puna kur ato janë përballur me argumentet dhe faktet e larmishme të pejgamberëve, të cilat nuk i lejnë askujt kurrëfarë dyshimi për kotësinë e tyre?

❖ **Prej dobive është se:** prej vlerave të pejgamberëve dhe argumenteve të pejgamberisë së tyre është përkushtimi i tyre i plotë ndaj Allahut të Lartësuar, qoftë në adhurimin e Allahut, qoftë në bërjen dobi të krijesave, sikur thirrja, mësimi dhe çfarë bën pjesë në to. Kjo është arsyeja pse e bëjnë këtë gjë dhe secili prej tyre i përsërit popullit të tij fjalët:

وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۖ إِنِّي بِمَا كَرِهْتُمْ خَيْرٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ ۚ إِنِّي أَخَافُ إِنِّي أَكُونُ مِنَ الْخٰسِرِينَ

“O populli im! Unë për këtë nuk kërkoj nga ju kurrëfarë pasurie. Mua më shpërblen vetëm Allahu.”²¹⁹

Për këtë arsye, një nga virtytet më fisnike që kanë pasuesit e pejgamberëve është virtyti i përkushtimit ndaj Allahut. Allahu i Lartësuar i jep atyre prej mirësisë së Tij, duke i ngritur në këtë botë dhe në tjetrën, më shumë se ajo për të cilën garojnë kërkuesit e dynjasë.

❖ **Prej dobive është se:** akuzimi i qëllimeve të besimtarëve, për mirësitë dhe virtytet që ua ka dhënë Allahu, po ashtu betimi për Allahun se nuk do t'i japë besimtarëve prej mirësive të Tij, kjo gjë është prej trashigimisë së

²¹⁷ Hud: 27.

²¹⁸ Hud: 27.

²¹⁹ Hud: 29.

armiqve të pejgamberëve. Për këtë, Nuhu i ka thënë popullit të tij kur u betuan për Allahun dhe nisën të qortonin besimtarët me këtë gjë:

وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا ۚ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ ۗ

“As do t’u them atyre, të cilët sytë tuaj i nënçmojnë, se Allahu nuk do t’u japë kurrfarë të mire. Allahu e di më mirë se ç’ka në shpirtrat e tyre.”²²⁰

❖ **Prej dobive është se:** duhet kërkuar ndihmë Allahut dhe të përmendet emri i Tij në hipje, në zbritje, në të gjitha ndryshimet dhe lëvizjet. Po ashtu duhet lavdëruar Allahu dhe duhet shtuar përmendja e Tij në raste mirësish, sidomos në rast shpëtimi nga fatkeqësitë dhe vështirësitë, siç ka thënë Allahu i Lartësuar:

﴿ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا ۗ ﴾

“Ai tha: “Hipni në anije! Me emrin e Allahut ajo lundron dhe ndalet!”²²¹

Po ashtu ka thënë:

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

“Kur të hipësh në anije ti dhe ata që janë me ty, thuaj: “Qoftë lavdëruar Allahu, i cili na shpëtoi prej popullit keqbërës.”²²²

Duhet lutur për begati nëse zbret në vende të papritura; sikur në bujtinat e udhëtimit dhe në banesa; sikur shtëpitë. Allahu ka thënë:

وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ

“Dhe thuaj: “Zoti im, më zbrit në vend të bekuar, se Ti je më i miri për të na zbritur.”²²³

Të gjitha këto përmbajnë shoqërim me përkujtimin e Allahut, fuqi në lëvizje dhe pushim, siguri në bindje të Allahut dhe zbritje të begative të Tij të

²²⁰ Hud: 31.

²²¹ Hud: 41.

²²² El Mu'minun: 28.

²²³ El Mu'minun: 29.

cilat janë gjërat më të mira që mund ta shoqërojnë njeriun në gjitha gjendjet e tij, pa të cilat njeriu nuk mund të bëjë pa to asgjë.

❖ **Prej dobive është se:** devotshmëria ndaj Allahut dhe kryerja e obligimeve të besimit, janë prej shkaqeve më të cilat arrihet dynjaja, fëmijët e shumtë, furnizimi dhe fuqia trupore; e gjithashtu kanë edhe të tjera shkaqe. Ato janë shkaqet e vetme – dhe s’ka të tjera – për të arritur të mirën e Botës Tjetër dhe mbrojtjen nga dënimi i saj.

❖ **Prej dobive është se:** shpëtimi prej dënimeve të kësaj bote në përgjithësi i takon besimtarëve, të cilët janë peygamberët dhe pasuesit e tyre. Sa i përket dënimeve të kësaj bote në përgjithësi, atëherë ato janë të veçanta për kriminelët dhe bashkë me ta futen edhe ata që janë pjesëtarë të tyre, sikur fëmijët dhe kafshët edhe pse nuk kanë gjynahe, ngase gjendja në të cilën Allahu i ka goditur mohuesit përfshin edhe fëmijët dhe kafshët. Ajo që përmendet në disa transmetime të çifutëve, se populli i Nuhut apo të tjerë.. kur Allahu dëshiroi t’i dënonte i bëri të shterpë që mos të përfshiheshin edhe fëmijët e tyre, kjo nuk ka bazë dhe bie në kundërshtim me atë çfarë dihet mirë. Argument për këtë është fjala e Allahut të Lartësuar:

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً ۗ

“Ruajuni fatkeqësive (sprovava), të cilat nuk i godasin vetëm ata që bëjnë keq!”²²⁴

Përktheu: Besmir Cacani

²²⁴ El Enfal: 25.

NXITJA PËR SINQERITET DHE DISTANCIM NGA GËNJESHTRA

IMAM EBU HATIM MUHAMED IBËN HIBBAN EL BUSTIJ

Më ka lajmëruar Ahmed ibën Muhamed ibën Habib el Xhunejdi se ka thënë: Humejd ibën Zenxhavia na ka treguar: Mahasin ibnul Meveddi' na ka treguar: el Eamesh na ka treguar, nga Ebu Sufjani se ka thënë: Abdullahu ka thënë: Pejgamberi sal-lAllahu alejhi ue sel-le ka thënë: **“Bëhuni të sinqertë, pasi sinqeriteti të dërgon për në bamirësi, dhe vërtetë bamirësia të dërgon për në Xhenet. Burri vazhdon të jetë i sinqertë, derisa shkruhet tek Allahu i sinqertë. Ruhuni nga gënjeshtër, pasi gënjeshtër të dërgon në keqbërje, dhe vërtetë keqbërja të dërgon në Zjarr. Burri vazhdon të gënjejë, derisa shkruhet tek Allahu gënjeshtar.”**

Ebu Hatimi,²²⁵ Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: me të vërtetë Allahu xhel-le ue ala' e ka vlerësuar gjuhën mbi gjymtyrët e tjera, e ka ngritur gradën e saj dhe e ka treguar vlerën e saj duke e bërë në gjendje të flasë për Teuhidin e Tij në mes të gjymtyrëve të tjera. Njeriu i mençur nuk duhet që këtë mjet të krijuar nga Allahu për Teuhidin e Tij, ta mësojë me gënjeshtër, mirëpo duhet vazhdimisht të kujdeset për të, që të thotë të vërtetën dhe të thotë fjalë që janë në dobi të tij në dy botët. Kjo, sepse gjuha vazhdon dhe flet atë çfarë është mësuar; nëse është mësuar me sinqeritet do të vazhdojë të flasë sinqertë, e nëse është mësuar të flasë gënjeshtër do të vazhdojë të flasë gënjeshtër.

I lumtë atij që ka thënë:

Mësoje gjuhën me fjalë të mira dhe do ta arrish atë

Sepse gjuha flet atë që është mësuar të flasë

Është i ngarkuar të bëjë atë çfarë është mësuar të bëjë

Zgjidh për veten tënde dhe shiko çfarë dëshiron

Na ka lajmëruar Muhamed ibën Seid el Kazzaz se: el Fadl ibnul Abbas el Bagdadi na ka lajmëruar se: el Hejthem ibën Kharixheh na ka lajmëruar se: el Hejthem ibën Imran ka thënë: kam dëgjuar Ismail ibën Ubejdullahin të thotë: “AbdulMelik ibën Mervani më urdhëronte që mos t'i ushqeja fëmijët e tij me yndyrëra, po ashtu më urdhëronte që mos t'i ushqeja pa dalë fillimisht

²²⁵ Ai është Ebu Hatim Muhamed ibën Hibbah el Bustij, pra shkruesi i këtyre rreshtave, i cili në mënyrë të përsëritur do të flasë në vetën e tretë. (shp)

të kryenin nevojat. Ai gjithashtu thoshte: “Mësoji fëmijëve të mi sinqeritetin ashtu siç ia mëson Kuranin! Largoji nga gënjeshttra, pasi gënjeshttra ka kështu dhe kështu”, d.m.th. ka vrasje.”

El Ebrash më pat recituar:

Gënjeshttra të rrëzon edhe nëse ke frikë

Ndërsa sinqeriteti të shpëton në çfarë do rasti

Fol ç'të duash, do të gjesh pasojat e saj

Asgjë nuk do të mangësohet nga ajo ç'ke folur

Ebu Ja'la na ka lajmëruar se: Ebu Khajthemeh na ka treguar se: AbdurRahman ibën Mehdij na ka treguar se: Selim ibën Hajjani na ka treguar nga Katadeh, nga Humejd ibën AbdurRahman el Muhejri, se Umer ibnul Hattabi ka thënë: **“Ebu Bekri u ngrit mes nesh të ligjëronte në vitin e parë (hixhri) dhe tha: “Gjëja më e mirë që i është dhënë njerëzve pas besimit është mirëqënia (në fe nga fitnetet dhe në shëndet nga sëmundjet). Me të vërtetë sinqeriteti dhe bamirësia janë në Xhenet, ndërsa gënjeshttra dhe krimet janë në Zjarr.”**

Ebu Khalifeh na ka lajmëruar se: Ebul Uelid et-Tajalisi na ka treguar se: Ikrime ibën Ammar na ka treguar se: Tajseletu ibën Ali el behdeli më ka treguar dhe ka thënë: kam qenë me Ibën Umerin tek një pemë në Ditën e Arafatit dhe, para tij ishte një burrë nga Iraku, i cili i tha Ibën Umerit: “O biri i munafikut!” Ibën Umeri iu përgjigj: “Kujdes! Munafik është ai që kur flet gënjen, kur premtion e then dhe nëse i besohet (i lihet amanet) nuk e mban.”

Kam dëgjuar Ahmed ibën Muhamed ibnul Ez'herin të thotë: kam dëgjuar Muhamed ibën Khalef ibën Ebil Ez'herin të thotë: kam dëgjuar el Fudajl ibën Ijadin të thotë: “Copa e mishit më e dashur tek Allahu është gjuha e sinqertë dhe, copa e mishit më e urryer tek Allahu është gjuha gënjeshtare.”

Ebu Hatimi, Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: çdo gjë që merret për t'u stolisur është e lehtë që ta gjesh, përveç gjuhës, e cila ngrihet vetëm mbi atë që është mësuar. Sinqeriteti të shpëton, ndërsa gënjeshttra të rrëzon. Gjuha e të cilit është mësuar (me gënjeshtër), duhet ta kontrollojë dhe rregullojë. Kush gënjen shumë, nuk i lë vetes vend për t'i besuar. Vetëm një njeri i ulët mund të gënjejë.

Na ka treguar Ahmed ibën Muhamed ibën Zenxhavija se: Xhaferr ibën Ebi Uthman et-Tajalisi na ka treguar se: Seid ibën Sulejman na ka treguar se:

Enes ibën Ijad na ka treguar nga Salih ibën Hasan, e ky nga Muhamed ibën Ka'b el Kuradhij se ka thënë: “Gënjeshtari gënjen pasi është njeri i ulët.”

El Kerizij më pat recituar:

Gënjeve dhe shpërblimi i gënjeshtarit është

Që nëse nuk thotë të vërtetën, atëherë të mos i besohet më

Nëse gënjeshtari njihet me gënjeshtër, atëherë ai vazhdon

Të jetë gënjeshtar për njerëzit, edhe nëse thotë të vërtetën

Fatkeqësia e gënjeshtarit është se e harron rrenën e tij

Dhe do ta gjesh se është i zgjuar, nëse e ka për zanat rrenën

Ebu Hatimi, Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: nëse gënjeshtria do të kishte vetëm faktin e shëmtuar se kur njeriu thotë të vërtetën, atëherë nuk i besohet as ajo, atëherë do të ishte detyrë për të gjithë njerëzit që gjithmonë të sigurohen e të flasin me sinqeritet. Prej fatkeqësive që ka gënjeshtria është se gënjeshtari harrohet, e nëse është kështu, atëherë gënjeshtari sikur po e thërret veten në çdo çast për në greminë.

Kam dëgjuar Ahmed ibën Muhamed ibnul Ez'herin të thotë: kam dëgjuar Nasr ibën Ali el Xhehdami të thotë: “Allahu na ka ndihmuar kundër gënjeshtarëve me harresën (e gënjeshtrove që thonë).”

Muhamed ibën Abdullah el Bagdadi më pat recituar:

Nëse njeriu gënjen tre herë

Atëherë shite qoftë edhe për një grusht me hi

Dëlirësia e kraharorit të tij dhe sinqeriteti i tij

Po ashtu ruajtja e të fshehtës janë në zemër

Na ka lajmëruar Bekër ibën Ahmed et-Tahij në Basra se: Ibrahim ibën Azrah na ka thënë se: Sufjan ibën Ujejneh na ka thënë nga Ma'mer se ka thënë: ez-Zuhri ka thënë: “Veç ta shikoje Tavusin dhe bëheshe me dije që ai nuk gënjen.”

Ebu Hatimi, Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: gjuha është gjitar grabitqar, nëse njeriu e kontrollon, shpëton, e nëse nuk e bën, e kafshon. Gënjeshtari demaskohet me gjuhën e tij. Njeriu i mençur nuk angazhohet me biseda që nuk i di, e pastaj të akuzohet për gjërat që i di; sepse koka e gjynaheve është gënjeshtria, ai i shfaq turpet dhe i fsheh të bukurat. Kur

njeriu dëgjon diçka të qortueshme, nuk e ka për detyrë ta tregojë, sepse kush flet për çdo gjë, e zhvlerëson mendjen dhe e prish sinqeritetin e tij.

Na ka lajmëruar Ebu Khalife se: Ibën Kethiri na ka treguar se: Sufjan eth-Theurij na ka lajmëruar nga Ebu Is'haku, e ky nga el Ahuas, e ky nga Abdullahu se ka thënë: "Besimtarit i mjafton si gënjeshtër, që të flasë çdo gjë që e dëgjon."

Na ka lajmëruar el Hasen ibën Sufjan se: Hibban ibën Musa na ka treguar se: Abdullahu na ka lajmëruar se: Sufjani na ka lajmëruar nga Mansuri, e ky nga Selim ibën Ebil Xha'd se ka thënë: Isai biri i Merjemes ka thënë: "Lum për atë që e përmban gjuhën e tij, që i mjafton shtëpia e tij dhe qan për gjynahun e vet."

Muhamed ibën Is'hak el Uasitij më pat recituar:

Nëse punët çiftëzohen

Sinqeriteti është fryti i tyre më i mirë

Sinqeriteti vendos mbi kokën

E njeriut të sinqertë një kurorë

Sinqeriteti ndez me drurin e vet

Nga një kandil në çdo vend

El Kattan na ka lajmëruar në Rakkah se: Nuh ibën Habib na ka thënë se: Vekiu na ka thënë se: Sufjani na ka thënë nga Mensuri, e ky nga Rib'ij.. thanë: "Cilin e përmende o Ebu Sufjan?" Tha: "Përmenda Rib'in, a e dini kush ka qenë Rib'ij? Ka qenë burrë nga fisi Eshxha'. Fisi i tij thoshte se nuk ka gënjyer kurrë, andaj dikush shkoi tek Haxhaxhi dhe i tha: "Është një burrë nga fisi Eshxha' për të cilin fisi i tij thonë se nuk ka gënjyer kurrë, mirëpo ai sot do të gënjejë ty, sepse ti i ke thirrur bijtë e tij dhe ata nuk të kanë ardhur, por janë në shtëpi." Haxhaxhi i dënonte me vdekje ata të cilët ia thyenin urdhërin. Haxhaxhi e thirri Rib'in, i cili ishte plak i krrusur, andaj Haxhaxhi e pyeti: "A ti je Rib'ij?" Tha: "Po!" Pastaj e pyeti: "Ç'bënë bijtë tuaj?" U përgjigj duke i thënë: "Ata janë në shtëpi." Kështu që Haxhaxhi e mori, e stolisi dhe porositi që të silleshin mirë me të."

Amër ibën Muhamed na ka lajmëruar se: el Gal-labij na ka treguar se: Ubejdullah ibën Muhamed et-Temimij na ka treguar nga babai i tij se ka thënë: "Umer ibnul Hattabi ishte në Mina dhe e mori etja, derisa mbërriti tek disa puse dhe kërkoi për të pirë." Një grua tha: "Nuk kemi." Umeri pastaj tha:

“Qumësht?” Gruaja i tha: “Nuk kemi.” Një vajzë e re ia preu duke i thënë: “Po gënjen, a nuk ke turp?” Pastaj i tha Umerit: “Merre këtë enë me qumësht!” Umeri pyeti për vajzën dhe babai i saj ishte nga fisi Thekafij, andaj e kërkoi për grua për djalin e tij Asim ibën Umerin, të cilin e martoi me të dhe prej të cilëve lindi Ummu Asim, të cilën e mori për grua AbdulAziz ibën Mervani dhe prej tyre dyve lindi Umer ibën AbdulAziz ibën Mervani, Allahu e mëshiroftë.”

Ebu Hatimi, Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: sinqeriteti e ngre njeriun në dy botët, ashtu siç e ulë në dy botët gënjeshtër. Po të kishte sinqeriteti vlerë vetëm faktin se kur njeriu njihet për i sinqertë i pranohet edhe gënjeshtër duke u konsideruar si e vërtetë nga ata që e dëgjojnë, atëherë do të ishte detyrë për njeriun e mençur që të përpiquej në stërvitjen e gjuhës së tij [për të thënë të vërtetën], në mënyrë që gjuha të mësohet me sinqeritet dhe të largohet nga gënjeshtër. Paaftësia (për të folur) në disa kohë, është më e mirë sesa të folurit, sepse për çdo fjalë ku njeriu gabon kohën kur ta flasë, paaftësia është më e mirë.

El Muntahir ibën Bilal më pat recituar:

Nëse flet, fol me sinqeritet dhe le të jetë

Çdo fjalë e ytja në kohën e duhur

Fjalët janë sikur rrobat dhe disa prej tyre

Janë veshja yte dhe disa tjera janë të ruajtura

AbdulAziz ibën Sulejman el Ebrash më pat recituar:

Sa njerëz fisnikë kanë qenë të nderuar

Mirëpo gënjeshtër i poshtëroi mes njerëzve kur e bënë me qëllim

Ndërsa të tjerë kanë qenë të pavlerë mirëpo u bënë të nderuar

Përmes sinqeritetit dhe fjalëve larg të kotës

Ky i fundit u bë më fisnik sesa i pari

I cili u bë kokëulur përgjithmonë

Ebu Khalifeh na ka lajmëruar se: Muhamed ibën Kethiri na ka treguar se: Sufjan eth-Theurij na ka lajmëruar nga Habib ibën Ebi Thabit, e ky nga Mejmun ibën Ebi Shebijb se ka thënë: Umeri ka thënë: “Njeriu nuk e gjen esencën e besimit derisa ta lërë debatin (e kotë) edhe nëse është në të drejtë, derisa ta lërë gënjeshtërën kur bën shaka, duke e ditur se po të dojë mund ta bëjë.”

Ibën Seid el Kazzaz na ka lajmëruar se: Jusuf ibën Seid ibën Muslim më ka treguar se: Ali ibën Bekkar na ka treguar nga Junus ibën Ubejd, e ky nga Humejd ibën Hilal, e ky nga Abdullah ibën Amër se ka thënë: “Lëre çfarë nuk është në dorën tënde, mos fol për gjëra që nuk të përkasin dhe ruaje gjuhën ashtu siç e ruan pasurinë tënde!”

Muhamed ibnul Mundhir ibën Seid el Herauij më pat recituar:

Fjala është si qumështi që milet, nuk mund të kthehet

E si mund të kthehet qumështi i mjelur në gjirin e tij

E tillë është edhe fjala që del nga fyti

Qoftë fjalë e mirë apo e keqe që mund të ketë dalë

Ebu Hatimi, Allahu qoftë i kënaqur me të, thotë: njeriu i mençur duhet ta lërë shkujdesjen ndaj ruajtjes së gjuhës, sepse kush flet shumë, gabon shumë. Këto gabime ndoshta kalojnë tek të tjerët dhe njeriun e zhysin në një situatë të pa zgjidhshme dhe pa rrugëdalje, sepse plagët që i shkakton gjuha nuk mbyllen, as nuk ndreqen ato çfarë i prish gjuha. Nëse plaga e shkaktohet nga gjuha arrin zemrën, ajo shërohet vetëm pas një kohe të gjatë dhe përpjekjeje të madhe. Ka njerëz që respektohen vetëm për shkak të gjuhës së tyre, e të tjerë që poshtërohen vetëm për shkak të saj. Njeriu i mençur duhet që mos të jetë prej atyre që poshtërohen për shkak të gjuhës.

Abdullah ibën Muhamed el Enmatij el Hamdanij na ka lajmëruar se: Muhamed ibën Umerj na ka treguar se: Abdullah ibnul Husejn el Ukajli na ka treguar se: Ebu Selemeh el Khuzaij na ka treguar se: Shebijb ibën Shubbeh na ka treguar se ka dëgjuar Ibën Sirinin të thotë: “Fjalët janë të shumta që i mençuri mund t’i zgjedhë në vend që të zgjedhë të gënjejë.”

Përktheu: Besmir Cacani